

ОБЩИНА КАМЕНО

**КОНЦЕПЦИЯ ЗА
ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА КАМЕНО
2015-2025 г.**

2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ФИГУРИ	4
ТАБЛИЦИ	6
СЪКРАЩЕНИЯ	8
I. ВЪВЕДЕНИЕ КНР	9
I. 1. Основни принципи	16
II. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ	18
II. 1. РЕГИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА	18
II. 2. ИСТОРИКО-ГЕОГРАФСКО РАЗВИТИЕ – ОСОБЕНОСТИ В ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ, ТРАДИЦИОННИ ОСИ НА РАЗВИТИЕ	20
II. 2. 1. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ	20
II. 2. 2. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРОСТРАНСТВОТО	22
II. 2. 2. 1. Физико-географско райониране и ландшафтни характеристики	22
II. 2. 2. 2. Релеф.....	22
II. 2. 2. 3. Полезни изкопаеми.....	23
II. 2. 2. 4. Климат	23
II. 2. 2. 5. Хидрографска мрежа.....	24
II. 2. 2. 6. Почви	26
II. 2. 2. 7. Гори	27
II. 2. 2. 8. Растителен и животински свят	27
II. 3. ГЕОДЕМОГРАФСКА ОСНОВА НА РАЗВИТИЕ	29
II. 3. 1. Демографска характеристика на населението.....	29
II. 4. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ	43
II. 5. СОЦИАЛНА СФЕРА	54
II. 5. 1. Здравна инфраструктура.....	54
II. 5. 2. Образователна инфраструктура	55
II. 5. 3. Културна инфраструктура	58
II. 5. 4. Спортна инфраструктура.....	59
II. 5. 5. Социална инфраструктура	59
II. 6. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	62
II. 7. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА ОТДИХ И ТУРИЗЪМ	75
II. 7. 1. Потенциал.....	75
II. 7. 2. Места за настаняване, нощувки, туристи	75
II. 7. 3. Природни и културно-исторически ресурси	75
II. 7. 4. Зелена система.....	77

II. 8. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ	80
II. 8. 1. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА	80
II. 8. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ	84
II. 8. 3. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА	107
II. 9. ИНФРАСТРУКТУРНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОСТРАНСТВОТО	111
II. 9. 1. Транспортна инфраструктура	111
II. 9. 1. 1. Пътна инфраструктура	111
II. 9. 1. 2. Транспортна достъпност и осигуреност	115
II. 9. 1. 3. Железопътен транспорт	116
II. 9. 1. 4. Въздушен транспорт	116
II. 9. 2. Инженерна инфраструктура	118
II. 9. 2. 1. Водоснабдяване и канализация	118
II. 9. 2. 2. Енергийна система. Електроразпределение. Газоснабдяване	120
II. 9. 2. 3. Телекомуникационна инфраструктура	121
II. 9. 3. Депа за твърди битови отпадъци	123
II. 10. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ	124
III. ОЦЕНКА НА ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ/SWOT АНАЛИЗ	130
IV. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ /КОНЦЕПТУАЛНИ МОДЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ/	139
IV. 1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ	151
IV. 2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	152
V. ПРИЛАГАНЕ НА КОНЦЕПЦИЯТА	155
VI. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И АКТУАЛИЗАЦИЯ	168

ФИГУРИ

Фигура 1. Място на ОУП в системата от документи за стратегическото планиране на пространственото развитие.	12
Фигура 2. Национални културни коридори. /Източник: Национална концепция за пространствено развитие/.....	20
Фигура 3. Население на град Камено /1934 - 2014 г./.....	29
Фигура 4. Относителен дял на населението по местоживееене в област Бургас, по общини /измерено в %/, Източник: НСИ.....	31
Фигура 5. Население под-, в и надтрудопособна възраст в общините на област Бургас 2012г. /%/, Източник: НСИ.....	34
Фигура 6. Структура на населението под-, в и надтрудопособна възраст на общини в област Бургас, Източник: НСИ.	35
Фигура 7. Полово-възрастова пирамида на населението на община Камено 2011 г., Източник: НСИ.....	36
Фигура 8. Лица отговорили на въпроса за етническа принадлежност, по общини в област Бургас.	37
Фигура 9. Население по степен на завършено образование, по общини в област Бургас...	39
Фигура 10. Население на 7 и повече навършени години по степен на образование в област Бургас по общини, Източник: НСИ.....	40
Фигура 11. БВП на човек от населението в област Бургас за периода 2000-2012 г. , Източник: НСИ.....	44
Фигура 12. Коефициент на заетост и безработица и относителен дял на икономически неактивните лица по общини в област Бургас за 2011г. Източник: НСИ.	50
Фигура 13. Структура на населението на 15 и повече навършени години по икономическа активност и общини в област Бургас за 2011г. Източник: НСИ	51
Фигура 14. Структура на икономически неактивните лица на възраст 15 и повече навършени години по общини в област Бургас за 2011 г. Източник: НСИ.	51
Фигура 15. Пространствено разпределение на недвижимите културни ценности в пространствената структура на община Камено.....	64
Фигура 16. Статистически райони според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България / NUTS 2/.....	81
Фигура 17. Териториално-урбанистична структура на Югоизточен район, Източник: Национална стратегия за регионално развитие на Република България.	81
Фигура 18. Йерархична система от градове-центрове, Източник: Национална стратегия за регионално развитие на Република България.....	84
Фигура 19. Полуси и оси на развитие, Източник: Национална Стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.	85
Фигура 20. Сателитно изображение на град Камено.....	87
Фигура 21. Сателитно изображение на с. Винарско.....	88
Фигура 22. Сателитно изображение на с. Вратица.....	89
Фигура 23. Сателитно изображение на с. Желязово.....	90
Фигура 24 .Сателитно изображение на с. Константиново.....	91
Фигура 25 .Сателитно изображение на с. Кръстина.....	92
Фигура 26 .Сателитно изображение на с. Ливада.....	93
Фигура 27. Сателитно изображение на с. Полски извор.....	94
Фигура 28 .Сателитно изображение на с. Русокастро.....	95
Фигура 29. Сателитно изображение на с. Свобода.....	96

Фигура 30 .Сателитно изображение на с. Трояново.	97
Фигура 31. Сателитно изображение на с. Тръстиково.	98
Фигура 32. Сателитно изображение на с. Черни връх.....	99
Фигура 33. Относителен дял на обитавани и необитавани жилища по общини в област Бургас, Източник: НСИ.	105
Фигура 34. Пътна и жп инфраструктура. Източник: Национална концепция за пространствено развитие на Република България за периода 2013-2025.....	112
Фигура 35. Републиканска пътна мрежа в Община Камено в км.....	114
Фигура 36.Обитавани жилища по наличие на канализация и местонамиране, 2011г. Източник: НСИ.	119
Фигура 37. Обитавани жилища по източник на водоснабдяване и местонамиране, 2011г. Източник: НСИ.	119
Фигура 38. Осигуреност на обитаваните жилища с кабелна телевизия, сателитна антена, компютър и достъп до интернет,2011г. Източник: НСИ.	122
Фигура 39. Формирани пространствено-функционални зони.	141
Фигура 40. Зони в опасност от наводнения.	145
Фигура 41. Защитени зони и територии в обхвата на община Камено.....	147

ТАБЛИЦИ

Таблица 1. Текуща демографска характеристика /2001-2014 г./. Източник – НСИ.	30
Таблица 2. Полова структура на населението 2014г. /%/.....	32
Таблица 3. Възрастови съотношения през 2012 г. – общо за страната, област Бургас и община Камено.....	32
Таблица 4. Население под-, в и надтрудоспособна възраст 2012 г. /%/.....	33
Таблица 5. Етническа структура на населението 2012г /%/;.....	36
Таблица 6. Население по степен на завършено образование 2012 г. /%/.....	38
Таблица 7. Естествено движение на населението на община Камено /2001 – 2014 г./;.....	41
Таблица 8. Механичен прираст на населението /2001-2014 г./.....	42
Таблица 9. Икономически показатели за община Камено за периода 2008-2012 г. Източник: общински план за развитие на община Камено 2014-2020.	44
Таблица 10. Селскостопански фонд в декари. Източник: Общински план за развитие на община Камено 2014-2020.....	46
Таблица 11. Предприятия, развиващи дейност на територията на община Камено. Източник: Общински план за развитие на община Камено 2014-2020	48
Таблица 12. Заети лица на 15-64 навършени години по класове икономически дейности, местоживееене и пол в община Камено за 2011 година. Източник: НСИ	52
Таблица 13. Медицински персонал в период 2010-2013 г. в община Камено, /Източник:НСИ./.....	54
Таблица 14. Брой детски ясли, деца и места в тях в община Камено за периода 2010 – 2013г.; Източник: НСИ.	54
Таблица 15. Брой на учащите в община Камено в периода от 2010/2011 до 2013/2014 г., /Източник: НСИ./;.....	56
Таблица 16. Брой детски градини, учители и деца в община Камено за периода от 2010/2011 до 2013/2014 г., /Източник: НСИ./.....	57
Таблица 17. Недвижими културни ценности в землището на град Камено.	66
Таблица 18. Недвижими културни ценности в землището на село Кръстина.	68
Таблица 19. Недвижими културни ценности в землището на село Русокастро.	68
Таблица 20. Недвижими културни ценности в землището на село Трояново.	70
Таблица 21. Площ, гъстота на населението и населени места към 31.12.2012 г.	82
Таблица 22. Категоризация на община Камено съставните ѝ населените места.	83
Таблица 23. Жилищни сгради към 31.12.2013 г. по материал на външните стени на сградата, статистически зони, статистически райони и по области и общини.	100
Таблица 24. Полезна площ на жилищата на 31.12.2013 г. по статистически зони, статистически райони и по области и общини.	101
Таблица 25. Жилища към 31.12.2013 г. по брой на стаите, статистически зони, статистически райони и по области и общини.	102
Таблица 26. Жилища по вид на сградата в община Камено.	103
Таблица 27. Жилища и домакинства към 01.02.2011 година – община Камено.....	104
Таблица 28. Въведени в експлоатация сгради, жилища и полезна жилищна площ през 2013 година в област Бургас, по общини.	104
Таблица 29. Жилищни сгради по период на построяване, общо за страната, област Бургас и община Камено.	106
Таблица 30. Баланс на територията на област Бургас към 31.12.2013 година по вид територия в декари; / Източник НСИ/.....	109

Таблица 31.Баланс на територията на област Бургас към 31.12.2000 година по фондове в декари;/ Източник НСИ;	110
Таблица 32. Пътища на територията на община Камено. Източник: Общински план за развитие на община Камено 2014-2020. Данни: „Изпълнителна агенция Пътища" - Община Камено - за състоянието на републиканската пътна мрежа към 31.12.2013 год.	113
Таблица 33. Транспортна достъпност.	115
Таблица 34. Използвана вода от фирми и население в община Камено през 2013 г. Източник: Общински план за развитие на община Камено 2014-2020 г.....	118

СЪКРАЩЕНИЯ

КПРО	Концепция за пространствено развитие на община
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
ОУП	Общ устройствен план
ПУП	Подробен устройствен план
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ГИС	Географска информационна система
БВП	Брутен вътрешен продукт
ЗИДЗУТ	Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията
НСИ	Национален статистически институт
ЕС	Европейски съюз
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура“
ОДЗ	Обединено детско заведение
ЦДГ	Целодневна детска градина
ОУ	Образователно училище
МТБ	Материално техническа база
СОУ	Средно образователно училище
ПФК	Професионален футболен клуб
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
НКЦ	Недвижими културни ценности
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
КН	Културно наследство
ЗКН	Закон за културно наследство
НАИМ–БАН	Национален археологически институт с музей към Българска академия на науките
АИС-АКБ	Автоматизирана информационна система-Археологическа карта на България
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ГКПП	Гранично контролен-пропускателен пункт
РИОСВ	Районна инспекция по околна среда и водите
РИОКОЗ	Регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПРЗ	План за регулация и застрояване
ТБО	Твърди битови отпадъци
ЗЗТ	Закон за защитени територии
ОВОС	Оценка за въздействие върху околната среда
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
РОУКАВ	районите /агломерациите/ за оценка и управление качеството на атмосферния въздух
ФПЧ	Фини прахови частици
ИАОС	Изпълнителна агенция околна среда
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
ГПСОВ	Главна пречиствателна станция за отпадни води
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда

I. ВЪВЕДЕНИЕ КПП

Концепцията за пространствено развитие /КПП/ на община Камено 2015-2025 г. е част от системата от документи за стратегическо планиране на пространственото развитие и представлява стратегически документ с ясно обусловен пространствен характер на предвижданите интервенции, чрез които се цели балансирано и устойчиво оползотворяване на наличните ресурси и потенциали на община Камено, както по отношение на нейните вътрешно териториални компоненти и интегритет, така и по отношение нейното положение в рамките на Националното пространство, Югоизточен район от ниво 2 и област Бургас от ниво 3.

КПП определя и средносрочните перспективи и цели за пространствено развитие на територията ѝ по отношение на мрежата от населени места, връзките със съседните общини и областния център, както и интегрирането на територията на общината в регионалната транспортна, енергийна и телекомуникационна мрежа.¹

Разработването на Концепцията произтича от потребностите на системата на програмиране и стратегическо планиране за следващия програмен период от пространственото координиране на процесите, протичащи в общинската територия чрез създаване на пространствено-устройствена основа и регулатор за осъществяване не само на общинското, но и на отделните социално-икономически секторни планирания на областно и регионално ниво, в контекста на общеевропейското пространствено развитие, с цел постигане на комплексно, интегрирано планиране.

Ролята на КПП пряко кореспондира със съвременните тенденции и разбирания, че планирането и управлението на територията представлява непрекъснат процес, свързан с установяването и експлоатацията на единна система, чрез която да се постигне адекватно на нуждите и съобразено с обективните дадености усвояване на територията и свързаните с нея ресурси и потенциали.

Разглеждано в този смисъл, това усвояване по същество се припокрива с понятието регионално развитие, което от своя страна представлява пространствено детерминиран динамичен процес, основаващ се от една страна на природните и социално-икономически атрибути на територията, а от друга на желанията и нуждите на обществото, изразени чрез формулираната и прилагана регионална и местни политики.

¹ Чл. 7д. от Закона за регионално развитие

В контекста на разработване на КПП на община Камено, регионалното развитие се интерпретира като предметна област, което засяга всички секторни и административни структури и което оказва влияние върху устройството на територията и установяването на определени модели на земеползването.

В съответствие с ролята и мястото на КПП на община Камено в системата за стратегическо планиране на пространственото развитие, същата следва да се разглежда като основен документ за пространственото координиране на процесите, протичащи в рамките на територията на общината чрез създаване на пространствено-устройствена основа и регулатор за осъществяване на отделните социално-икономически секторни планирания на общинско ниво в контекста на общоевропейското пространствено развитие, с цел постигане на комплексно, интегрирано планиране².

Към настоящия момент няма разработени и одобрени от компетентните органи подробни методически указания/насоки, свързани с разработването на Концепции за пространствено развитие на общинско ниво. Това прави процесът на разработване на тези документи до голяма степен експертен /т.е. базиран на вижданията и експертизата на екипа по нейното разработване/. Независимо от това, при нейното разработване следва да се отбележат следните особености на тези документи, които следва **да се имат предвид при използването им:**

- *КПП е индикативен стратегически документ, който следва да действа и да се прилага с хоризонт не по-малко от 20-25 години, за да може заложените интервенции да се „отложат“ в пространството и времето, за което се отнася документа и да дадат необходимия ефект върху него и свързаните социално-икономически компоненти на територията. В този смисъл разработването на КПП на община Камено за периода 2015-2025 трябва да се разглежда само като първи /инициален/ етап от прилагане на концепцията. Причината за тази особеност е в силната инерционност на процесите, свързани с териториалното развитие и невъзможността им същите да се планират, приложат и оценят като ефект за периода до 2025 г.;*

- *За успешното прилагане на КПП на общината е необходимо използването на „инструментите“ Общински план за развитие /ОПР/ и Общ устройствен план на община Камено /ОУПОК/. Трябва да се има предвид, че ОУПО има идентичен времеви хоризонт с КПП, докато при ОПР е необходим повече от един цикъл на програмиране.*

² Методически насоки за разработване на НКПП

▪ *КПР е „концепция“, т.е. документ с твърде общ характер, който очертава дългосрочни цели по отношение на развитието на територията. Същият няма пряко отношение към оперативното управление на общината, а налага по-скоро модел за дългосрочно развитие, който следва да бъде развит чрез ОПР и ОУПО. Т.е. Стратегическата рамка на документа по-скоро задава визия в дългосрочен план как следва да се развива територията, но не конкретизира начините и моделите как точно да се случи това, което е предмет на другите документи, имащи по-конкретен характер /ОПР и ОУПО/. Тази демаркация на КПР е необходима с оглед от нея да не се очакват конкретни бързо измерими резултати, а същата трябва да се приема като обща концепция за развитието на територията в средносрочен и дългосрочен план;*

▪ *КПР следва да се разработи като публичен документ, изготвен при стриктно прилагане на принципите за публичност, откритост и партньорство. Това от своя страна предполага постигането на необходимия обществен консенсус относно посоката на развитие на съответната територия и нейната роля в рамките на региона и националното пространство.*

Концепцията следва да се разработи в тясна връзка с Общинския план за развитие, най-вече като стратегически инструмент, чрез който се конкретизират местните общински и областни цели, приоритети и мерки в областта на регионалното развитие, като им се придава необходимата пространствена организация. Това дава възможност за по-голяма конкретика в плановете документи, а също така да се ограничи възможността за установяването на фрагментираност на общинското пространство по отношение налаганите модели на устройство на територията и земеползване чрез устройствените плановете, разработвани в съответствие със Закона за устройство на територията.

Чрез измененията в Закона за устройството на територията, обнародвани в ДВ. бр. 82 от 26 Октомври 2012 г., бяха осъществени сериозни промени в системата на стратегическото планиране на територията. Въведена беше **категорията „пространствено развитие“**, която обхваща изготвянето и актуализацията на система от документи за пространствено развитие на национално, регионално и общинско ниво.

Тези документи са пряко свързани със системата за регионално планиране и се разработват като отчитат обективните дадености и предимства на територията и съобразно принципите за балансирано устойчиво развитие, определят стратегическите цели, приоритети и мерки на политиката за интегрирано пространствено развитие.

Фигура 1. Място на ОУП в системата от документи за стратегическото планиране на пространственото развитие.

Разработването на КТР се основава на подробен пространствено рефериран анализ, като същевременно са отчетени тенденциите в развитието на територията на общината, както и предвижданите интервенции в действащите и предстоящите стратегически документи, имащи отношение към планирането и управлението на територията. В това отношение, с основно значение при разработването на документа са:

- **Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г.**

Националната стратегия за регионално развитие /НСРР/ е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране. Главната цел на НСРР е постигане на „устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и

териториален аспект.” Трите проявления на кохезията – икономическо, социално и териториално сближаване са в основата на утвърдените стратегически цели на документа, които се доразвиват и обвързват с целите на НКПР, за да намерят своите целенасочени пространствени измерения в усъвършенствания модел за урбанистично развитие.

▪ **Националната концепция за пространствено развитие на Република България за периода 2013-2025 г.**

Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. е средносрочен стратегически документ, който дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория и създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Тези 12 години, в които ще се подпомогне правилното насочване на средствата по оперативните програми в следващия програмен период от 2014-2020 г. към зони с натрупани диспропорции, но и към такива с най-подходящи условия и неизползван потенциал, са кратък период в сравнение със стратегическите хоризонти на подобни документи в други страни, доказали своята ефективност няколко години след приемането им. Основната цел на Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., е следната: „Пространствено координиране на процесите, протичащи в националната територия чрез създаване на пространствено-устройствена основа и регулатор за осъществяване не само на регионалното, но и на отделните социално-икономически секторни планирания на национално ниво в контекста на общоевропейското пространствено развитие, за постигане на комплексно, интегрирано планиране“. Заедно с Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. тя е основен документ в най-новото ни законодателство и дългоочакван инструмент за интегрирано планиране и устойчиво пространствено, икономическо и социално развитие.

▪ **Регионален план за развитие на Югоизточен район от ниво 2**

Регионалният план за развитие /РПР/ на Югоизточен район 2014-2020 г. е планов документ, с който се определят средносрочните цели и приоритети за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие. Регионалният план за развитие на Югозападен район има интегрален характер и съчетава в себе си мерки и дейности в различни сектори за подобряване на условията и факторите за растеж, които се нуждаят от дълговременна и целенасочена подкрепа. В плана са разгледани и тенденциите в пространственото развитие на района и направени предложения за организация и развитие на територията на основата на политиките, заложи в Националната концепция за пространствено развитие на Република България 2013-2025 г. и други европейски документи в областта на пространственото и градско развитие.

- **Областна стратегия за развитие на област Бургас**

Областната стратегия за развитие е стратегически документ за определяне на регионалната политика прилагана на ниво област, които конкретизират и съответстват на предвижданията на Регионалният план за развитие /РПР/ на Югоизточен район /СЗР/ 2014-2020 г. и Регионалната схема за пространствено развитие на Югоизточен район съобразно специфичните проблеми и потенциал на съответните области за целенасочено въздействие. Областната стратегия за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на областта, както и стратегическите насоки за разработване на общински планове за развитие. Областната стратегия за развитие мултиплицира целите и приоритетите на НСРР в съответствие с регионалните характеристики на област Бургас.

- **Регионална схема за пространствено развитие на област Бургас**

Към настоящия момент няма разработена Регионална схема за пространствено развитие на област Бургас. Регионалната схема за пространствено развитие на район от ниво 3 /област/ определя стратегията за пространствено развитие на областта и връзките ѝ с други области в рамките на район от ниво 2 и в съседните райони в страната и в съседните държави.

Регионалната схема за пространствено развитие на район от ниво 3 се разработва в съответствие с действащата регионална схема за пространствено развитие от район от ниво 2 и предвижданията на областно ниво на секторните стратегии в сферата на транспорта, енергетиката, икономиката, туризма, околната среда, образованието, здравеопазването и др.

Регионалната схема за пространствено развитие на район от ниво 3 определя средносрочните перспективи и цели за пространствено развитие и дългосрочни /за период от 20 г./ - по отношение на развитието на инфраструктурните оси и коридори с национално и регионално значение, преминаващи през територията на района.

- **Общински план за развитие на община Камено**

Общинският план за развитие на община Камено за периода 2014-2020 г. е документ за стратегическо планиране и програмиране на устойчиво интегрирано развитие на територията на общината, който се разработва в съответствие с предвижданията на Областната стратегия за развитие на област Камено за периода 2014-2020 г. и Концепцията за пространствено развитие на общината.

Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на

общината, от една страна, и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в съответната областна стратегия за развитие за периода до 2020 г., от друга страна.

ОПР на община Камено като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане балансирано и устойчиво териториално и социално-икономическо развитие.

При разработване на КПП освен горе изброените основните стратегически документи, под внимание е взет също така и *Проектът за ОУП на община Камено*.

Разработването на Концепцията за пространствено развитие е съобразено със специфичните изисквания на *основополагащите за целия ЕС стратегически документи*, както и с нормативни документи, касаещи общностното и националното законодателство в областта на регионалното развитие, секторните политики и устройството на територията:

- *Стратегията „Европа 2020“* /2010 г./ – Тя задава рамката на необходимите интервенции за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в страните и регионите на ЕС;
- *Петия кохезионен доклад* – В него е разписана оценка на постиженията на европейската политика за сближаване, както и структуроопределящи насоки за развитието на ЕС през програмния период 2014-2020 г.;
- *Лисабонската стратегия* 2000 г. /и актуализациите в нея/ - Главният акцент се поставя върху необходимостта от развитие на икономика, базирана на знанието чрез адаптиране към промените в информационното общество и ускоряване на научноизследователската и развойната дейност, както и усъвършенстване на социалния модел чрез инвестиране в развитието на човешките ресурси и провеждане на активна политика на заетост;
- *Хартата от Лайпциг за устойчиви европейски градове* /2007 г./ – В нея са заложи общите принципи и стратегии на политиката за развитие на градските райони /интегрирано развитие на градските райони, балансирана териториална организация на основата на европейската полицентрична градска структура и др./.

I. 1. Основни принципи

КПР на община Камено е разработена на база разбирането, че територията на общината и нейния административен, социално-икономически и културен център се явява основен структурен елемент от националното пространство, от който „зависи“ развитието на значителна част от него – Югоизточен район и област Бургас. Тази позиция на община Камено и нейния общински център предполага провеждането на специфична регионална политика, включваща определени интегрирани интервенции в пространственото му развитие, които са съобразени както с ролята на Камено в регионален и национален контекст, така и с потенциала им, сравнителните предимства и налични ресурси в общината.

За да се постигне това, бяха определени и императивно спазвани някои важни предварителни условия и принципи, на които да отговаря Концепцията за пространствено развитие на община Камено:

- Концепцията за пространствено развитие на община Камено е разработена в съответствие със съществуващия нормативен, политически и стратегически контекст на европейската и национална политика за териториално развитие;
- За целите на концепцията е осигурена максимално обективна и подробна геореферирана информация, с оглед постигането на максимална степен на реалистично отразяване на пространствените особености на общината, формираните отношения и пространствена конфигурация на нейните съставни елементи;
- Отчитане на предвижданията и параметрите на действащите стратегически, планови и устройствени документи, чрез които се планира и управлява територията на общината, областта и региона;
- Стратегическата рамка и Визията за развитие са резултат от открит обществен консултативен процес, което е основната предпоставка за „припознаването“ на стратегическия документ от местната общност;
- Ефективно и активно ангажиране на заинтересованите страни в процеса на разработване на стратегическия документ и създаване на условия за устойчивост в процеса на неговото прилагане;
- Разработване на опростена като структура и логика стратегическа рамка, но с конкретна пространствена параметризация на нейното приложение;

- Целта на приложението на документа е постигането на стратегически баланс в ползването на територията и използване на нейните ресурси, потенциали и сравнителни предимства;

- Важно условие за постигането на оперативност в прилагането на документа е същият да бъде осигурен с ефективен и работещ механизъм за наблюдение, контрол и отчетност, който да гарантира необходимата гъвкавост и адаптивност на КПП на община Камено.

В по-конкретен план, КПП на община Камено следва основните принципи за постигане на устойчиво и интегрирано пространствено развитие:

- Балансирано териториално развитие чрез поддържане на йерархична система от населени места;
- Засилване на връзката между ареала на град Камено и земеделския хинтерланд;
- Повишена достъпност и свързаност на селищната структура в общината;
- Устойчиво развитие на населените места чрез прилагане на интегриран подход;
- Териториална интеграция в рамките на общината и смекчаване на вътрешнообластните териториални диспаритети;
- Опазване на природното и културно наследство и оползотворяването им като потенциал за пространствено и социално-икономическо развитие.

II. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

II. 1. РЕГИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

II. 2. 2. Регионален контекст - пространствени, икономически, социални, културни, екологични, комуникационни и други проблеми

Географското положение определя мястото на община Камено спрямо пространствената структура на националната икономика. Общината е представена от град Камено, който е общински център от категория „много малки градове и села с общинско значение за територията на съответните общини“.

В националната категоризация на населените места град Камено попада в „четвърта“ категория град, докато останалите населени места са от по-ниска категория /от 5^{та} – 2 бр., от 6^{та} – 6 бр., от 7^{ма} – 3 бр. и от 8^{ма} – 1 бр.

В градоустройствената класификация на населените места по брой жители град Камено попада в категорията „много малки градове и села“. Община Камено е периферна територия с необходимост от специализирана национална политика насочена в периферните селски райони.

Съвременното социално-икономическо състояние на община Камено се намира в пряка зависимост от наличните локални ресурси, историческо развитие, местоположение, транспортни връзки/достъпност, макроикономически условия, активност на местното население и администрация и други. Икономическият профил на общината е характерен с приоритетното развитие на тежката индустрия, в частност нефтохимическата промишленост като дял на химическата промишленост. Характерни са също така хранително-вкусовата промишленост, малкият и среден бизнес и селското стопанство. Традиционни подотрасли за хранително-вкусовата промишленост за региона са: производство на вино и алкохолни напитки, мелничарска и консервна промишленост и др. Районът се утвърждава като зърнопроизводителен. Има условия за създаване на трайни насаждения, основно лозя. Животновъдният отрасъл е представен чрез отглеждане на животни предимно в лични стопанства. Икономическото развитие на общината следва постепенна положителна тенденция на повишаване и затвърждаване на позициите в икономиката на областта.

Ключов фактор, който оказва благоприятно влияние за стимулиране на промишлени и други стопански инициативи на територията на общината произтича от географското ѝ положение. Поради преминаването на автомагистрала “Тракия” през територията ѝ, общината се явява основен транспортен коридор за преминаващия от вътрешността на страната към град Бургас транспортен трафик. Добрата транспортна осигуреност и непосредствената близост до град Бургас са предпоставки за привличане на инвеститори и разкриване на нови производствени бази.

II. 2. 3. Местоположение на община Камено връзки със съседни територии

Община Камено е разположена в Югоизточна България, в централната част на Бургаската низина, в непосредствена близост до Черноморския басейн. Релефът в преобладаващата си част е равнинен, на места хълмист, прорязан от долините на реките Русокастренска, Айтоска и Чакърлийска.

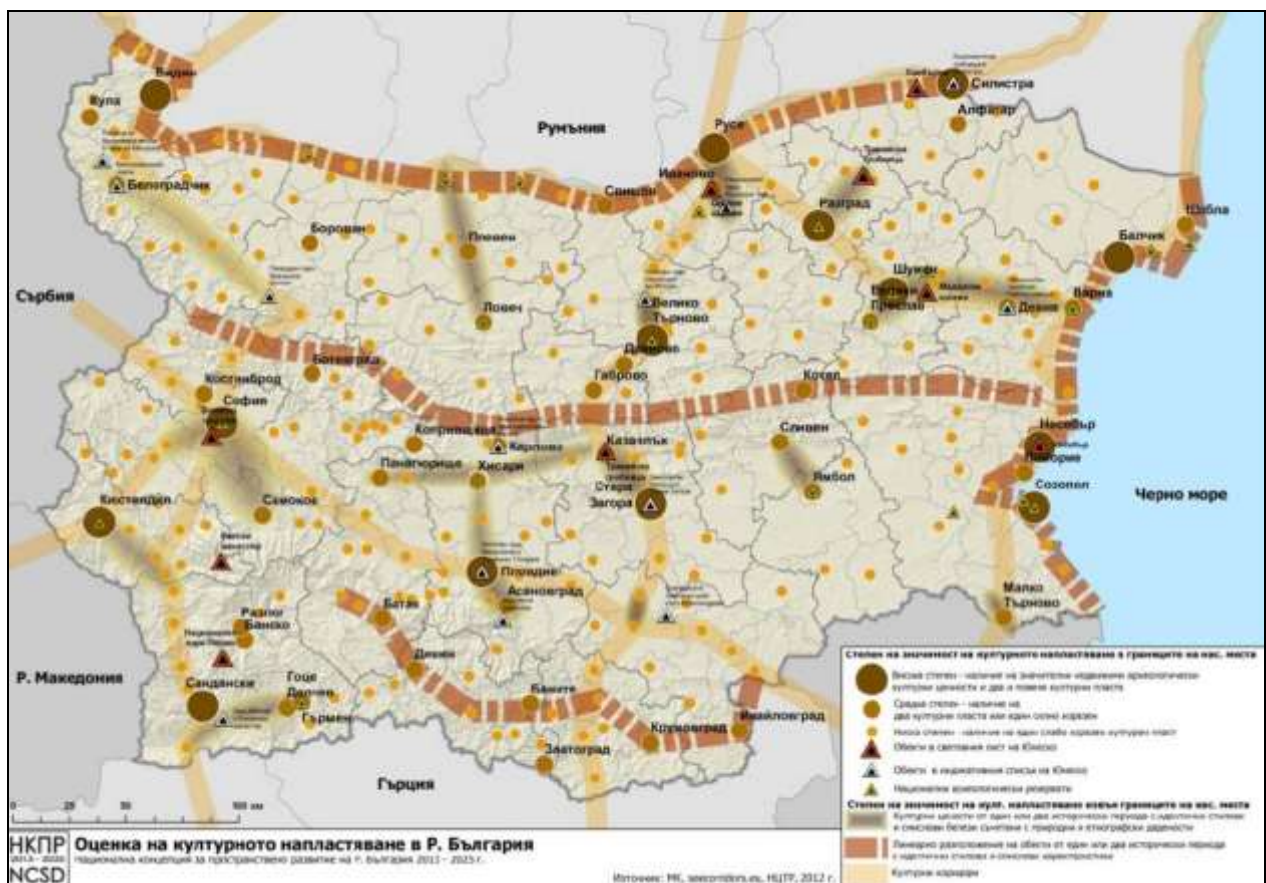
В административно-териториално отношение общината е част от Бургаска област и Югоизточния район за планиране. Площта на Община Камено възлиза на 354.9 км² или 4.58 % от територията на Община Бургас. В границите на общината попадат 13 населени места, от които един град – Камено /административен център/ и 12 села. Според Закона за административно-териториалното устройство на Република България се отнася към четвърта категория община.

Община Камено граничи със следните общини, както следва: на изток – община Бургас, на запад – община Карнобат, на север – община Айтос и на юг – община Средец и община Созопол. Те са част от териториалния обхват на влияние на агломерационния ареал на град Бургас представен като голям град и основен център на агломерационен ареал. Основните и второстепенни транспортно-комуникационните оси свързват всички населени места като предоставят добра транспортна достъпност и обвързаност до общинските центрове Бургас, Карнобат, Айтос, Средец и вътрешността на страната.

II. 2. ИСТОРИКО-ГЕОГРАФСКО РАЗВИТИЕ – ОСОБЕНОСТИ В ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ, ТРАДИЦИОННИ ОСИ НА РАЗВИТИЕ

II. 2. 1. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Община Камено е разположена в южна България, около 20 км на запад от Черноморското крайбрежие. Благоприятното ѝ географско положение е предпоставка за заселване на различни цивилизации още от древността. Културното наследство в общината е концентрирано в Русокастро, Камено, Кръстина и Трояново, като най-значимите недвижими културни ценности в региона са: Средновековна крепост „Русокастро“, местност „Русин камък“ на 0.5 км източно от с. Русокастро.

Фигура 2. Национални културни коридори. /Източник: Национална концепция за пространствено развитие/.

Националната концепция за пространствено развитие обособява територии с концентрация на културни ценности, които разкриват седем културни коридора разположени на територията на страната. Община Камено е част от Черноморското културно пространство, което включва както антични крепости и черноморски колонии, така и природни забележителности, характерни за тези региони. Обособяването на територии със специфични характеристики в общината е заложено в НКПР, с цел да се прилагат специфични политики, свързани с бъдещото устройство и развитие на територията.

II. 2. 2. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРОСТРАНСТВОТО

II. 2. 2. 1. Физико-географско райониране и ландшафтни характеристики

Според геоморфоложкото райониране на България, община Камено попада в Преходната /Краищенско-Средногорска/ планинско-котловинна област. Територията ѝ е в областта на Горнотракийско-низинна подобласт, в Бургаския регион. Общината се намира на територията на Балканидите, които представляват младонагъната морфоструктура, състояща се от три надлъжно разположени части: Предбалкан, Старопланинска верига и Средногорие. Тук се включват и Горнотракийската низина, Сакар и Странджа. Части са отделени от големи разломи: Предбалкански и Задбалкански. Предбалканът е изграден от редица правилни антиклинални и синклинални гънки, които формират т. нар. юротипен релеф. Активната тектонска дейност е довела до образуването на грабеновидни котловини - Задбалкански, района на Горнотракийската низина и др. Горнотракийската низина и Среднотунджанското поречие представляват грабеновидни понижения. През плиоцена те са дъна на езерни басейни, в които се отлагат дебели наслаги - пясъци и глини.

Черноморското крайбрежие в обсега на Бургаската низина е изградено от палеогенски и неогенски материали, покрити на места с алувиални наслаги.

По степените на интензивност на сеизмичните райони на България /*скалата на Медведев, Шпонхойнер и Карник*/, Камено попада в район от степен пет. Вертикалните движения на земната кора на тази територия варират между -3 и -2 мм/год.

II. 2. 2. 2. Релеф

Релефът на община Камено в преобладаващата си част е равнинен, на места хълмист, прорязан от долините на реките Русокастренска, Айтоска и Чакърлийска. Средната надморската височина на общината е от 20 до 45 м. Налице е слабо изразен наклон от град Камено към морския бряг. На север разглежданата територия достига първите възвишения от южната страна на Стара планина. В тази част надморската височина достига 300 м и се повишава. Поради тази причина има разлика в надморската височина на селищата на територията на общината. В селата Кръстина и Винарско тя достига съответно 100 м и 200 м, докато в град Камено тя е едва 40 м. В района на селата Винарско и Черни връх има скалисти и гористи участъци. Абразионните процеси са причина за развитието на свлачищни процеси в региона.

От характеристиката на релефа на община Камено се констатира, че равнинно-хълмистият релеф създава добри условия за развитие на земеделие и друг вид стопански дейности.

II. 2. 2. 3. Полезни изкопаеми

Община Камено е бедна на полезни изкопаеми. Единствените минерални ресурси, с които разполага нейната територия, са инертни материали. До село Константиново съществуват три кариери за пясък, а в село Черни връх е изградена кариера за чакъл и фракции. Липсват данни за проучвания по отношение на залежи на други подземни богатства /глина, мед, желязо и други/.

II. 2. 2. 4. Климат

Според подялбата на климатичните области и райони на страната, територията на община Камено попада в континентално-средиземноморската област, в подобластта на Бургаската низина. Характерните черти за областта са топлото лято и меката зима, относително малката годишна температурна амплитуда, отсъствието на ежегодна снежна покривка в извънпланинските райони.

Средиземноморното климатично влияние е причина за по-високите средногодишни температури до 13-14 °С. Януарските температури са положителни - от +1 до +3°С, докато средноюлските достигат 24-25 °С. За района на община Камено те възлизат на 12.9 °С. Средната януарска температура в общината е 2.7 °С. Годишните амплитуди са 21-22 °С. Макар и рядко, абсолютните минимални температури могат да паднат под -15, -20 °С, което не позволява отглеждането на цитрусови култури, маслини и др. Във височина тези температури са по-ниски с няколко градуса.

Максимумът на валежите е през ноември-декември, докато минимумът през юли-август. Годишната сума на валежите варира от 540 мм. за западните райони до 960 мм. в източните. Валежите са предимно от дъжд, а рядко образуващата се снежна покривка се задържа едва няколко дни. Засушаванията са често явление през лятото. Преобладаващите ветрове са от запад и северозапад, както и от юг и югозапад.

В ниските части на района модулет на оттока е 1-2 l/s/km², докато в подножията на планините достига 4-6 l/s/km².

Територията на общината е под въздействието и на черноморското климатично влияние. Черноморският климатичен район обхваща сравнително тясна ивица от черноморското крайбрежие - около 30-50 км. За него са характерни по-високите зимни и по-ниските летни температури. Температурните амплитуди са по-малки: 20-21 °С.

Средните температури на най-студените месеци се увеличават от север на юг. Годишните суми на валежите от север на юг са около 450-700 мм. Снежна покривка на юг се формира рядко и се задържа до няколко дни. За Черноморието е характерна бризовата циркулация, която налага специфични черти на климатичните елементи.

II. 2. 2. 5. Хидрографска мрежа

Община Камено се отнася към хидроложка област със средиземноморско климатично влияние върху оттока, с характерен зимен максимум на оттока и дъждовно подхранване. Територията на община Камено се отнася към Черноморската отточна област с реки преки притоци на Черно море. За реките от Бургаската низина - Айтоска, Русокастренска и Средецка река, е характерен дъждовен режим и пълноводие през зимата.

Повърхностни и подземни води

Общата дължина на речната мрежа е 45 км, като през град Камено протича Айтоска река. Освен нея през територията на общината преминават реките Русокастренска, Чакърлийка и др. На територията на Община Камено съществуват 27 микроязовира и водоема. Площта на водните течения и водните площи са 19 277 дка.

Айтоска река води началото си от западната част на Айтоска планина, от 344 м. н. в., на 2.5 км, северно от село Лясково, община Айтос. Тече в посока юг-югоизток в широка долина през Бургаската низина. Влива се в западната част на Бургаското езеро, на 1 м н. в., на 2.4 км югозападно от квартал "Долно Езерово" на град Бургас. Реката е със среден годишен отток от 0,57 m³/s при град Камено, като максимумът е през февруари и март, докато минимумът – август и септември. По течението на реката са разположени градовете Айтос и Камено. Площта на водосборния басейн на Айтоска река е 304.7 км². Водите на реката се използват главно за напояване.

Русокастренска река вливаща се в северозападната част на Мандренското езеро. По течението на реката са разположени четири селища /Желязово, Русокастро, Тръстиково и Константиново/.

Русокастренска река води началото си от 335 м н. в., на южния склон на възвишението Хисар, на 2.4 км югоизточно от град Карнобат. Реката тече в югоизточна посока в плитка долина, заета от обработваеми земи. При село Желязово прави голям завой на север, като заобикаля изолираната височина Русен камък /108 м/, приема отляво най-големия си приток Хаджиларска река и отново продължава на югоизток през Бургаската низина. Влива се в северозападната част на Мандренското езеро, на 6 м н. в. при село Константиново.

Площта на водосборния басейн на Русокастренска река е 525 км². На юг и югозапад водосборният ѝ басейн граничи с водосборния басейн на Средецка река, на северозапад – с водосборния басейн на река Мочурица /от басейна на р. Тунджа/, докато на североизток – с водосборния басейн на Чукарска река. Реката е с максимален отток през февруари и март и минимален през август и септември. Водите на реката се използват главно за напояване.

Река Чакърлийка /Чукарска, Чакърлийска/ се влива в западната част на Бургаското езеро. Дължината ѝ е 37 км и по протежението ѝ е разположено с. Вратица. Чукарска река води началото си от северния склон на връх Шумнатото кале /376 м/ във възвишението Хисар от 325 м н. в., на 1 км западно от с. Чукарка, община Айтос. Протича в югоизточна посока през Бургаската низина в широка и плитка долина, заета от обработваеми земи. Влива се в най-западната част на Бургаското езеро, на 1 м н. в., на 3 км югозападно от квартал "Долно Езерово" на град Бургас. Площта на водосборния басейн на Чукарска река е 129 км². Чукарска река има два основни притока – Селската река /десен/ и Сънърдере /ляв/. Реката е с максимален отток през месеците февруари и март и минимален – месеците август и септември. Водите на реката се използват главно за напояване, като южно от село Вратица е изграден големият язовир "Трояново".

Подземните води на територията на общината са ограничени и са от местно значение. Най-значителни са запасите на грунтови води в района на Бургаската низина. Те се акумулират предимно в алувиалните наслаги на речните тераси, наносните конуси в подножията на планините, в младите наслаги на котловинните дъна, както и по билните и склоновите заравнености. Режимът на грунтовите води е сложен и зависи от климатичните условия, геоложкия строеж, геоморфоложките особености и стопанската дейност на хората. Някои от тях съдържат значителни количества желязо и манган, които ги правят непригодни за питейни, а също и за някои промишлени нужди. Често те са замърсени от различни стопански дейности – земеделие, промишлена дейност, недобре направени септични ями, пречиствателни съоръжения и др.

Общината е част от Морската провинция на азотните термални води. Представени са от солени води и разсоли, като водите са предимно хлоридно-натриеви и имат повишено съдържание на йод, бор, бром и др.

Открити са:

- Порови води в кватернера на р. Средецка – Мандра;
- Порови води в кватернера на р. Айтоска;
- Порови води в палеоген - еоцен, олигоцен Бургас.

За правилното и пълноценното усвояване на водните ресурси се изисква провеждането на редица мероприятия, като усъвършенстване на водоснабдителната и мелиоративната мрежа както в териториалната структура на общината, така и на областта.

II. 2. 2. 6. Почви

Община Камено попада в Средиземноморска почвена област, в Балканско-средиземноморска почвена подобласт, в границите на Среднотракийско-Гунджанска провинция. Плодородните почви, в съчетание с хидроклиматичните особености са в основата на земеделската специализация на общината. Представени са предимно излужени чернозем-смолници и в по-малка степен - алувиално-ливадни и пясъчливо-глинести. Почвите са важен ресурс за развитието на земеделието и животновъдството в общината.

Зоналните почвени видове са представени от чернозем-смолници. Почвите от този тип се характеризират със сравнително мощен хумусен хоризонт. Той има черен цвят и зърнесто-праховидна структура, докато преходът между отделните хоризонти е постепенен. Тези почви имат тежко пясъчливо-глинест механичен състав в повърхностния слой, като се наблюдава постепенно намаляване на органичното вещество по дълбочина на профила. При засушаване този слой силно се сбива и образува големи пукнатини. Притежава слаба водопроницаемост и при овлажняване става силно леплив и оказва голямо съпротивление при обработка. Почвите от тази група имат добро естествено плодородие, но изискват качествена обработка и продълбочаване през 2-3 години. Имат голям сорбционен капацитет, поради което понасят високи дози торене, което съчетано с добра агротехника гарантира високи добиви от културите. Изискват комбинирано торене с азот и фосфор.

Азоналните почвени видове са представени от алувиално-ливадните почви. Те са образувани в речните долини на равнинните и полупланински райони. Тези почви се образуват по заливните тераси на реките, върху алувиални наноси, в условия на високи подпочвени води и наличие на ливадна растителност. Алувиално-ливадните почви имат един генетично оформен почвен хоризонт – хумусно-акумулативен с рохкав строеж съдържание на хумуса от 1.5 до 6.0 % и зърнесто-троховидна структура. Под този хоризонт са разположени бивши хумусни хоризонти с различен механичен и петрографски състав. На определена дълбочина профилът на тези почви е възможно да бъде до известна степен оголен, в резултат на високото ниво на подпочвените води. Реакцията на тези

почви е от слабо кисела до алкална. Като цяло тези почви показват недостиг на фосфор, азот и калий.

II. 2. 2. 7. Гори

Относителният дял на горите от общата площ на общината е малък. Горските територии заемат 16 214 дка или 4.5 % от общата площ на територията на община Камено. Горите са с неопенимо значение за екологичния статус на общината във връзка с водорегулиращата и противоерозионната си функция.

В землището на село Русокастро се намира най-голямата по площ в общината горска територия /6 367 дка/. В землищата на селата Винарско, Желязово и Кръстина не попадат горски райони.

От горските видове преобладават листопадните широколистните гори – смесени и чисти гори от цер, благун, космат дъб и келяв габър. Освен тях се срещат и смесени насаждения от бряст, ясен, обикновен габър, клен, топола и върба. Наблюдава се значително намаление на площите, заети с дървесна растителност.

Към момента териториите с предназначение държавен горски фонд на територията на Община Камено се стопанисват от ДГС „Бургас”.

II. 2. 2. 8. Растителен и животински свят

Община Камено спада към долната лесорастителна зона, в Преходно-средиземноморския район, в растителния район на Бургаската низина. В състава на растителната покривка на територията на общината са застъпени предимно висшите растения. Срещат се представители на горската растителност: келяв габър, акация, топола, джанка, глог, дрян, шипка. Освен тях се среща и декоративна дървесно-храстова растителност. В пространствената структура на общината се срещат също така и ксеротермална и мезотермална тревна растителност, характерна в райони покрай полските пътища, по синурите между блоковете и по скалистите хълмове. Тя е представена от синя жлъчка, едногодишно безсмъртниче, рехав метличина, слънчева метличина, мъртва коприва, полска пламида, черна садина, луковична ливадина, ливадна детелина, пълзяща детелина, киселец, полски мак, овча власатка, пасищен райграс, кукувиче грозде, миризлива теменуга, обикновено глухарче, обикновена мащерка и много други.

Районът се характеризира с богата и разнообразна фауна, която има подчертано средиземноморско и малоазиатско влияние. Територията на община Камено попада в

Крайчерноморския зоогеографски район /според зоогеографското райониране на България/. Разпространението на животински видове в района на общината е свързано и с особеностите на релефа. Присъстват понтийски видове /характерни за Черноморското крайбрежие/ и средиземноморски видове /преобладаващи за тази част от страната/. Животинските видове, срещащи се на територията на общината са основно бозайници – сред тях чакал, лисица, сърна, язовец, пор, заек, белогръд таралеж, белозъбка, невестулка и безгръбначни животни – бръмбари, охлюви, паякообразни и други. Изключително голямо и разнообразно е богатството от птици – сокол, яребица, ястреб, пъдпъдък, горски бекас, гургулица, сови /защитен вид/, гълъб глухар и други. По време на пролетния и зимния прелет в района на общината /влажните зони/ се срещат различни видове дивеч – основно диви патици, бекаси и по-рядко гъски. Във водоемите се срещат шаран, скобар, каракуда и други.

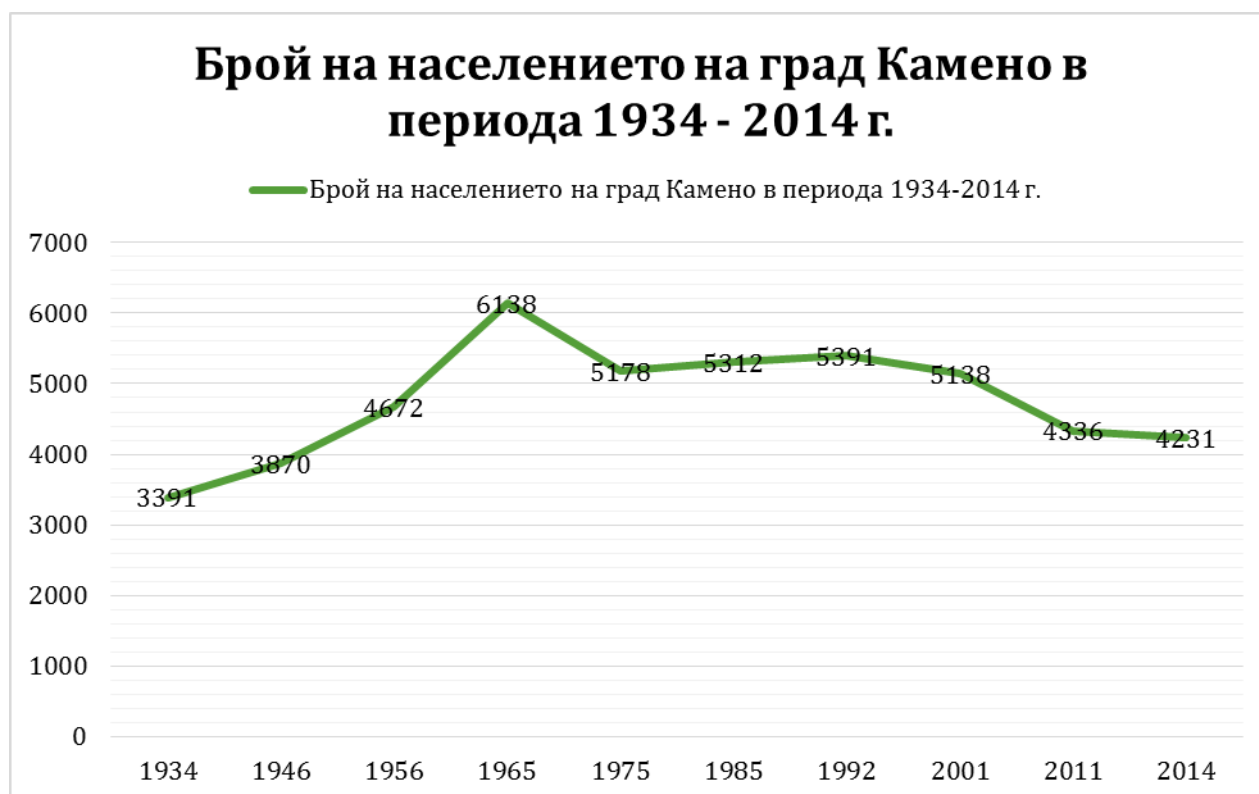
Богатството на растителния и животинския свят на общината представлява важна част от биоресурсите ѝ. Стопанското значение е многостранно, което изисква детайлно проучване на техния количествен и качествен състав.

II. 3. ГЕОДЕМОГРАФСКА ОСНОВА НА РАЗВИТИЕ

II. 3. 1. Демографска характеристика на населението

II. 3. 1. 1. Брой и гъстота на населението

Община Камено е една от съставните общини на област Бургас. Тенденциите в демографското ѝ развитие могат да бъдат илюстрирани с промените в броя на населението на нейния център – град Камено. Данните от преброяванията показват ясно очертана тенденция на намаление след преброяването през 1965 година, когато достигнат максималният брой на население от 6 138 души. През 2014 година населението на община Камено е 10 133 души, спрямо 2001 година населението на общината е намалело с 2 203 души.

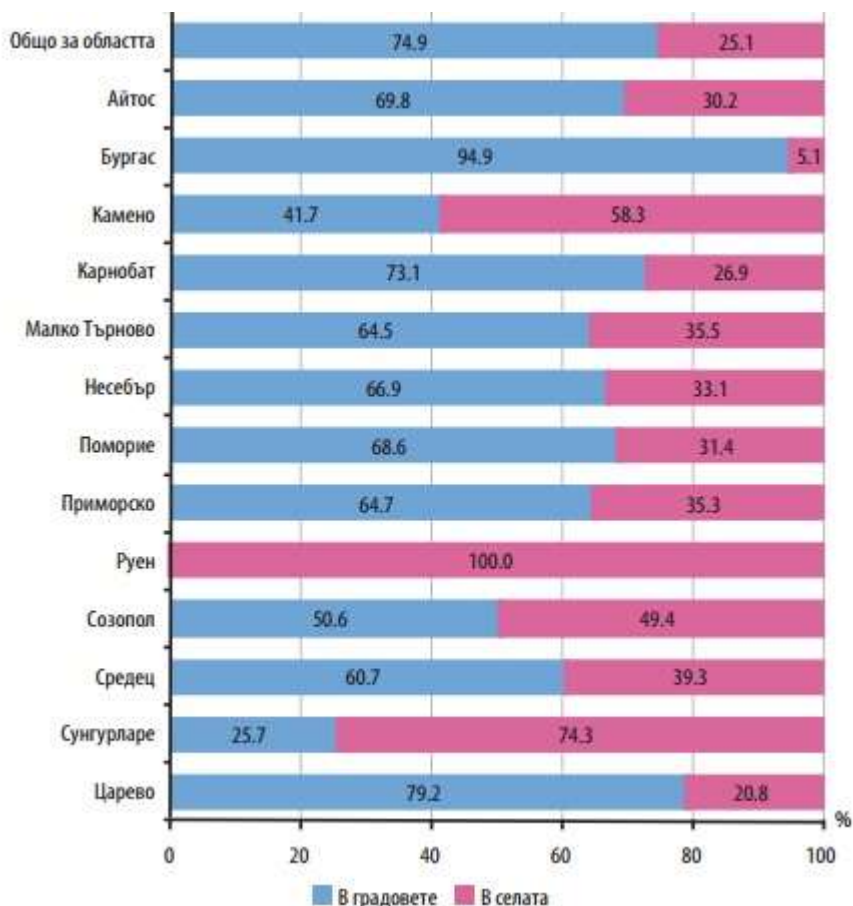
Фигура 3. Население на град Камено /1934 - 2014 г./.

През изследвания период се наблюдава постоянна тенденция за намаление на броя на населението по населени места в община Камено. Увеличение на броя на населението в периода 2001 г. - 2014 г. се наблюдава единствено в с. Черни връх.

Таблица 1. Текуща демографска характеристика /2001-2014 г./. Източник – НСИ.

населени места	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Община Камено	12336	12317	12419	12350	12278	12202	12641	12476	12395	12120	10330	10253	10217	10133
град Камено	5138	5071	4999	4992	4954	4904	4882	4844	4848	4784	4336	4316	4281	4231
село Винарско	807	793	815	794	784	794	875	862	834	807	480	464	465	446
село Вратица	185	174	184	174	165	151	159	156	159	155	95	90	87	86
село Желязово	212	216	212	216	208	205	205	207	208	200	190	188	187	178
село Константиново	346	329	326	327	330	322	317	309	321	314	330	345	320	319
село Кръстина	673	660	687	695	699	691	729	729	719	729	400	414	428	442
село Ливада	344	353	386	405	391	384	451	430	418	399	281	255	271	279
село Полски извор	493	472	488	491	492	485	607	590	563	536	436	419	412	417
село Русокастро	1312	1334	1335	1293	1282	1277	1264	1241	1225	1186	1183	1157	1156	1139
село Свобода	465	462	471	464	460	464	491	485	497	490	414	414	420	409
село Трояново	1340	1331	1354	1328	1317	1290	1276	1253	1255	1212	1150	1123	1109	1098
село Тръстиково	432	427	440	450	472	487	485	481	483	474	389	358	358	355
село Черни връх	706	695	722	721	724	748	900	889	865	834	709	710	723	734

Площта на територията на община Камено е 355 кв. км. Този показател заедно с населението определят средната гъстота на населението на територията на общината – 28,5 д/кв. км, която е по-ниска от средната за страната – 66.01 д/кв. км, и средната гъстота на населението на област Бургас – 53,5 д/кв. км.

Фигура 4. Относителен дял на населението по местоживееене в област Бургас, по общини /измерено в %/, Източник: НСИ.

Населението в област Бургас живее в 20 града и 235 села. Община Камено има относително нисък дял на население живеещо в градовете – 41,7%.

II. 3. 1. 2. Полова структура

Половата структура в община Камено се определя от различията и особеностите на мъжете и жените. От голямо значение за тяхното структуриране е естественото възпроизводство на населението на дадена административно-териториална единица. Динамиката на раждаемостта и смъртността са главен фактор, който определя този демографски процес. Данните за 2014 г. показват, че разликата в съотношението между мъжете и жените в община Камено /49.9:50.1/ е минимална. Това определя дисбалансът между половете в общината, като по-благоприятен спрямо този за страната и областта. Преобладаването на жените, дори и в минимални стойности, е тенденция, която е характерна за страната. То е резултат от по-ниската смъртност на женското население и по-високата им продължителност на живот.

Таблица 2. Полова структура на населението 2014г. /%/.

	ОБЩО		
	ВСИЧКО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
Р България	100.0	48,6	51,4
Област Бургас	100.0	48,7	51,3
Община Камено	100.0	49,9	50,1

II. 4. 1. 3. Възрастова структура

Разпределението на населението по обхват на възрастовите групи, изразява възрастовата структура на населението. Интервалите за изследване на възрастовата структура се определят в зависимост от целта на демографското проучване. Те могат да се разделят на 1 годишни, 5 годишни и 10 годишни. Поделянето на населението на възрастови групи има важно значение за участието в трудовия процес, естественото възпроизводство и дава ясна представа за репродуктивните възможности на населението.

Поколението на прародителите /население на 50 и повече навършени години/ превишава значително броя и относителния дял на поколението на децата /население от 0-14 навършени години/.

Таблица 3. Възрастови съотношения през 2012 г. – общо за страната, област Бургас и община Камено.

	0-14г.	15-49г.	50+г.
Р България	13,2	46,8	40,0
област Бургас	14,7	48,1	37,2
община Камено	15,1	40,9	44

По данни на НСИ, относителният дял на поколението на децата в община Камено е по-висок от същия в страната и на територията на област Бургас. Съпоставянето на данните от предходни години показва, че населението на община Камено застарява. Процесът на застаряване е тенденция, която обхваща цялата страна и ще продължава да има негативно отражение върху сегашното и бъдещото състояние на естественото възпроизводство.

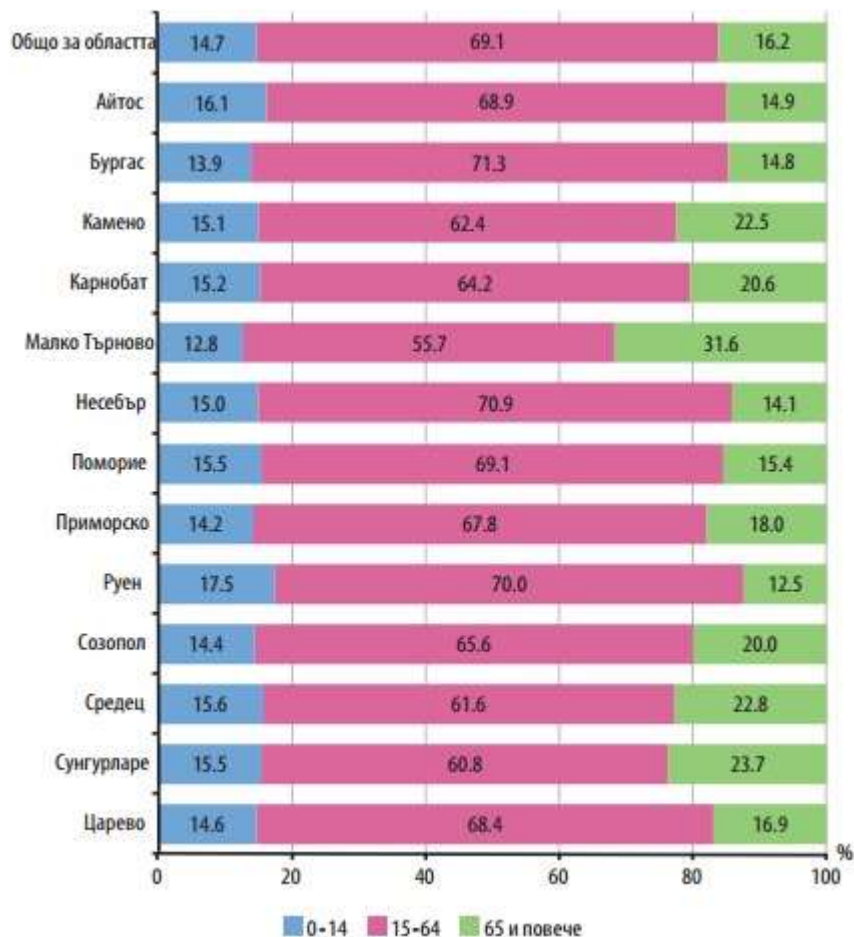
II. 3. 1. 4. Трудоспособен контингент

Формирането на трудоспособния контингент зависи пряко от възрастовата структура на населението. Той включва лицата от началната до пределната трудова възраст според българското законодателство.

Таблица 4. Население под-, в и надтрудоспособна възраст 2012 г. /%/.

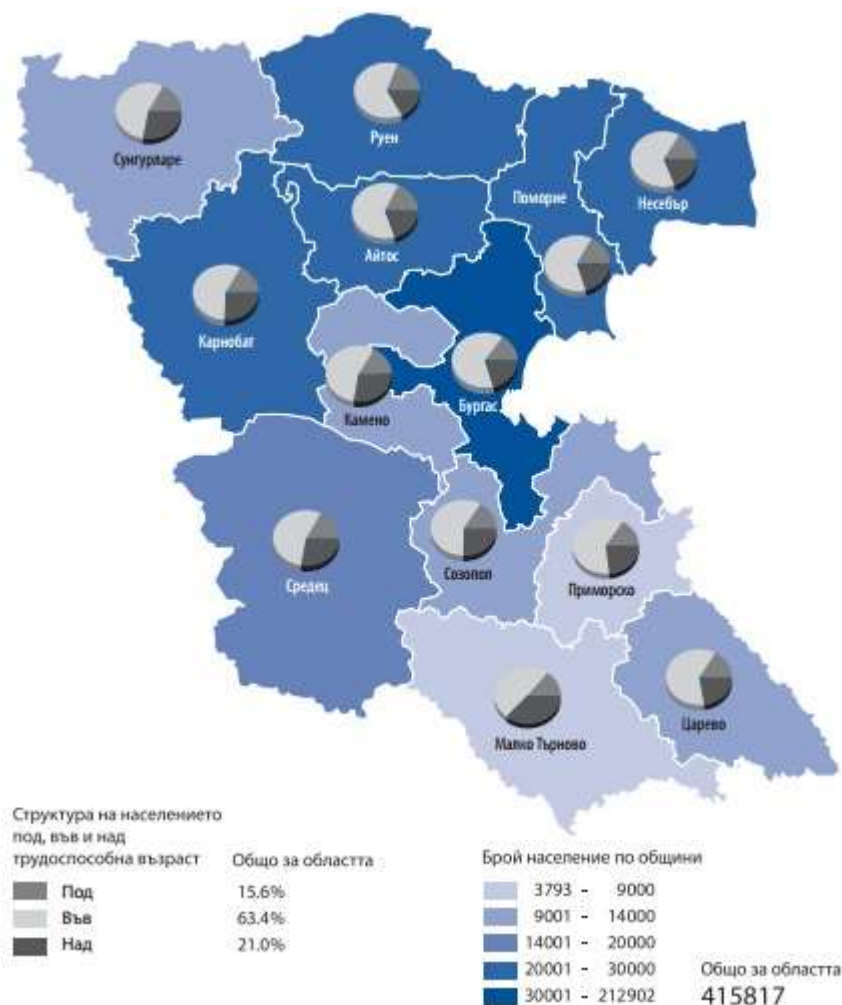
	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
Р България	14,1	62,2	23,7
област Бургас	15,6	63,4	21
община Камено	16,2	55,9	27,9

Таблицата по-горе показва разликите в процентното съотношение на трудоспособния контингент на територията на община Камено. Населението в надтрудоспособна възраст значително преобладава спрямо населението в подтрудоспособна възраст, като в процентно съотношение е по-висок техният дял от същия в област Бургас и страната. В случай, че тенденцията за увеличаване и натрупване на население в над трудоспособна възраст се запази, това бавно ще доведе до липса на трудов ресурс в общината и съответно до нейното обезлюдяване. Показателно е, че делът на населението в трудоспособна възраст в общината е по-нисък от този на областта и страната.

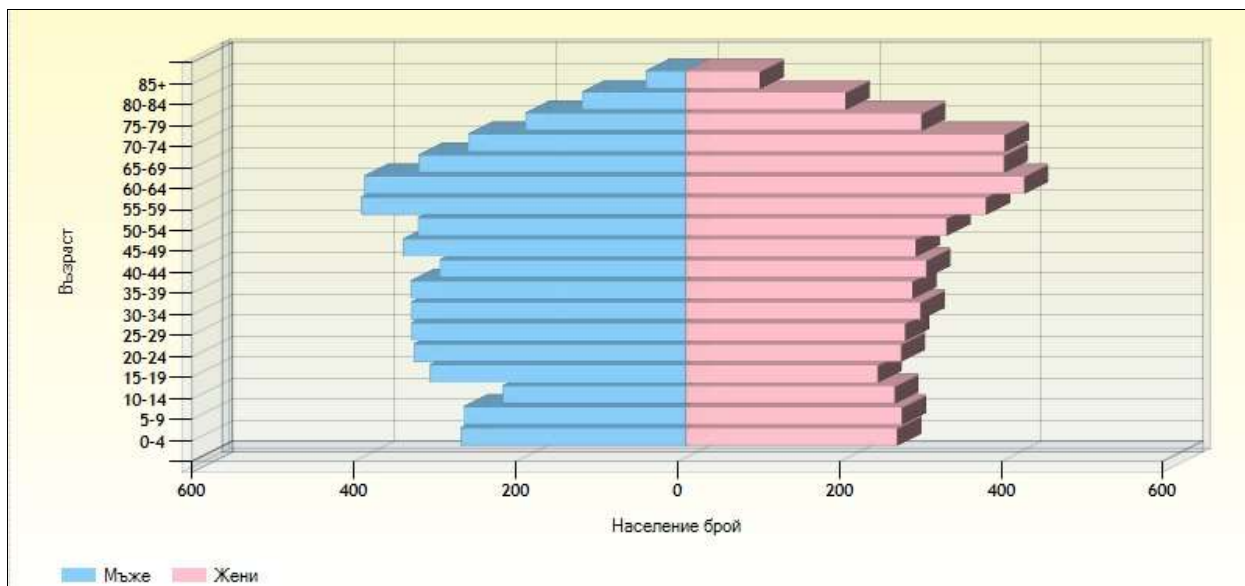
Фигура 5. Население под-, в и надтрудоспособна възраст в общините на област Бургас 2012г. /%/, Източник: НСИ.

В област Бургас с най-благоприятна структура на трудоспособния контингент са общини Бургас, Поморие, Несебър, Айтос и Руен. Община Руен се нарежда на първо място по дял на население в подтрудоспособна възраст. По този показател община Камено е сред последните в областта. Делът на населението в надтрудоспособна възраст в община Камено е сред най-високите в сравнение с общините в областта.

Фигура 6. Структура на населението под-, в и надтрудоспособна възраст на общини в област Бургас, Източник: НСИ.

Полово-възрастовата пирамида на населението на община Камено е с неправилна форма. Деформациите в нейната форма показват наличие на застаряване както при мъжете, така и при жените. Чрез пирамидата се илюстрира и съотношението между представителите на двата пола при различните възрастови групи. Мъжкото население преобладава в ниските възрастови групи, но най-голям е относителният дял на мъжете във възрастовата граница 55-59 годишна възраст. След 60-64 годишна възраст започва ясно изразено преобладаване на женското население, което е най-силно изразено при високите възрастови групи. Добре изразеният дисбаланс между мъжете и жените във високите възрастови групи е резултат от съществуващата разлика в средната продължителност на живота в полза на жените.

Фигура 7. Полово-възрастова пирамида на населението на община Камено 2011 г.,
Източник: НСИ.

II. 3. 1. 5. Етническа структура

Етническата структура на населението има важно значение за начина на живот и поведение на населението. Добре изразена е връзката между етническата принадлежност, репродуктивната нагласа и поведение на населението.

Най-многобройната етническа група на територията на област Бургас е българската. Към нея са се самоопределили 298 128 души, или 80.5% от лицата, отговорили на доброволния въпрос. Втората по численост етническа група е турската, общо 13.3% от всички лица отговорили на доброволно на въпроса за етническата си принадлежност, се самоопределят като част от нея.

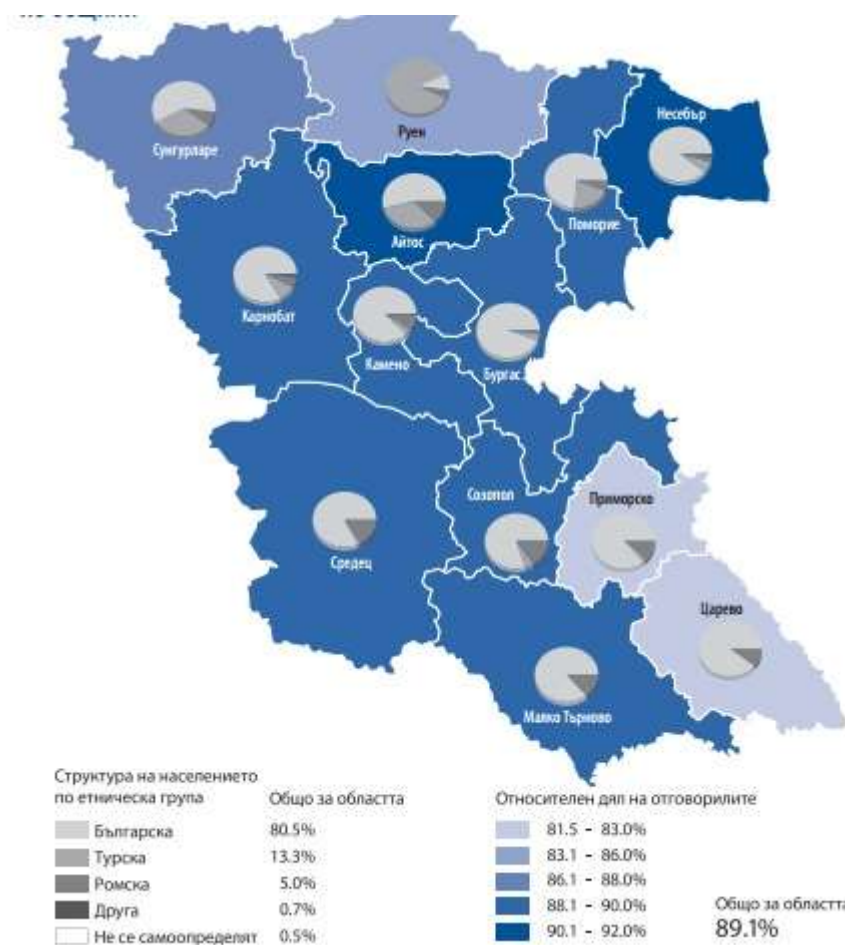
Община Камено следва тенденциите на област Бургас. Общината попада в групата на общини с висок дял на ромската етническа група. От лицата доброволно отговорили на въпроса за етническата си принадлежност – 7 % се самоопределят като част ромската етническа група. Най-нисък е делът на населението самоопределилящо се към друга етническа група – 1.6%.

Тези особености в етническата структура на селищата в общината определят съществуващите вътрешнообщински различия в равнището на раждаемост и образованост на населението, неговата трудова заетост, миграционна подвижност и др.

Таблица 5. Етническа структура на населението 2012г /%/;

	Лица, отговор. на в-са за етнич. принадлежност	Етническа група				Не се самоопределя
		Българск а	турска	ромска	друга	
Р България	100,0	84,8	8,8	4,9	0,7	0,8
област Бургас	100,0	80,5	13,3	5	0,7	0,5
Община Камено	100,0	86,8	3,5	7,1	1,6	0,9

От таблица по-горе е видно, че българската етническа група съставлява над 86 % от населението на община Камено, отговорило на въпроса за етническа принадлежност. Стойността на този показател е по-висока от тази за област Бургас и страната като цяло.

Фигура 8. Лица отговорили на въпроса за етническа принадлежност, по общини в област Бургас.

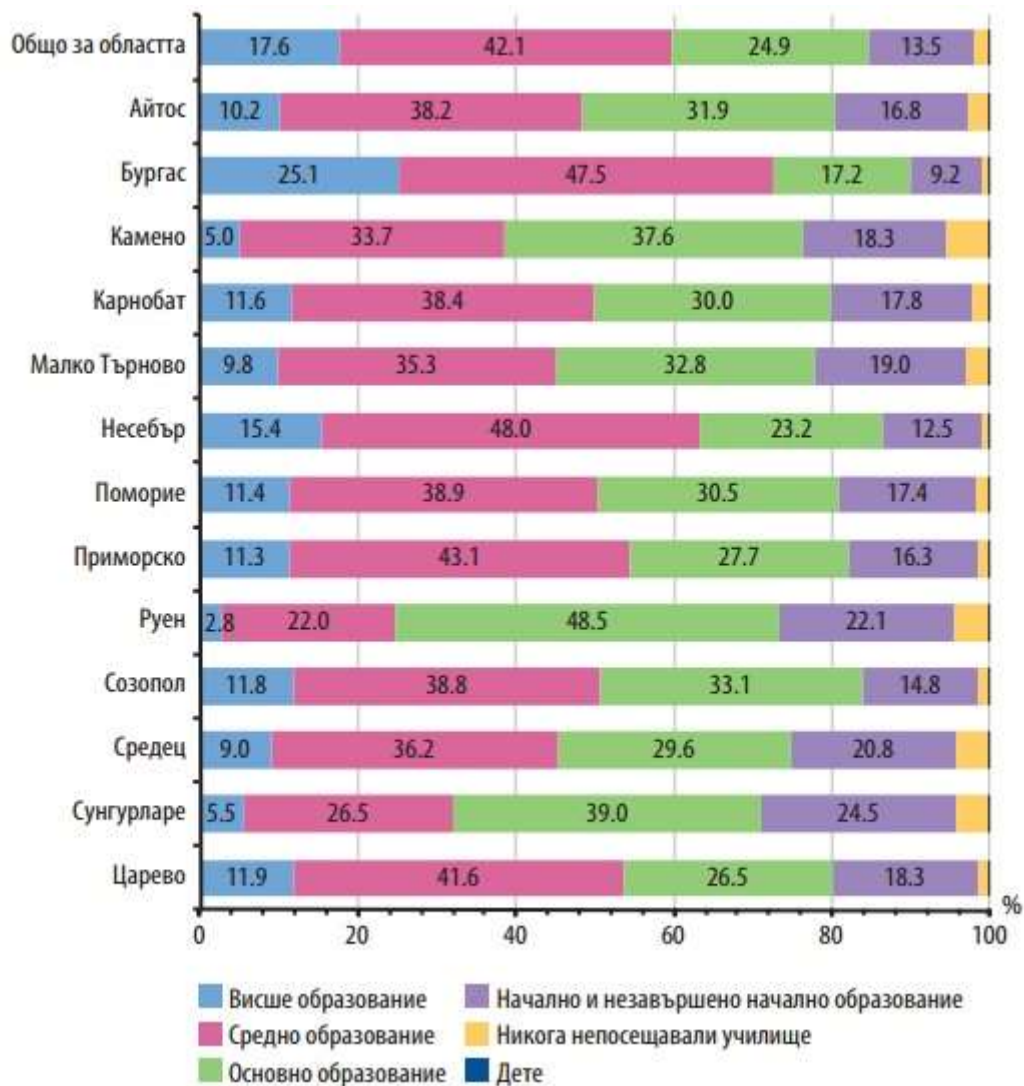
II. 3. 1. 6. Образователна структура

Образователната структура има важно значение за репродуктивните нагласи и поведение на населението, неговата полова и възрастова структура и етническата му принадлежност.

Данните от преброяването през 2011 г. показват влошено образователно равнище на населението в община Камено. По относителен дял на завършилите висше и средно образование стойностите за общината са по-ниски от средните за страната и област Бургас. Най-голям дял от населението е със завършено основно образование. Относителният дял на никога не посещавали и начално и незавършено начално за община Камено е по-висок от същия за област Бургас и страната. Един от факторите за влошената образователна структура на населението в общината е по-високият дял на населението от турската и ромската етническа група. По-голямото съсредоточаване на население от тези етноси определя и наличието на по-голям дял лица с основно, начално и незавършено начално образование, както и тези, които никога не са посещавали училище. Вътрешно общинските различия налагат в перспектива усилията да бъдат насочени основно към повишаване на образоваността на селското население и населението от споменатите етнически групи.

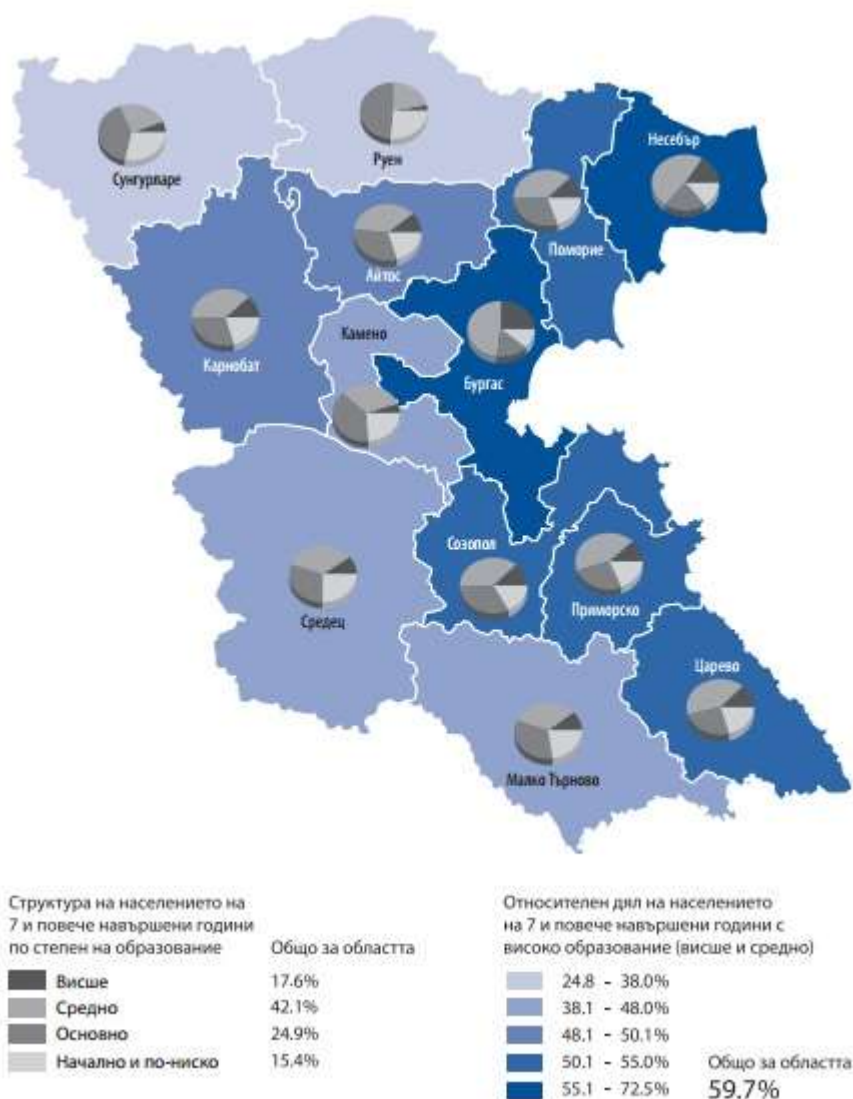
Таблица 6. Население по степен на завършено образование 2012 г. /%/

	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално и незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете
Република България	100	19,6	43,4	23,1	12,6	1,2	0,2
Област Бургас	100	17,6	42,1	24,9	13,5	1,6	0,3
Община Камено	100	4,9	33,6	37,6	18,3	5,2	0,3

Фигура 9. Население по степен на завършено образование, по общини в област Бургас.

В рамките на област Бургас най-висок дял на население със завършено висше и средно образование живее в община Бургас /над 72 % от население на 7 и повече години/. Община Камено е една от общините в областта с висок дял /над 37 %/ на население с основно образование заедно с община Сунгурларе.

Фигура 10. Население на 7 и повече навършени години по степен на образование в област Бургас по общини, Източник: НСИ.

II.3.1.7. Възпроизводителен процес

По своята същност естественото възпроизводство на населението представлява смяна на поколенията на родителите с поколенията на децата. Количествените измерения на този процес се изразяват с помощта на показателите и коефициентите за раждаемост, смъртност, брачност, бракоразводимост и естествен прираст. Връзка съществува и между естественото възпроизводство и демографските структури на населението /полова, възрастова и семейно-брачна/. Влияние върху раждаемостта и естествения прираст оказват също традициите, свързани с етническа и религиозна принадлежност на населението.

През изследвания период се наблюдава тенденция на намаляване на раждаемостта на територията на община Камено, като най-ниски стойности са измерени през 2003 г. /9,6%/, докато най-висока стойност през 2006 г./13,3% /. Показателят - коефициент на смъртността следва тенденцията на показателя – коефициент на раждаемост, като най-

ниски стойности са отбелязани през 2003 година / 17,53‰/, а най-високи през 2011г. /24,23‰/. Наблюдаваната негативна тенденция за повишаване на стойностите на смъртността в общината, е характерна за голям брой общини на територията на страната.

Отрицателният естествен прираст е характерен за територията на страната и областта. Дължи се на процеса на демографско остаряване на населението и неговото отражение върху демографските структури. Механичното движение на населението, както и етническата структура, също оказват влияние върху тези процеси.

Отрицателните стойности на показателя - коефициент на естествения прираст, са характерни за повечето общини в региона и страната. Това е фактор, който ще продължи да се отразява върху тоталния коефициент на плодородие и цялостното развитие на естественото възпроизводство на населението на община Камено.

Таблица 7. Естествено движение на населението на община Камено /2001 – 2014 г./;

Година	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Живородени	119	138	152	162	154	131	173	137	131	117	119	101
Умрели	218	236	232	241	256	240	236	243	250	214	203	209
Коефициент на естествен прираст	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	7,9	7,9	6,5	6,5	8,1	8,7	5,1	8,7	11,5	9,5	8,2	10,7
	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰
Коефициент на раждаемост	9,6	11,2	12,4	13,3	12,2	10,5	13,9	11,3	12,7	11,4	11,6	9,9
	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰
Коефициент на смъртност	17,5	19,1	18,9	19,7	20,2	19,2	19,1	20,1	24,2	20,9	19,9	20,6
	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰

II. 3. 1. 8. Механично движение на населението

Миграциите или механичното движение на населението, заедно с неговото естествено възпроизводство, определят тенденциите в демографското развитие на определена територия. За тяхното изследване се използват редица показатели и коефициенти. Такива са коефициентите за миграционна подвижност, за интензивност на заселванията и изселванията, за миграционен или механичен прираст и др.

За разлика от повечето малки общини в страната, през изследвания период /2001-2014 г./ на територията на община Камено преобладава положителният механичен прираст. Изключение са годините – 2001, 2008, 2009, 2010 година, като най-високи отрицателни стойности са отбелязани през 2010 г., когато от общината са се изселили 169 души повече от колкото са се заселили. Най-високи стойности на положителен механичен прираст са отбелязани през 2007 година, в общината са се заселили 541 души, повече от колкото са се изселили. Въпреки ниските стойности на механичния прираст се наблюдава тенденция за преобладаването на положителни характеристики на този показател.

Интерес представлява фактът, че сред изселващите се преобладават жените, а сред заселващите се – мъжете. Изселванията на част от по-младото женско население е неблагоприятен фактор за процеса на възпроизводство и бъдещото демографско развитие на общината.

Таблица 8. Механичен прираст на населението /2001-2014 г./.

	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2001 г.	499	566	-67
2002 г.	359	291	68
2003 г.	420	219	201
2004 г.	254	225	29
2005 г.	303	295	8
2006 г.	249	246	3
2007 г.	813	272	541
2008 г.	191	247	-56
2009 г.	292	310	-18
2010 г.	211	380	-169
2011 г.	202	173	29
2012 г.	176	156	20
2013 г.	197	149	48
2014 г.	225	201	24

Съществуващата демографска ситуация в община Камено може да бъде определена като неблагоприятна. В резултат на отрицателния естествен прираст и ниските стойности на положителния механичен прираст нейното население ще продължава да намалява.

II. 4. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ

Регионални характеристики

В административно-териториално отношение община Камено е част от област Бургас и Югоизточния район за планиране. Област Бургас бързо възвръща позициите си в националната икономика след забавеното развитие поради икономическата криза. Инвестиционната активност постепенно се увеличава, като през 2013 г. заетостта на населението доближава нивата от 2008 и 2009 г. Областта е сред лидерите по усвояване на европейски средства и по оценка на бизнеса за качеството на електронните услуги.

Съгласно клъстеризацията според социално-икономическото състояние и развитие на областите от 2014 г., област Бургас се характеризира с добро социално-икономическо състояние, заедно с областите Благоевград, София, Варна и Пловдив. Демографската ситуация в клъстера е по-добра от тази в останалите области, с изключение на София-град. Коефициентът на възрастова зависимост 65+ към 15-64 години за област Бургас е 25.5 % при 29.3 % средно за страната. Икономиката на клъстера е силно развита /позиционира се веднага след София-град/. Областите Благоевград, Пловдив и Бургас са с по-добро равнище на заетостта от това за страната.

Областите Бургас и София-град са единствените две области в страната, в които едновременно и разходите на предприятията за придобиване на дълготрайни материални активи през 2012 г., и чуждестранните преки инвестиции /ЧПИ/ на човек от средногодишното население към края на 2012 г. са над средните стойности за страната. Въпреки сравнително високата инвестиционна активност и възстановяващия се пазар на труда доходите в областта /4234 лв./човек/ остават по-ниски от средните за страната 4814 лв./човек. В периода 2004-2013 г. доходите в областта нарастват със средно 7.25 % годишно при 8.50 % на национално ниво. Това е показател за това, че икономиката на областта не успява да генерира достатъчно целогодишни и добре платени работни места или се характеризира с висок дял на неформалните трудови отношения и съответно – неофициални доходи, които са широко разпространени в туризма.

Тенденциите в движението на икономическия показател БВП на човек от населението за периода 2000-2012 г. в областта е за стабилно нарастване. Икономическата криза, отразила се в световен мащаб, води до загуба на набраната инерция и спад на показателя през 2010 година. След 2010 година следва постепенно подобряване и подем.

Фигура 11. БВП на човек от населението в област Бургас за периода 2000-2012 г. ,
Източник: НСИ

Община Камено се развива в тези благоприятни макроикономически условия. Икономическият профил на общината е характерен с приоритетното развитие на тежката индустрия, в частност нефтохимическата промишленост като дял на химическата промишленост. Характерни са също така хранително-вкусовата промишленост, малкия и среден бизнес и селското стопанство. Традиционни подотрасли за хранително-вкусовата промишленост за региона са: производство на вино и алкохолни напитки, мелничарска и консервна промишленост и др. Районът се утвърждава като зърнопроизводителен. Има условия за създаване на трайни насаждения, основно лозя. Животновъдният отрасъл е представен чрез отглеждане на животни предимно в лични стопанства.

Таблица 9. Икономически показатели за община Камено за периода 2008-2012 г.
Източник: общински план за развитие на община Камено 2014-2020.

Данни: Община Камено.

№	Показател	2008	2009	2010	2011	2012
1	Брой нефинансови предприятия - общо	243	281	290	294	311
	<i>с до 9 заети лица</i>	222	261	271	275	290
	<i>с 10 - 49 заети лица</i>	18	16	15	16	19
	<i>с 50 - 249 заети лица</i>	3	4	4	3	2
2	Произведена продукция - хил. лв.	73632	68454	58859	153415	135652
3	Приходи от дейността - хил. лв.	98892	89740	85919	226789	181898
4	Нетни приходи от продажби - хил. лв.	88773	75583	78070	188840	106165

5	Нетни приходи от продажби на един жител - хил. лв.	7,1	6,1	6,4	18,3	10,3
6	Разходи за придобиване на ДМА през годината - хил. лв.	14 181	24 626	9 345	12 115	77 752
7	Придобити ДМА през годината - хил. лв.	5 370	25 685	8 933	11 981	77 746
8	Чуждестранни инвестиции - хил. евро	1793,4	1797,6	1513,0	3691,8	11740,0

Анализът на данните, представени в горната таблица показва, че икономическите показатели в община Камено се развиват в положителна насока през периода 2008-2012 години.

Общият брой на нефинансовите предприятия на територията на общината нараства с 68 бр. за изследвания период- от 243 бр. през 2008 г. до 311 бр. през 2012 г. С най-бързи темпове се увеличават микро предприятията с до 9 заети лица- с 68 бр. за периода 2008-2012 г. През 2012г. те заемат 93.2 % от общия брой нефинансови предприятия. Нестабилно е развитието на предприятията с 10-49 заети лица, отчетеното увеличение е незначително. Намаление се отчита при броя на предприятията с 50-249 заети лица.

Стойността на произведената продукция се е увеличила двойно през разглеждания период, също и приходите от дейността на предприятията - от 98 892 хил. лв. през 2008 г. до 181 898 хил. лв. през 2012 г.

През 2012 г. значително е увеличен разходът за придобиване на ДМА, както и придобитите ДМА през тази година. Чуждестранните инвестиции в общината също бележат рязък скок и увеличение с 9 946.6 хил. евро през периода 2008-2012 г.

Икономическото развитие на общината следва постепенна положителна тенденция на повишаване и затвърждаване на позициите в икономиката на областта.

Земеделие

Земеделието в община Камено е с растениевъдно-животновъдна структура. Застъпено е във всички селища на общината и има важна роля за цялостното ѝ развитие. Този отрасъл остава основният, осигуряващ заетост в селата и осигурява продукцията за хранително-вкусовата промишленост на град Камено. Тенденциите в развитието на сектора следват тези в страната, които са свързани с намаляване на производството, ниска рентабилност и ниска конкурентоспособност на сектора. Намаляването на изкупните цени и заливането на пазара с вносни стоки правят сектора все по-малко привлекателен. Възможностите за финансиране, които предлагат европейските фондове са добър начин за подкрепа на сектора и неговото възстановяване.

По вид собственост най-голям дял от обработваемата земя се пада на частната собственост – близо 61 % /155 000дка/. Общинската и държавна собственост заемат едва 23.3 % от общата обработваема земя или 59 545 дка. Юридическите лица притежават 13.3% от общата обработваема земя или 34 000 дка. На територията на общината работят 4 земеделски кооперации, от които една в град Камено и три в останалите населени места на общината.

Таблица 10. Селскостопански фонд в декари. Източник: Общински план за развитие на община Камено 2014-2020

Селскостопански фонд - дка	255 474 дка
общинска собственост	37 500
държавна	22 045
частна	155 000
смесена	6900
на юридически лица	34 000
религиозни организации	29
Обработваема земя - дка	255 474 дка
ниви	243 992
овощни градини	4 058
лозя	2 841

Площите, заети с ниви заемат 95.5% от общата обработваема земя в общината - 243.474 дка, следван от дела на площите с трайни насаждения /овощни градини и лозя/ - 2.7 % или 6 899 дка общо.

Природно-климатичните условия и традициите в областта на земеделието, предопределят развитието на *растениевъдството*, ориентирано главно към производството на зърнено-житни и фуражни култури – пшеница, слънчоглед, ечемик. Зеленчукопроизводството също заема определен дял в структурата на растениевъдството, предимно в частното стопанство. Земеделският профил на общината играе определяща роля за развитието на хранително-вкусовата промишленост.

През 2013 г. в общинската администрация са постъпили запитвания от фирми, които са изразили желание да закупят или наемат терени в селата в общината. Под аренда са дадени два парцела в с. Трояново /с размер 103 дка и 80 дка/ на две бургаски фирми за срок от 20 години, които ще създадат овощни градини за отглеждане на череши. Към края на 2013 г. са отдадени под наем 5 784.982 дка общинска земеделска земя.

В с. Трояново се наблюдава и частна инициатива на земеделските производители. Като част от семеен бизнес на закупен терен от 140 дка земя ще се създадат овощни градини, чиято продукция ще бъде насочена към задоволяване нуждите на местното население.

Животновъдството е втори основен подотрасъл на земеделието в общината, специализиран в областта на птицевъдството, отглеждане на пчелни семейства, овцевъдството.

Богатата фуражна база, традицията в поддържане на племенни стада и научно-производствените вериги са били предпоставка за добре развито животновъдство до началото на прехода. След срива през 90^{те}, пазарната инициатива започва да навакства чрез създаването на нови и обновяването на малки стопанства в заварените говедовъдни, свиневъдни и птицевъдни ферми. Дребното животновъдство /в малки частни стопанства/ продължава да покрива преобладаващия дял на статистическите количества. Като основни направления на развитие могат да се посочат отглеждането на едър и дребен рогат добитък в личните стопанства, които осигуряват храна под форма на мляко, мазнина, и месо за населението, а наред с него и дребните пернати животни. Крупните животновъди са едва 10 % от всички регистрирани.

Съществен проблем за развитието на подотрасъла остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната към ЕС. При развитие на селското стопанство в община Камено трябва да се спазват изискванията на общата земеделска политика на ЕС, според която заетите в земеделието трябва да използват екологично-устойчиви методи. Те трябва да се стремят да поддържат постоянни затревени площи /тревата абсорбира въглероден двуокис, което подпомага борбата с климатичните промени/, да отглеждат различни култури, а не монокултури, и да обработват определена част от тяхната орна територия по начин, който насърчава биоразнообразието. Този подход включва и изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадни води към съществуващите и новите обекти, свързани с животновъдство, месо - производство с възможност за обслужване и на стопанства от съседни общини.

Горско стопанство

Горските територии заемат 16.214 дка или 4.5 % от общата площ на територията на община Камено. Тяхното значение е голямо от гледна точка на функциите, които имат - водорегулиране, противоерозия и рекреация. На територията на общината няма гори със стопанско предназначение, техният териториален обхват в общата територия на общината е незначителен. Районът се характеризира с разнообразие от дивеч, което е предпоставка за развитие на ловния туризъм. Развива се и риболовът, предимно по изкуствените водоеми, спортният риболов, както и промишленият. Потенциалът за развитие на този

отрасъл в община Камено се изразява най-вече в подкрепата и съчетаването на различни видове туризъм.

Промисленост

Водещи в икономическата структура на общината са нефтохимическата промишленост, хранително-вкусовата, сектора на търговията и услугите. Промислените предприятия, които се отличават и заемат важно място в пазара на труда са: завод за преработка на нефтени продукти, захарен завод, предприятие за производство на яйца, фирми за производство и монтаж на алуминиеви и PVC дограми, колбасарски цех и предприятия, обслужващи ремонтните дейности на „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД. Най-съществените стопански предприятия за община Камено са:

Таблица 11. Предприятия, развиващи дейност на територията на община Камено.

Източник: Общински план за развитие на община Камено 2014-2020

Име на предприятие	Сфера на дейност
ЛУКОЙЛ НЕФТОХИМ БУРГАС АД	търговия с петрол и петролни продукти
АВЕС 94 АД	птицевъдна ферма за разплодни и консумативни яйца и птиче месо
БУРГАСКИ ЗАХАРЕН ЗАВОД ЕАД	производство на захар и захарни изделия
ПРОМСТРОЙ ООД	сухо строителство
ПРОФЕКС БИОПРОДУКТИ ООД	производство на диетични и биопродукти
ЖАКЕН ООД	преработка и изкупуване на черни и цветни метали
ЕЛИДИС ЕООД	производство и монтаж на алуминиева дограма
ЕВРОПЛАСТ ИНЖЕНЕРИНГ ООД	производство и монтаж на алуминиева дограма
ПМУ АД	машинен, електро и КИП монтаж
АНДЕЛА АД	производител на инертни материали
АНДЕЗИТ ООД	производител на инертни материали
СТРОИТЕЛНА ПРОИЗВЕДСТВЕНА КООПЕРАЦИЯ „КАМЕН“	ремонт на сгради
ЕТ ТИТ - ТЕНЬО ТЕНЕВ	производство на диетични и биопродукти
НЕДЕЛЧЕВИ И СИЕ ЕООД	автосервиз

Най-важно място в икономическия профил на общината заема „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД. Предприятието е най-голямото на Балканския полуостров по преработвателни мощности на нефт. Дружеството е структуроопределящо не само за бургаския регион, но и за цялата страна. Рафинерията има капацитет за първична преработка на 9.5 млн. т. нефт на година. "Лукойл Нефтохим Бургас" АД разполага с морски, железопътни и автотранспортни терминали. На 12 октомври 1999 г. дружеството става част от организациите на Групата "ЛУКОЙЛ" чрез закупуване на контролния пакет акции.

Още с встъпването в Рафинерията ОАО "ЛУКОЙЛ" пристъпва към интензивна модернизация на мощностите, с цел адаптиране към повишените изисквания на Европейския съюз към качеството на моторните горива. За превръщането на Дружеството

във високотехнологично, ефективно и водещо предприятие в България и Европа, в периода след приватизацията се усвояват инвестиции, които възлизат на повече от 2,6 млрд. долара. В резултат на значителните инвестиции на Компания "ЛУКОЙЛ" в цялостното реновиране и модернизиране на производствените мощности, както и въвеждането на най-съвременен мениджмънт, "ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас" АД в настоящия момент е модерно нефтопреработвателно предприятие, работещо в съответствие с водещи световни стандарти. Предприятието е разположено в най-източната част на общината, като част от производствените мощности са и на територията на община Бургас.

Бургаски захарен завод ЕАД - Камено е част от компанията Литекс Комерс АД, която притежава четири рафинерии в България и дял от 65 % в българския пазар на захар. Заводът в Камено е с годишен капацитет: 216 000 mt и 4 030 000 лв. капитал. Основната дейност на завода е производство и преработка на захар и захарни изделия. Осъществява вътрешна и външотърговска дейност чрез внос и износ, търговия, производство и преработка на захар и захарни изделия. Производствената база се намира в с. Свобода, в непосредствена близост до град Камено на изток.

Икономическото развитие на общината следва постепенна положителна тенденция на повишаване и затвърждаване на позициите в икономиката на областта.

Обстоятелство, което оказва благоприятно влияние за стимулиране на промишлени и други стопански инициативи на територията на общината произтича от самото ѝ географско положение. Поради преминаването на автомагистрала "Тракия" през територията ѝ, общината се явява основен транспортен коридор за преминаващия от вътрешността на страната към град Бургас транспортен трафик. Добрата транспортна осигуреност и непосредствената близост до град Бургас са предпоставки за привличане на инвеститори и разкриване на нови производствени бази.

Община Камено отчита повишен ръст на инвестициите в соларни и фотоволтаични системи през 2012 година, които са осигурили заетост на много местни жители от селата Тръстиково, Кръстина, Трояново и общинския център. За разкриването на нови работни места е допринесла и инвестицията на „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД от милиард и половина долара в ново производство.

Наличието на свободни терени и сгради, митнически бюра, газификация и не на последно място усилията на местните власти да подпомагат развитието на бизнеса, са предпоставки за повишаване на инвеститорския интерес към общината.

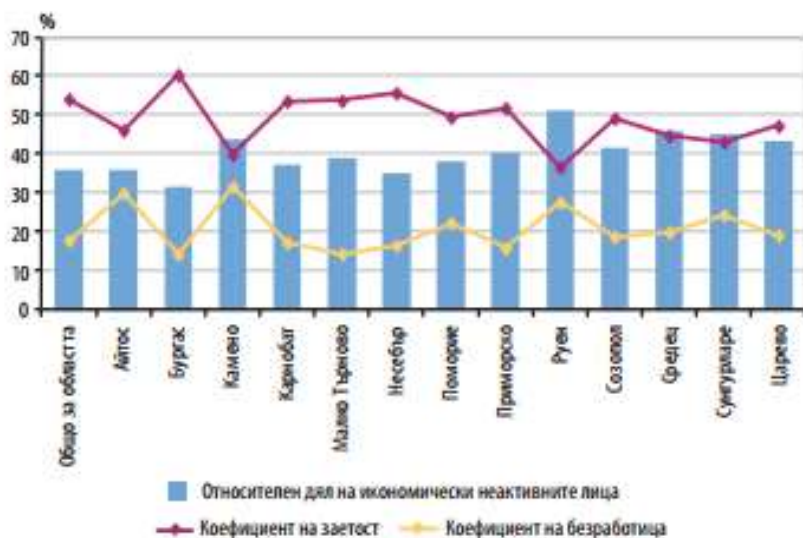
Наблюдава се значително съживяване на общинската икономика, повишение при броя на нефинансовите предприятия, приходите от дейността на предприятията,

стойността на произведената продукция се е увеличила двойно, придобитите ДМА, привлечените чуждестранни инвестиции и др. Характерно за профила на Камено е наличието на малки предприятия с до 9 заети лица. За ефективното функциониране на предприятията е необходимо да се осигури подходяща инфраструктура, която да създава условия за екологично и качествено производство.

Заетост и безработица

Коефициентът на заетост за 2011 г. за област Бургас е 60.3 % или с 6.3 % по-висок от този за областта, а за община Камено е 39.7 %. Това е най-ниската заетост за областта /следвана от община Руен - 36.4 %/. Най-ниска е безработицата сред лицата между 15 и 64 навършени години в общините Бургас /14%/, Малко Търново /14.1%/ и Приморско /15.6%/, а най-висока- в общините Камено /31.5%/ и Айтос /29.8%/.

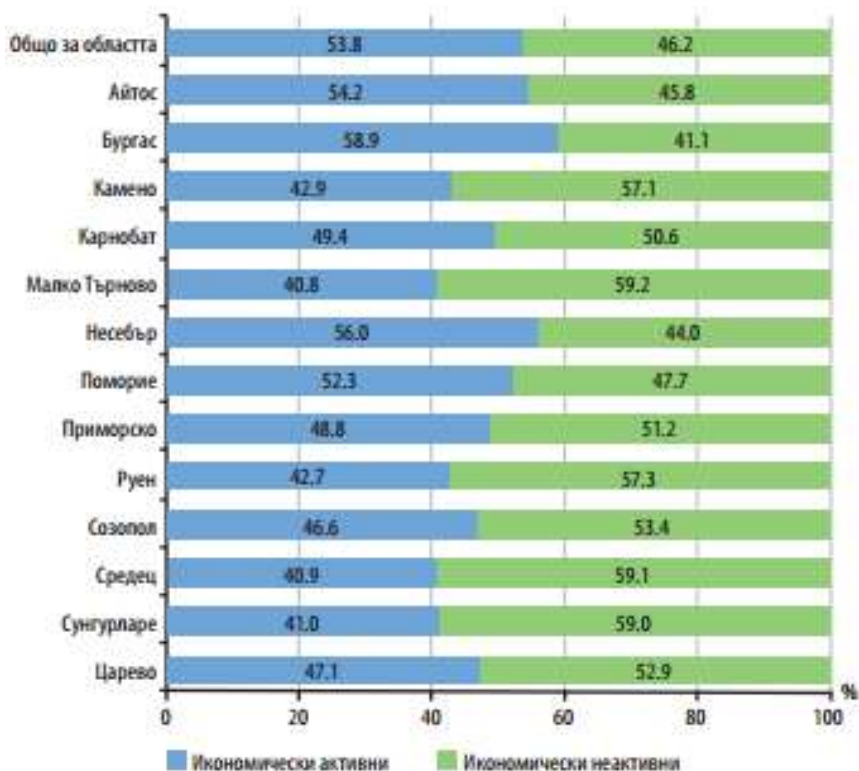
Към 31.12.2013 г. равнището на безработица в община Камено е намаляло до 14.5%, при средно за област Бургас 10.2 % и средно за страната 11.8 %. Коефициентът на безработица за общината продължава да бъде над средния за областта и страната. В абсолютен брой безработните лица в края на 2013 г. са 546, като 117 от тях или 21.4 % са на възраст до 29 години. По този показател общината следва общите тенденции за страната за висока младежка безработица.

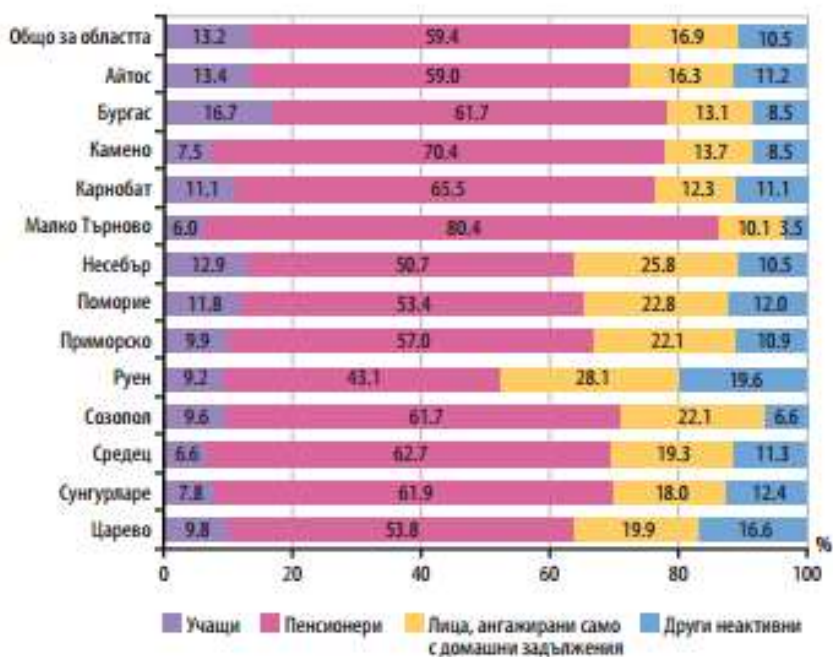
Фигура 12. Коефициент на заетост и безработица и относителен дял на икономически неактивните лица по общини в област Бургас за 2011г. Източник: НСИ.

Икономическо активното население на 15 и повече навършени години за 2011 г. в община Камено е 42.9 % при 53.8 % за област Бургас. Относителният дял на икономически неактивните лица за общината е над средния за областта - 57.1 % при 46.2 % за областта.

Най-висок е делът на икономически неактивните пенсионери - 70.4 % в община Камено и 52.4 % за областта. Учащите лица са едва 7.5 % от общия брой неактивни лица, при 13.2 % за областта.

Фигура 13. Структура на населението на 15 и повече навършени години по икономическа активност и общини в област Бургас за 2011г. Източник: НСИ

Фигура 14. Структура на икономически неактивните лица на възраст 15 и повече навършени години по общини в област Бургас за 2011 г. Източник: НСИ.

Открояват се няколко класове икономически дейности, в които има най-голям брой заети лица на възраст 15-64 години за 2011 г. Това са:

- Селско, горско и рибно стопанство - 452 д.;
- Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 405 д.;
- Преработваща промишленост – 334 д.;
- Строителство - 271 д.;
- Транспорт, складиране и пощи – 246 д.;
- Държавно управление - 202 д.;
- Хуманно здравеопазване и социална работа - 123 д.;
- Образование - 100 д.;

Заетостта в град Камено е по-висока от тази в селата - 1303 души при 2575 заети души общо за общината.

Таблица 12. Заети лица на 15-64 навършени години по класове икономически дейности, местоживеене и пол в община Камено за 2011 година. Източник: НСИ

Община	Общо			В градовете			В селата		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Класове икономически дейности									
Камено	2575	1480	1095	1303	730	573	1272	750	522
Селско, горско и рибно стопанство	452	289	163	87	57	30	365	232	133
Добивна промишленост	25	22	3
Преработваща промишленост	334	224	110	199	143	56	135	81	54
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	32	26	6	26	6
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	42	32	10	20	13	7	22	19	3
Строителство	271	244	27	136	115	21	135	129	6
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	405	174	231	257	107	150	148	67	81
Транспорт, складиране и пощи	246	193	53	145	118	27	101	75	26
Хотелиерство и ресторантьорство	98	26	72	56	11	45	42	15	27

Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	11	8
Финансови и застрахователни дейности	16	7	9	11	5
Операции с недвижими имоти
Професионални дейности и научни изследвания	41	9	32	30	6	24	11	3	8
Административни и спомагателни дейности	92	66	26	57	37	20	35	29	6
Държавно управление	202	91	111	129	58	71	73	33	40
Образование	100	8	92	62	38
Хуманно здравеопазване и социална работа	123	24	99	34	5	29	89	19	70
Култура, спорт и развлечения	22	5	17	11	11
Други дейности	38	16	22	18	8	10	20	8	12
Дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление	-	-	-
Дейности на екстериториални организации и служби	3	3	-	-	-
Непосочена	9	6	3

II. 5. СОЦИАЛНА СФЕРА

II. 5. 1. Здравна инфраструктура

Здравната инфраструктура в община Камено е представена от индивидуални медицински практики, като се наблюдава промяна в техния брой в периода 2010-2013 година.

По данни на НСИ към 2013 година лекарите на територията на общината са 8, в т.ч. петима общопрактикуващи и трима лекари по дентална медицина, като медицинските специалисти по здравни грижи са 6. Те осъществяват своята дейност в съответствие с изискванията за сключени годишни договори с РЗОК - Бургас. Лекарските практики на общопрактикуващите лекари са разпределени, както следват: 3 бр. в град Камено, 1 бр. в с. Русокастро и 1 бр. в с. Винарско, съответно лекарските практики по дентална медицина са в град Камено, с. Русокастро и с. Винарско.

В община Камено няма функционираща болница. Населението в общината се обслужва от болниците в съседните общини.

Таблица 13. Медицински персонал в период 2010-2013 г. в община Камено, /Източник:НСИ./

Медицински кадри към 31.12				
	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.
Лекари- общо	7	7	6	8
в т.ч. Общопрактикуващи¹	6	6	5	5
Лекари по дентална медицина	2	2	1	3
Медицински специалисти по здравни грижи	5	6	6	6

Таблица 14. Брой детски ясли, деца и места в тях в община Камено за периода 2010 – 2013г.;
Източник: НСИ.

Детски ясли и деца в детските ясли				
Показател:	2010г.	2011г.	2012 г.	2013 г.
Детски ясли общо	-	-	-	-
места	-	-	-	-
Деца - общо	-	-	-	-

По данни на НСИ, към 2013 година в община Камено няма съществуващи детски ясли.

На територията на цялата община функционират 4 аптеки, разположени съответно в гр. Камено, с. Русокастро, с. Трояново и в с. Черни връх.

По отношение на обезпечеността на населението с лекари, се падат по 2 110 души на общопрактикуващ лекар и по 3 517 души на лекар по дентална медицина.

Болничната помощ в община Камено се осъществява единствено от индивидуални лекарски практики, като те са разположени неравномерно по територията на общината. Осигуреността на лекари на човек от населението е сравнително ниска. Поради липсата на болница и център за спешна медицинска помощ в общината се налага транспортиране на болните до съседните населени места, като това затруднява голяма част от местното население. Необходимите интервенции в сферата на здравеопазването са свързани с повишаване квалификацията на медицинските кадри и създаването на многопрофилна болница, която да обхване капацитета от болни в общината.

От ключово значение е откриването на детски ясли в по-големите населени места в общината, които ще спомогнат за повишаване качеството на живот и естествения прираст на територията на община Камено.

II. 5. 2. Образователна инфраструктура

Структурата на образованието в община Камено е представена от 4 училища и 8 детски градини, които обслужват оптимално населението на общината.

Учебни заведения:

- *СОУ „Христо Ботев“ - гр. Камено;*

Училището е с общинско финансиране. Състои се от 2 сгради, общо 30 учебни стаи, 4 кабинета, оборудвани с компютърна техника, 2 физкултурни салона, 4 кабинета по теория и практика по специалността „Монтьор на селскостопанска техника” и ученическа столова. МТБ в учебното заведение е частично обновена. Към 01. 01. 2012 година СОУ “Христо Ботев” – град Камено работи по проект BG051PO001-3.1.06. “Подобряване на качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневната организация на учебния процес”, съфинансиран от ЕСФ по ОП “Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 г. В проекта са включени 226 ученика, разпределени в 9 полуинтернатни групи от 1 до 8 клас. Създаденият следобеден блок включва: самоподготовка, занимания по интереси и организиран отдих и спорт.

- *ОУ „Иван Вазов“ - с. Русокастро;*

Основното училище е с общинско финансиране. Материално-техническата база е частично обновена - външно училищната сграда е санирана, подобрен е вътрешният интериор и училищните кабинети са оборудвани с мултимедия и нови мебели.

- ОУ „Христо Ботев“ - с. Трояново;

Училището в село Трояново е с общинско финансиране. Учениците са разпределени в непрофилирани паралелки и в седем полуинтернатни групи. Материално-техническата база в учебното заведение е в задоволително състояние. За улеснение на учениците, които пътуват от съседните населени места, е организиран специализиран ученически превоз.

- НУ „Братя Миладинови“ - с. Кръстина;

В общообразователното начално училище се обучават ученици от I до IV клас, разпределени в паралелки в една смяна. Учебното заведение е с общинско финансиране.

Към 2013 година в общината е осъществен проект "Отново на училище" - реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система в община Камено. Проектът е финансиран по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-4.1.06-0029 от 19.09.2012 г. по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2007-2013, като в него са включени всички учебни заведения на територията на общината. Целта на проекта е подкрепа за реинтеграция на отпадналите ученици от образователната система в Община Камено и превенция на повторното им отпадане. По проекта са осигурени необходимите условия и ресурси за реализация на процеса на реинтеграция, чрез подобряване капацитета на педагогическия персонал и осигуряване на спомагателни учебно-технически средства.

Наблюдава се покачване на броя на учениците в общината за последните четири години, като в отделните квалификационни степени броят на учащите в началното и в прогимназиалното образование расте, а в средното образование - намалява. Отчита се увеличение и на броя на учителите, като за 2013 година те са общо 62, разпределени в четирите общообразователни училища.

Таблица 15. Брой на учащите в община Камено в периода от 2010/2011 до 2013/2014 г., /Източник: НСИ./;

Показатели	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Учащи				
<i>По степени на Международната класификация на образованието /ISCED 2011/</i>				
Общо	817	802	818	863

Начално образование /I - IV клас, ISCED - 1/ - общо	408	415	415	435
Общообразователни училища	408	415	415	435
Прогимназиално образование /V - VIII клас, ISCED - 2/ - общо	312	307	325	357
Общообразователни училища	312	307	325	357
Средно образование /IX-XIII клас, ISCED - 3А, 3С/ - общо	97	80	78	71
Професионални гимназии и училища /II степен професионална квалификация/	97	80	78	71
Преподаватели				
Общо	62	60	61	62
Общообразователни училища	62	60	61	62
Учебни институции				
Общо	4	4	4	4
Общообразователни училища	4	4	4	4

Детски градини:

- Целодневна детска градина "Слънце" - гр. Камено;
- Целодневна детска градина - с. Свобода;
- Целодневна детска градина - с. Кръстина;
- Целодневна детска градина - с. Винарско;
- Целодневна детска градина - с. Трояново;
- Целодневна детска градина - с. Черни връх;
- Целодневна детска градина - с. Тръстиково;
- Целодневна детска градина - с. Русокастро.

Детските градини в община Камено са разположени равномерно по територията ѝ. За период от четири години няма промяна в техния брой, както и в броя на детските учители. Наблюдава се тенденция в увеличаване броя на децата в детските градини. Необходимо е да се обнови и модернизира материално-техническата база на всички детски заведения, с цел те да използват ефективно и устойчиво.

Таблица 16. Брой детски градини, учители и деца в община Камено за периода от 2010/2011 до 2013/2014 г., /Източник: НСИ./.

Показатели	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Детски градини	8	8	8	8
Детски учители	35	35	35	35

Деца	371	378	395	410
------	-----	-----	-----	-----

Образователната инфраструктура в община Камено е добре обезпечена. Материално-техническата база е добре изградена, необходими са частични промени, свързани с модернизация на техниката в учебните заведения. Във всички училища има създадени извънкласни клубове, чиито цели са да развиват творческите заложби на децата, да задоволяват желанието им за изява и да развиват допълнителни знания, умения и компетентности. В общината има организиран специализиран транспорт, който обслужва учебните заведения, както и някои от детските градини. По този начин се улеснява придвижването на ученици от населените места, в които няма училища и детски градини.

II. 5. 3. Културна инфраструктура

Културната инфраструктура в общината е представена от читалища. На територията на община Камено функционират четири народни читалища:

- „Просвета 1927“ – гр. Камено;
- „Просвета 1928“ – с. Черни връх;
- „Пробуда“ – с. Константиново;
- „Съзнание“ – с. Русокастро.

В общината ежегодно се организират културни събития, фолклорни фестивали и чествания на национални празници и обичаи. В голяма част от народните читалища има сформирани групови танцови ансамбли – детски и младежки, групи за изворен фолклор, детски школи по танци и школа по изучаване на английски език. Общината взема участие в различни национални и международни състезания и конкурси, като първенец в класиранията е ДТА „Здравец“ – град Камено. През годините ансамбълът е спечелил множество международни награди, като днес той продължава да се развива и да привлича млади таланти.

Голямо културно наследство, с потенциал за развитие е тракийското светилище „Русокастро“, намиращо се в землището на едноименното село. Крепостта е археологическа културна ценност с национално значение.

От голямо значение за развитието на община Камено е създаването на музей, в които да се съхранява древната история на селището, свързана с неговите крепости, църкви, предмети и предания.

II. 5. 4. Спортна инфраструктура

Спортната инфраструктура е концентрирана изцяло в общинския център. През 2013 година в град Камено е открит модерен спортен комплекс. Локализиран е на територията на СОУ „Христо Ботев“ и включва стадион с олимпийски размери, обществен тенис корт, зала за бридж и шах. Неговото изграждане е подпомогнато от "Лукойл Нефтохим Бургас" АД. Спортната база отговаря на съвременните изисквания за безопасност на съоръженията и притежава всички необходими условия за провеждане на спортни и възстановителни игри и занятия.

Спортните дейности, които се практикуват на територията на община Камено, са: футбол, шах, бридж, волейбол, баскетбол, лека атлетика и колоездене.

Спортни клубове:

- *ФК „Камено“* - футболни отбори с различна възраст: деца, юноши младши и мъже, участващи в областните футболни групи;
- *ФК „Русокастро“* – мъже;
- *ФК „Ливада“* – мъже;
- *Клуб по шах и бридж* – гр. Камено;
- *Велоклуб „Златна крепост“*.

Ежегодно в общината се провеждат спортни мероприятия. Организиран е маршрут за колоездачна обиколка в община Камено, по който любителите на този вид спорт могат да разгледат природата и забележителностите на територията на общината. В общината е сформиран и футболен турнир на малки врати, в който вземат участие всички общински футболни отбори за Купата на кмета.

Необходимите интервенции в сферата на спортната инфраструктура са насочени към създаване и организиране на нови спортни дейности, изграждане на детски и спортни площадки на открито, както и разширяване на училищната спортна инфраструктура.

II. 5. 5. Социална инфраструктура

Социалните услуги в община Камено са насочени към общността за възрастни хора и към деца със социално уязвими семейства/безработни, с ниска степен на образование и липса на професионална квалификация, ниско ниво на здравна култура/, за които не се полагат подходящи грижи. На територията на общината функционират следните социални услуги:

- *Дом за възрастни с умствена изостаналост /ДВУИ/, с. Русокастро* – Домът е създаден през 1974 година. Финансирането му се осъществява със средства от делегирани държавни помощи. ДВУИ е предназначен за лица над 18 г. с умствена изостаналост. Социалното заведение разполага с капацитет 130 места, като 125 от тях са заети. Персоналът наброява 70 души. Услугите и дейностите, които се извършват в институцията са: консултиране, дневна грижа, рехабилитация, терапия, информиране и обучение, както и групова работа;

- *Домашен социален патронаж, град. Камено, с. Русокастро /филиал/* - Домашен социален патронаж в община Камено е открит през 1988 г., а през 1993 г. е създаден и филиал в с. Русокастро. Предоставената социална услуга е свързана с доставяне на топла и разнообразна храна в дома. Социалният патронаж е с капацитет 170 места/ 100 места в гр. Камено и 70 места в с. Русокастро/, от тях 157 са заети. Обслужващият персонал се състои от 15 души;

- *Обществена трапезария* – Капацитетът на трапезарията е 65 души;

- *Детска млечна кухня* – Социалната услуга предоставя топла, здравословна и разнообразна храна за децата от една година и половина до тригодишна възраст;

- *Клуб на пенсионера* – В община Камено функционират 12 клуба, с капацитет 350 места. Дейността им се състои основно в провеждане на занимателни игри, събеседване, провеждане на екскурзии и излети, организиране на културно-масови прояви и др.;

- *Личен асистент* – По проект ”Подкрепа за достоен живот”, по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG 051PO001-5.2.09 „ Алтернативи”, община Камено предлага 32 места – лични асистенти. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Развитие на човешките ресурси”2007-2013, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз;

Община Камено работи по проект „Социално включване на уязвими групи в Община Камено”, финансиран по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ РД 09-62/15.06.2011г. и допълнително споразумение №РД 09-171/04.12.2013 г. Основната цел на проекта е „Подкрепа за ефективна и интегрирана грижа на ранното детско развитие за преодоляване на социалната изолация на децата и семействата от уязвимите общности на територията на община Камено“. В рамките на проекта са

формирани и някои специфични цели, които ще допринесат за подобряване здравната култура на семействата от уязвимите общности, включване на децата в образователния процес и повишена готовност за училищно обучение, повишена толерантност на останалите родители към представителите на уязвимите общности, както и намаляване броя на случаите на насилие, зависимости, престъпност, трафик на хора сред целевите групи по проекта/деца от 0-7 г. и родители на деца от 0-7 г./.

Специфични цели:

- Формиране и развитие на родителски умения сред уязвимите групи на територията на община Камено;
- Интеграция на децата от уязвими групи в детските градини и подобряване на училищната готовност;

Социалната инфраструктура в общината е концентрирана в общинския център и в близкото до него село Русокастро. Териториалното разположение на социалните услуги и липсата на такива в някои от населените места в общината, затруднява лицата, нуждаещи се от социално обслужване. Необходимо е обогатяване на предлаганите социални услуги в общността, за да могат да бъдат обхванати всички потребители, имайки предвид, демографската ситуация в района, нарастващите нужди и капацитета на предоставяните социални услуги.

II. 6. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Географските характеристики и пространственото развитие на селищната структура в Община Камено, разположена в Бургаската низина, както и по долините на реките /р. Айтоска, р. Русокастренска, р. Чекърлийска и др./, са предпоставка за заселване на различни цивилизации по територията ѝ още от Древността. Културното наследство е резултат от напластяване на отминали цивилизации и епохи, които носят специфична памет и идентичност на мястото.

Националната концепция за пространствено развитие на Република България представя културните коридори и прави оценка за степента на значимост на културното напластяване, като община Камено е представена с ниска степен – наличие на един слабо изразен културен пласт.

Последните политики на ЕС са ориентирани към **управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности** на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие на общините и регионите.

В този смисъл пространственото и социално-икономическо развитие на територията ще бъде ориентирано към културното наследство в общината и природните и културни ландшафти, които изразяват регионална специфика. Това са факторите, които имат водеща роля в устройството на територията и регионалното развитие.

Този подход в пространственото развитие е отправна точка и при пространствените политики, свързани с материалното и нематериалното културно наследство на България, които се залагат в НСРР и НКПР и са в пряка връзка с качеството на живот. Отчита се и промененото отношение към културните ценности и разширяване на пространствения обхват на културното наследство – от единичната ценност до ансамбъл с неговото обкръжение и цялостната градска и/или природна среда, в която е ситуиран, от интериора на сградата и нейната конструкция до характерния пейзаж, от културните коридори/маршрути до подводните културни ценности.

Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със съхраняване на техните уникални характеристики чрез консервация и активно опазване, публична загриженост и адаптация в най-широк смисъл, както и запазване и развиване на духа на мястото /genius loci/ и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж.

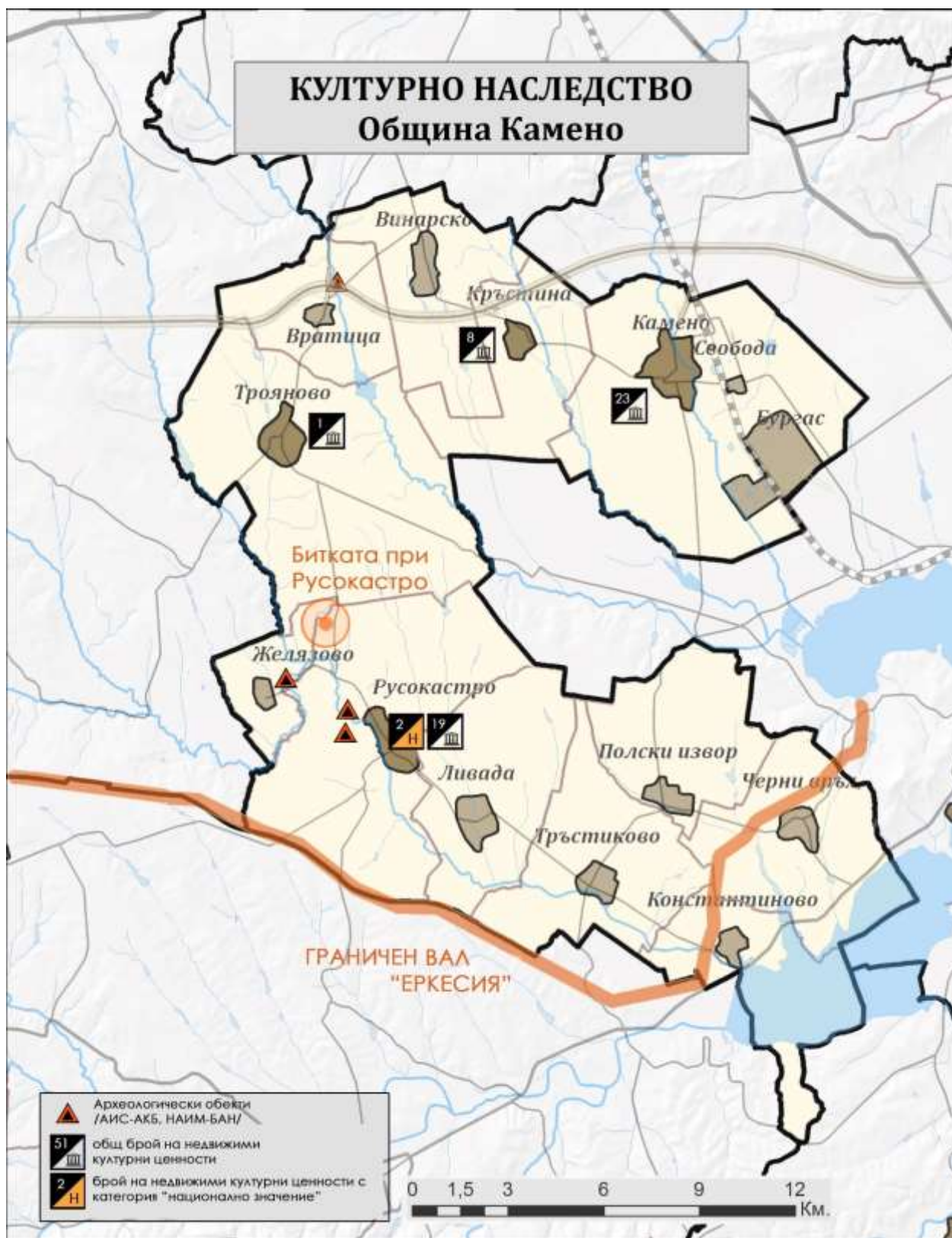
Взаимодействието на природата и човека е формирало многобройни **културни пейзажи** в общината. Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които носят историческа памет и национална идентичност. На територията на общината са налични културни ценности - материални и нематериални свидетелства за човешко присъствие и дейност, които са с висока научна и културна стойност за индивида, общността и обществото в региона. Културното наследство в община Камено е представено от археологически, художествени и архитектурно-строителни, както и от природните ценности, народните традиции и културните обичаи.

В пространственото развитие на община Камено, историко - географското развитие е в основата на формирането на зелена културна ос в териториалната структура на общината по протежението на граничен вал „Еркесия“. Тя дава възможност за изграждане на сътрудничество със съседните общини и формиране на зони за туризъм и рекреация, които в съчетание с народните традиции и културните обичаи на местната общност изграждат атрактивна културна среда.

В териториалния обхват на Община Камено преминава най-голямото и най-известното защитено землено укрепление на юг от река Дунав, в ареала на обширната територия на България през VIII – X век. То е част от системата от укрепени валове, изградени във всички гранични и буферни зони на българската държава. Валът е добре известен на повечето хронисти през средните векове, защото е действителна охраняема граница на България с Източната Римска империя /Византия/. Освен военноотбранителната си функция, “Еркесията” е и добре уредена митническа граница, през която се осъществявали търговските и културните връзки с Византия чак до XIV век.

Днес то свързва по неповторим начин Черноморското крайбрежие с долината на р. Марица и така обединява забележителните български общини – Бургас, Камено, Средец, Карнобат, Стралджа, Тунджа, Гълъбово и Симеоновград. “Еркесията” е едно от най-импозантните древни отбранителни съоръжения в Обединена Европа на границата ѝ с Изтока с дължина от 142 км. – по-дълго дори от знаменития “Адрианов вал” в Северна Англия.

В община Камено са идентифицирани 51 археологически, художествени и архитектурно-строителни обекта обявени за недвижими културни ценности /НИНКН/ и 4 археологически обекта /АИС-АКБ, НАИМ-БАН/, разгледани по населени места в анализа на община Камено.

Фигура 15. Пространствено разпределение на недвижимите културни ценности в пространствената структура на община Камено.

Културното наследство в общината е концентрирано в Русокастро, Камено, Кръстина и Трояново. Недвижимите културни ценности в общината свидетелстват за историята, бита и културното развитие на местното население и дават възможност за осъзнаване на културната идентичност на общината.

Културното наследство в общината включва едни от най-значимите недвижими културни ценности в региона и България – Средновековна крепост „Русокастро“, местност „Русин камък“ на 0,5 км. източно от с. Русокастро.

Недвижимите културни ценности в териториалния обхват на общината според научната и културна област, към която принадлежат биват археологически, художествени и архитектурно-строителни:

Град Камено:

- **Археологически:** древно селище с многопластова култура, късноантично селище, селище от античната епоха /римски период/ и османския период, селище от късноантичната епоха, древно селище с многопластова култура, древно селище с многопластова култура, антично и късноантично селище, древен водопровод, множество могилен некрополи, надгробни могили;

- **Художествен** - Църква “Св. Георги”.

Село Кръстина:

- **Археологически:** селище от антична и късноантична епоха, селище от римския период, могилен некропол “Дядовите Михови могили”, могилен некропол “Клечови могили”, надгробна могила “Желюва могила”, надгробна могила “Дракова могила” и множество други могили.

Село Русокастро:

- **Археологически:** средновековна крепост “Русокастро”, старобългарски вал “Еркесия”, селище от римската епоха и българското средновековие, селище от Римския период и българското Средновековие /IX-X век/, надгробна могила, надгробна могила “Загорчева могила”, надгробна могила “Султанската могила”, селище от Втората българска държава и османския период, древен водопровод, надгробна могила “Пумпаловата могила”, надгробна могила “Пирамидата”, надгробна могила “Могилата” /“Ющила”/, средновековно българско селище;

- **Архитектурно-строителни:** Къща на наследници на Димитър Костов Жалнов;

- **Художествен:** Църква “Св. Богородица”.

Село Грояново:

- **Художествен:** Църква “Св. Николай Мирликийски”.

Таблица 17. Недвижими културни ценности в землището на град Камено.

№	/собственост, адрес, локализация/	деклар. с:	обявен с: ДВ/НСОПК	вид
1.	Църква “Св. Георги”	Списък от 20.02.1979г.		художествен
2.	Древно селище с многопластова култура, 4 км. юг-югоизточно, вляво от шосето за с. Братово в района на моста “Караянос”, на двата бряга на Айтоска река, местността “Хаской” и “Домузкю”	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
3.	Късноантично селище, 5 км. северно на десния бряг на Мармар дере /Мраморна река/, местността “Бадемова горичка” /“Кокиче”/	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
4.	Селище от античната епоха /римски период/и османския период, 3 км. южно, на 150 м. северно от обект “Помпена станция”	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
5.	Селище от късноантичната епоха, 5 км. южно, вляво от шосето за с. Братово, местността “Бабиното Вичовчино кладенче”	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
6.	Древно селище с многопластова култура, 600 м. от североизточните покрайнини, вляво от ж.п. линията Бургас-София, до Захарния завод, местността “Юрта”	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
7.	Древно селище с многопластова култура, 4 км. източно, на десния бряг на Кавак дере /Тополница/, местността “Рапаня”, южно от т.н. “Овчарника”	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
8.	Антично и късноантично селище, 4,5 км. източно, десен бряг на Кавак дере /Тополница/ върху равнинен терен, северно от т.н. “Овчарника”	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
9.	Древен водопровод, 3 км. южно, вдясно от шосето за с. Братово, местността “Сепетлика”	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
10.	Могилен некропол, 3 км. северозападно, от двете страни на шосето за с. Кръстина, местността “Лозята”	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
11.	Могилен некропол, 3 км. запад-северозападно, вляво от шосето за с.	Списък от 28.05.1986г.		археологически

	Кръстина, южно от местността "Лозята"	Протокол от 25.03.1986г.		
12.	Могилен некропол, 5 км. север-северозападно, местността "Лисичите дупки" /"Мюрджумена"/, на възвишение в района на т.н. "Булгур могила"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
13.	Могилен некропол, 4,5 км. север-северозападно върху възвишеност на терена, на десния бряг на Мармар дере	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
14.	Могилен некропол, 4,5 км. северно, южно от местността "Кокиче" /"Бадемова горичка"/	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
15.	Надгробна могила, "Пазар тепе" /"Голата могила"/, 3 км. юг-югозападно, вляво от пътя за с. Равнец	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.	ПМС № 1711 от 21.10.1962г.	археологически
16.	Надгробна могила, 2,5 км. югозападно, вдясно от пътя за с. Равнец, върху възвишеност на терена	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.	ПМС № 1711 от 21.10.1962г.	археологически
17.	Могилен некропол, 3 км. южно, местността "Сепетлика", върху възвишеност на терена	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
18.	Могилен некропол, 400 м. от североизточните покрайнини, вляво от ж.п. линията Бургас-София, на левия бряг на Айтоска река	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
19.	Могилен некропол, 3 км. североизточно, вдясно от ж.п. линията Бургас-София, при вододела на Кавак-дере /Тополника/ и Айтоска река	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
20.	Могилен некропол, 4,5 км. източно, в местността "Михлича", на левия бряг на Кавак дере /Тополница/ в района на надгробната могила "Гранична"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		Археологически
21.	Могилен некропол, 4,5 км. изток-югоизточно, на левия бряг на Кавак дере, върху вододелна завишеност на терена	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		Археологически
22.	Могилен некропол, 5 км. изток-югоизточно от двете страни на шосето Нефтозавода – кв. Свобода, северно от предприятието	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		Археологически
23.	Могилен некропол, 6 км. изток-югоизточно, отляво на шосето Нефтозавода – кв. Свобода, на 200 м. северно от посочения комбинат	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически

Таблица 18. Недвижими културни ценности в землището на село Кръстина.

№	Собственост, адрес, локализация/	деклар. с:	обявен с: ДВ/НСОПК	вид
1.	Селище от антична и късноантична епоха, 3 км. южно на десния бряг на Сандър дере, местността "Бостан каба"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
2.	Селище от римския период, 2,8 км. юг-югозападно, южно от местността "Бойчите герени"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
3.	Могилен некропол "Дядовите Михови могили", 2,5 км. южно, северно от местността "Бостан каба"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
4.	Могилен некропол, 4,5 км. изток-североизточно, в местността "Бозалъка"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
5.	Могилен некропол, 3 км. юг-югозападно, 800 м. северозападно от местността "Бостан каба"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
6.	Могилен некропол, "Клечови могили", 2,6 км. запад-югозападно, местността "Бойчите герени"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.		археологически
7.	Надгробна могила "Желюва могила", 2 км. западно, местността "Резервоара"	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.	ПМС № 1711 от 21.10.1962г.	археологически
8.	Надгробна могила "Дракова могила", 3 км. югозападно	Списък от 28.05.1986г. Протокол от 25.03.1986г.	ПМС № 1711 от 21.10.1962г.	археологически

Таблица 19. Недвижими културни ценности в землището на село Русокастро.

№	/собственост, адрес, локализация/	деклар. с:	обявен с: ДВ/НСОПК	вид	категория
1.	Средновековна крепост "Русокастро", местността "Русин камък", 0,5 км. източно		ДВ бр.35 от 1965 г.	ПК от Античността и Средновековието	национално
2.	Старобългарски вал "Еркесия", 3 км. западно		ДВ бр.35 от 1965 г.	ПК от Античността и Средновековието	национално
3.	Къща на наследници на Димитър Костов Жалнов	Писмо № 537 от 16.02.1982г.		архитектурно-строителен	
4.	Църква "Св. Богородица"	Списък от 20.02.1979г.		художествен	

5.	Селище от римската епоха и българското средновековие, 1,2 м. запад-югозападно от селото, вдясно от шосето за с. Дюлево, при десния бряг на Русокастренска река, западно от кравефермата на селото	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.			археологически
6.	Селище от Римския период и българското средновековие /IX-X век/, на 2,8 км. северно от селото, вдясно от шосето за с. Трояново, при левия бряг на Русокастренска река, местността "Татарската нива"	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.			археологически
7.	Надгробна могила 1,5 км. запад-югозападно от селото, на 100 м. западно от кравефермата на селото, при северния склон на възвишение	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.		ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
8.	Надгробна могила "Загорчева могила" /"Дяковата могила"/, на 2,4 км. северозападно от селото, върху билото на височината-вододела на Русокастренската река	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.		ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
9.	Надгробна могила "Султанската могила", 4,5 км. югозападно от селото, вдясно от шосето за с. Суходол на 50 м. от него, в местността "Тончова нива", в района на Н поделение	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.		ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
10.	Надгробна могила, 4,3 км. север-северозападно от селото, вдясно от шосето за с. Траяново, до него, върху билото на ниско възвишение	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.		ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
11.	Селище от втората българска държава и османския период, 2 км. север-северозападно от селото, южно и югоизточно от историческата крепост "Русокастро", при десния бряг на Русокастренската река	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.			археологически
12.	Древен водопровод на 1 км. запад-югозападно от селото, вдясно от шосето за с. Дюлево, в местността "Стария юнак"	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.			археологически

13.	Надгробна могила, 5км. южно, вляво от шосето за с. Дюлево, на 400 м. източно от насипната стена на язовира, в местността "Кьоклюда"	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.	№	ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
14.	Надгробна могила "Пумпаловата могила", 2,5 км. южно, вляво от шосето за с. Дюлино, над десния бряг на потока Балдарански дол, върху възвишението Друма	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.	№	ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
15.	Надгробна могила "Пирамидата" /"Пирамидата", "Караман Станювата могила"/, 1,5 км. североизточно върху възвишение, вляво от шосето за гр. Бургас	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.	№	ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
16.	Надгробна могила "Могилата" /"Ющила"/, 200 м. от северните покрайнини на селото, върху възвишеност на терена	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.	№	ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
17.	Надгробна могила на древно селище, 500 м. от северозападните покрайнини на селото, в местността "Нищила"	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.	№	ПМС № 1711 от 21.10.1962 г.	археологически
18.	Средновековно българско селище, 4,5 км. южно, вляво от шосето за с. Дюлино, в района около микроязовир /и в неговата чаша/, в местността "Кьоклюджа"	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.	№		археологически
19.	Средновековно българско селище, 3,8 км. южно, вляво от шосето за с. Дюлино, под изворовата част на потока Балдарански дол	Писмо № 5424 от 08.11.1988г.	№		археологически

Таблица 20. Недвижими културни ценности в землището на село Трояново.

№	/собственост, адрес, локализация/	деклар. с:	обявен с: ДВ/НСОПК	отписан с:	вид
1.	Църква "Св. Николай Мирликлийски"	Списък от 20.02.1979г.			художествен

Анализът на културното наследство на община Камено изявява Село Русокастро като населено място с голям културен и туристически потенциал и древно тракийско светилище, върху което е изградена и средновековната крепост. Необходими са задълбочени проучвания и археологически разкопки за доизграждане и оформяне на тази недвижима културна ценност като национална забележителност. В общината е създадена и функционира Фондация Русокастрон, която подпомага консервацията, реставрацията и адаптацията на археологическите недвижими културни ценности.

Районът притежава значителен културен и природен потенциал, който следва да бъде по-добре експониран, за да допринесе за повишаване на социално-икономическото състояние на общината. Значим потенциал за развитие на специализирана туристическа дейност имат еко-туризъм, културно-исторически, риболовен, археоложки и други специализирани видове туризъм. На територията на Община Камено има църква или параклис във всяко населено място, като грижа за изграждането и поддържането им има общината.

Значителна част от природното и културно-историческо наследство на района е експонирано извън границите на общината, поради което все по-малко от жителите, особено сред подрастващите, познават историята и културно-историческото богатство.

Световна тенденция в експонирането на културните ценности е да бъдат обособени изложбени площи/музеи там където са открити находките запазвайки духа на мястото /genius loci/, регионалните традиции и културните обичаи. Това от своя страна ще допринесе за повишаването на социално-икономическата активност в зоните на експониране на културните ценности.

Важни обекти на културната инфраструктура на територията на общината са читалищата. В общината функционират 4 читалища, които организират дейността на различни школи /изкуства, спорт и др./ и провеждат културни дейности – традиционни празници, самодейни театрални постановки, фестивали и др.

Читалищата „Просвета 1927“ – град Камено, „Просвета 1928“ – с. Черни връх, „Пробуда“ – с. Константиново, „Съзнание“ – с. Русокастро са основните културни центрове в общината с функциониращи форми на художествена самодейност съхраняващи духовния живот на общността.

Нематериалното културно наследство в общината е представено от народните традиции и културните обичаи. Културният календар на общината е представен от активен културен живот. Културните институции са основни структури, които съхраняват фолклорното богатство.

Основни културни мероприятия на територията на община Камено са ежегодните празници на населените места и фолклорните празници, към които населението проявява интерес и инициативност. Значим за културния живот на общината е Детски танцов ансамбъл „Здравец”, носител на множество международни награди.

Национален фолклорен събор „НА МЕГДАНА“ е инициатива на община Камено, която има за цел: Съхраняване на българските народни традиции и обичаи – извор на непреходната сила на българския корен и дух, носещи посланията на националната ни култура, както и издирване и утвърждаване на млади дарования.

Археологията и обектите от национално и местно значение са потенциал, който трябва да бъде използван за привличане на социално-икономическа активност в общината. Необходимо е да се изготвят проекти за консервация и адаптация на обектите и интегрирането им в обща мрежа, обвързвана със селищната структура в общината. В допълнение трябва да се изготвят познавателни туристически пътеки и маршрути и обособяването на културни зони.

Атрактивността на общината трябва да бъде представена като съвкупност от нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство. Народните традиции и културните обичаи са нематериалния ресурс, който може да задържи посетителите в общината и да повиши нейната атрактивност и качеството на културния туристически продукт. Основата на съвременния динамичен и развиващ се град са културните ценности заложили в селищните характеристики на общината. С времето те биват възстановени, адаптирани и допълвани, което допринася за развитието на общината като културен център и формирането на културна туристическа индустрия.

Интерпретацията и промотирането на културното наследство днес е основополагащ елемент в устойчивото и балансирано териториално и социално-икономическо развитие. От друга страна културното наследство е фактор, изграждащ позитивни партньорства между местните общности и бизнеса. Процесите на урбанизация дават възможност за съчетаване на традиционните дейности носещи идентичността на региона /културното и природно наследство, историческата памет/ и социално-икономически дейности в новите урбанизирани територии. Водеща роля в съхраняването, опазването и адаптирането на културното наследство днес имат хората. Заедно с него те са носители на историческата памет и древни традиции. Именно поради тази причина представянето на културното наследство като дейност, интегрирана в селищната структура на общината, придава ново значение и го представя като ресурс за социално-икономическо развитие. На културното наследство днес се гледа като на материален и духовен ресурс, който трябва да бъде съхранен, без изискване за рентабилност на

вложените в него инвестиции. Необходимо е създаването на маркетингова стратегия, която да представя културното наследство на националния и международния пазар, също така създаване на информационна система на културно-историческите ресурси и иновативни форми за популяризирането му. Дейностите, свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването и съхранението на културните ценности и полагане на необходимите грижи. Днес можем да разглеждаме развитата културна индустрия като двигател на икономиката на дадена община и възможност за балансирано и устойчиво развитие.

Представеният анализ на културното наследство се основава на Закона за културното наследство, който се явява основополагащият документ за опазване на културното наследство в Република България. Необходимо е да бъде актуализиран списъкът с недвижими културни ценности и включването на нови обекти, притежаващи научна и културна стойност. При актуализацията е необходимо да се вземе предвид степента на съхраненост на материалната, образната и функционална автентичност. Трябва да бъде изготвена оценка на научната и художествената стойност на обектите и да се проследи мястото и значението им в съвременната среда. Важно е да се прецени и до колко обектите са част от съвременната обществена и културна област /среда/, която обогатява средата и обществото. Оценката на познавателната стойност показва научния и образователен потенциал на обектите като свидетелство за развитие на материалната и духовната култура на обществото. Необходимо е да се оцени утилитарната стойност на обектите, както и до каква степен те позволяват възстановяване на оригиналните или организиране на нови функции. Така също трябва да се направи анализ на икономическата целесъобразност с цел включване в културно историческата индустрия или друга инвестиционна система.

Като цяло е необходимо да се създадат и прилагат специфични правила и нормативи към ОУПО Камено за опазване и съхранение на недвижимите културни ценности, характерния облик на селищната структура и идентичността на общината и региона.

Освен ЗКН на Република България анализът се базира и на Националната стратегия за регионално развитие, Национална концепция за пространствено развитие, Концепцията за културните коридори на Югоизточна Европа, Организацията на обединените нации за образование, наука и култура /ЮНЕСКО/, Международния комитет за паметници на културата и забележителни места /ИКОМОС/ и Венецианската харта за консервация и реставрация на паметници и забележителни места. Всички те имат за цел да задават общи принципи и методи за опазване на културното наследство на света, да

обособят културни маршрути в Европа и България, които следват традиционните пътища, свързващи отделните исторически места, както и зачитане на културното наследство на всеки един народ и държава, осигуряващи движение и обмен между тях.

II. 7. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА ОТДИХ И ТУРИЗЪМ

II. 7. 1. Потенциал

В община Камено туризмът не е от водещите икономически отрасли. На територията на общината се развиват алтернативни форми на туризъм – културно-исторически, еко- , спортен, селски, фото- и др.

Най-голям принос в разволя на туризма в общината има историко-географското развитие. То е в основата на формирането на зелена културна ос в териториалната структура на общината по протежението на граничен вал „Еркесия“. Културната ос дава възможност за изграждане на сътрудничество със съседните общини и формиране на зони за туризъм и рекреация, които в съчетание с народните традиции и културните обичаи на местната общност, изграждат атрактивна културна среда.

II. 7. 2. Места за настаняване, нощувки, туристи

В общината няма регистрирани средства за подслон и хотели. По данни на НСИ в град Камено и в селата от общината няма леглова база, съответно няма и реализирани нощувки от туристи.

II. 7. 3. Природни и културно-исторически ресурси

В териториалния обхват на Община Камено преминава най-голямото и най-известното защитено землено укрепление на юг от река Дунав - граничният вал „Еркесия“. „Еркесията“ е едно от най-древни отбранителни съоръжения в Обединена Европа, на границата ѝ с Изтока, с дължина от 142 км. Валът е добре известен през средновековието, като днес той свързва Черноморското крайбрежие с долината на р. Марица и така обединява забележителните български общини – Бургас, Камено, Средец, Карнобат, Стралджа, Тунджа, Гълъбово и Симеоновград. При съчетанието и съвместното сътрудничество между общините може да се разработи цялостен туристически продукт, който да допринесе за разнообразяването и стабилизирането на местната икономика, както и до устойчивото развитие на туризма в общината.

Районът се характеризира с богато културно наследство, което представлява интерес за голяма част от туристопотока в общината. То е концентрирано в гр. Камено и в селата Русокастро, Кръстина и Трояново. Общо са идентифицирани 51 археологически, художествени и архитектурно-строителни обекта, обявени за недвижими културни

ценности, като най-значимите за община Камено от тях са средновековната крепост „Русокастро“ и местността „Русин камък“.

Крепостта „Русокастрон“ е природен феномен, която контролира най-важните пътища в Североизточна Тракия - между севера и юга, от всички източни проходи на Стара планина и Северното Черноморие към Босфора и Константинопол. Общата площ на крепостта е около 300 дка. Посетителите могат да разгледат разкритите части от крепостната стена, цитаделата /средновековен замък, западната порта, църквата „Св. Георги Победоносец“ на горната тераса на хълма. По пътека, която тръгва от църквата се стига до пещерата-святилище „Русина дупка“.

През 2012 година в област Бургас е осъществен проект "Магията на древността и красотата на природата от Бургаския залив до Странджа" по ОП "Регионално Развитие", Приоритетна ос 3: "Устойчиво развитие на туризма", операция 3.2: "Развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите", схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG161PO001/3.2-02/2011, "Подкрепа за развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите", Бюджетна линия: BG161PO001/3.2-02/2011. В него са включени 5 значими обекта, разположени на територията на област Бургас – „Аква Калиде“/община Бургас/, "Бегликташ"/община Приморско/, "Мишкова нива"/община Малко Търново/, "Деултум"/община Средец/ и "Русокастрон"/община Камено/. Проектът предвижда чрез осъществяването на ефективен маркетинг/създаването на разнообразни туристически продукти - рекламни материали, картички, сувенири, маршрути и др./ да се популяризират културно-историческите обекти, като целта е увеличаване туристическия поток и привличане на нови туристи от страната и чужбина.

Природните забележителности в общината също допринасят за развитието на туризма в района. Част от комплекса „Мандра-Пода“ е разположена на територията на община Камено. Комплексът „Мандра-Пода“ е защитена територия, едно от 114 орнитологично важни места, което любители на фото-туризма, както и изследователи-орнитолози посещават, за да се запознаят с различните видове водолюбиви птици. В комплекса има 245 вида птици, от които 74 са включени в Червената книга на Република България, 109 са с европейско значение и 12 вида са световно застрашени. „Мандра-Пода“ представлява влажна зона, която включва следните защитени местности - „Пода“ /100,7 ха/, „Узунгерен“ /211,1236 ха/ и „Устието на река Изворска“ /151 ха/. Общата площ на комплексът е 5987,96 ха, като тя включва и язовир Мандра с околните му влажни зони. През 1998 г. защитената територия е определена за КОРИНЕ място, заради европейското ѝ значение за опазване на застрашени и редки видове птици. Друга защитена местност,

намираща се в землището на град Камено, е ЗМ „Корията“. Тя е с площ 24,4 хектара, разположена е по поречието на река Айтоска, и има за цел опазване на гората от полски бряст.

II. 7. 4. Зелена система

Основата на зелената система в община Камено се формира от паркови елементи и множество малки градини, разположени неравномерно по територията на общината. Тя се допълва от зелените площи със специално предназначение /гrobiщните паркове и др./ и зелените площи за ограничено обществено ползване /зелените площи в имотите на частните физически или юридически лица, в жилищните комплекси и обществените сгради/, както и уличното озеленяване. Зелените площи на всяко населено място могат да се класифицират в няколко вида:

- Зелени площи за широко обществено ползване – този вид територии са представени от всички градини и паркове в общината. Те изпълняват много важна функция във всички населени места. В тях се извършва ежедневният отдих на населението и имат важна екологична роля и естетическо въздействие. На територията на община Камено са обособени четири лесопарка за широко обществено ползване: Лесопарк „Еркесията“, Лесопарк „Трояново“, Лесопарк „Черни връх“ и Лесопарк „Русокастро“.

Лесопарк „Еркесията“ обхваща територията на преминаващия, през община Камено едноименен граничен вал „Еркесията“, разположен в югозападната ѝ част. Лесопарк „Трояново“ е разположен североизточно от землището на село Трояново и създава естествена връзка между селото и язовир „Трояново“. Лесопарк „Русокастро“ обхваща зелените площи около средновековната крепост „Русокастро“, създавайки комплексна система от културно наследство с прилежащ природен компонент. Лесопарк „Черни връх“ е разположен източно от землището на с. Черни връх, в границите му е създадена птицеферма;

- Зелени площи за ограничено ползване – към площите за ограничено ползване влизат всички видове озеленяване, използвано за спорт и рекреация, във всички имоти с жилищна и обществено обслужваща функция. Други зелени площи за ограничено ползване са тези в здравните и учебни заведения и зелените площи около обществените сгради;

- Зелени площи със специфично предназначение - към тях спадат гробищните терени и др.;

- Улично озеленяване - от функционална гледна точка, уличното озеленяване обвързва всички елементи и зелени площи в една обща система от публични пространства и места за отдих във всички населени места в общината;

В Община Камено е осъществен проект „Благоустройство, озеленяване и рехабилитация на улична мрежа гр. Камено”, финансиран по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/1.4- 05/2009 „Подкрепа за интегрирано и устойчиво развитие чрез подобряване на градската среда” на ОП ”Регионално Развитие” 2007-2013. Целите на проекта са, както следват:

- Подобряване на физическата градска среда в град Камено, допринасяща за подобряване на качеството за живот и условията на труд;
- Подобряване на екологичния аспект на градската среда в гр. Камено и създаване на условия за отдих на местното население;
- Подобряване достъпа до общинска администрация, обществени сгради и зони за отдих в град Камено за групи в неравностойно положение и допринасяне за тяхната интеграция;
- Повишаване безопасността и сигурността на градската среда.

По проекта са обновени 10 зони, които обхващат ул. „Освобождение“, ул. „Александър Стамболийски“, ул. „Царевец“, ул. „Христо Ботев“, ул. „Републиканска“, ул. „Толбухин“, ул. „Михаил Герджиков“ и централната зона за отдих. Извършени са строително-монтажни дейности, които включват: подмяна на съществуващите улични и градински бордюри, на съществуващата настилка от тротоарни площи, преасфалтиране, възстановяване на тревните площи, презатревяване на съществуващите зелени площи, както и залесяване с едроразмерни и средноразмерни дървета и храсти.

От ключово значение, за балансираното развитие на общината, е опазването на природното и културно наследство чрез добро управление, правилни политики и насочени инвестиции. Този компонент от пространствената структура показва идентичността на община Камено и повишава конкурентоспособността ѝ.

Развитието на туризма в общината до голяма степен се дължи на културно-историческите ѝ обекти, в т.ч. Крепостта „Русокастрон“. Необходими са задълбочени проучвания и археологически разкопки за доизграждане и оформяне на тази недвижима културна ценност, като национална забележителност. В общината е създадена и функционира Фондация Русокастрон, която подпомага консервацията, реставрацията и адаптацията на археологическите недвижими културни ценности.

В унисон с културно-историческото наследство, природните дадености и народните традиции в общината се наблюдава възход и в сферата на селския и спортния туризъм.

II. 8. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ

II. 8. 1. ТЕРИТОРИАЛНО–УРБАНИСТИЧНА СТРУКТУРА

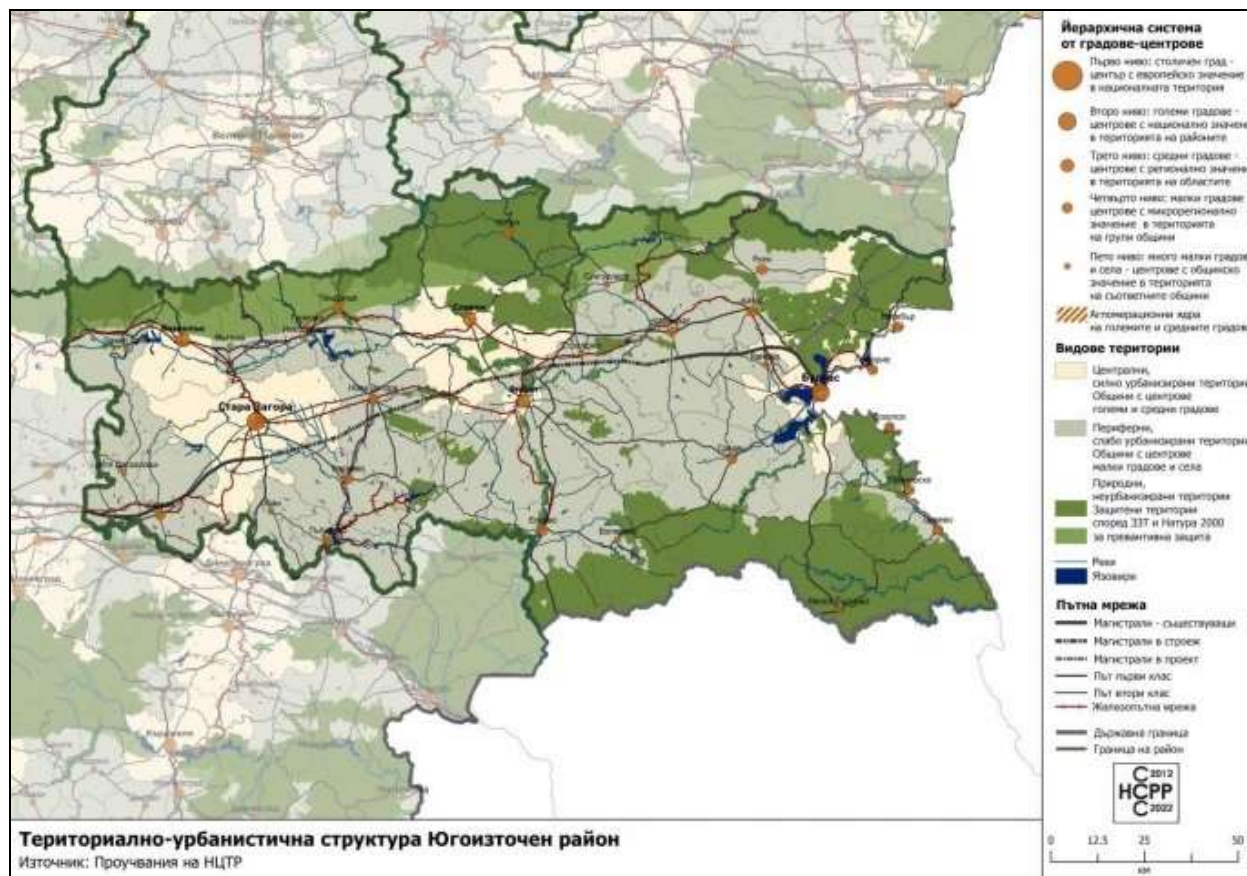
Община Камено се намира в границите на „Северна и Югоизточна България” от ниво NUTS 1, Югоизточния район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Бургас ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионално развитие /ЗРР/ на Република България.

Община Камено заема 4.6 % от общата площ на област Бургас и според Закона за административно-териториалното устройство на Република България се отнася към четвърта категория община.

Община Камено граничи със следните общини, както следва: на изток – община Бургас, на запад – община Карнобат, на север – община Айтос и на юг – община Средец и община Созопол. Те са част от териториалния обхват на влияние на агломерационния ареал на град Бургас представен като голям град и основен център на агломерационен ареал.

Фигура 16. Статистически райони според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България / NUTS 2/.

Фигура 17. Териториално-урбанистична структура на Югоизточен район, Източник: Национална стратегия за регионално развитие на Република България.

Община Камено е с площ 354.9 км² и в нейната териториална структура влизат 13 населени места, 12 от които села и един град, който се явява и общински център – град Камено.

Населението на община Камено към 2014 г. наброява 10 133 души, като съотношението между градско и селско население е 41.7%:58.3%. Средната гъстота на населението е 28,9 души/км² и е по-ниска от средната за страната и за област Бургас.

Таблица 21. Площ, гъстота на населението и населени места към 31.12.2012 г.

NUTS	EКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Площ ^{1,2} - кв. км	Гъстота на населението на кв. км	Населени места - бр.	Градове - бр.	Села ³ - бр.	Кметства - бр.
BG	BG	Общо за страната	111001,9	65,6	5278	257	5021	2008
BG3	BG3	<i>Северна и Югоизточна България</i>	68330,4	54,1	3026	155	2871	1199
BG34	BG34	Югоизточен	19798,7	53,9	681	41	640	302
BG341	BGS	Бургас	7748,1	53,5	255	20	235	116
	BGS01	Айтос	402,9	70,9	17	1	16	11
	BGS04	Бургас	512,2	413,0	14	2	12	9
	BGS08	Камено	354,9	28,9	13	1	12	6
	BGS09	Карнобат	806,1	30,8	31	1	30	8
	BGS12	Малко Търново	783,7	4,8	13	1	12	1
	BGS15	Несебър	420,4	56,2	14	3	11	7
	BGS17	Поморие	413,2	66,6	17	3	14	10
	BGS27	Приморско	272,0	22,3	6	2	4	4
	BGS18	Руен	689,9	41,7	42	-	42	36
	BGS21	Созопол	588,0	21,4	12	2	10	7
	BGS06	Средец	1149,9	13,0	33	1	32	2
	BGS23	Сунгурларе	824,3	14,8	30	1	29	13
	BGS13	Царево	530,4	17,8	13	2	11	2

Източник: НСИ.

В националната категоризация на населените места град Камено попада в „четвърта“ категория град, докато останалите населени места са от по-ниска категория /от 5^{та} – 2 бр., от 6^{та} – 6 бр., от 7^{ма} – 3 бр. и от 8^{ма} – 1 бр.

Таблица 22. Категоризация на община Камено съставните ѝ населените места.

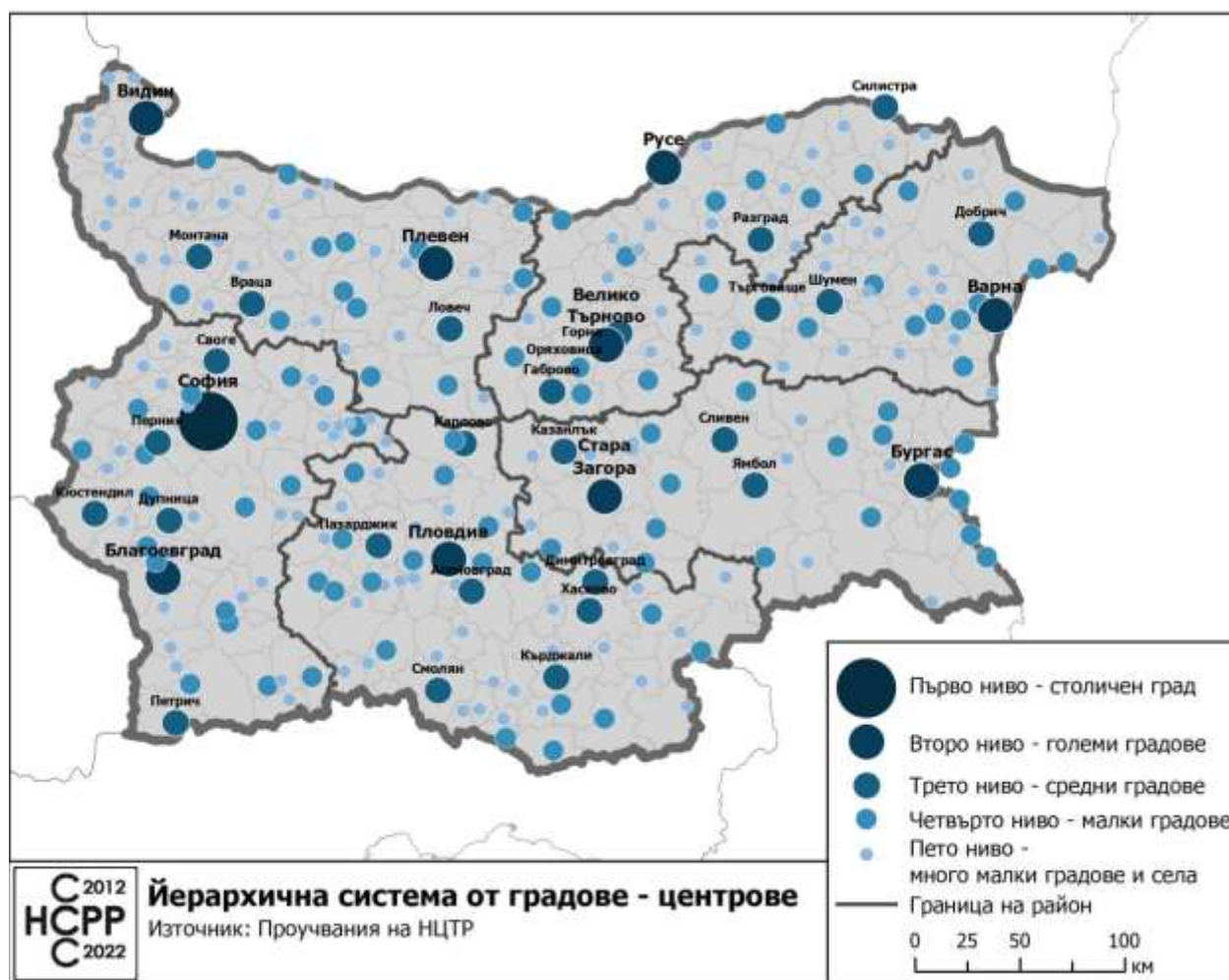
№	ЕККАТЕ	Наименование на административно-териториалната единица	Категория	Площ /км ²
1	BGS08	общ. Камено, област Бургас	4	354,7
№	КОД	Наименования на кметствата		
1	BGS08-01	кметство Винарско, община Камено		
2	BGS08-04	кметство Кръстина, община Камено		
3	BGS08-08	кметство Русокастро, община Камено		
4	BGS08-09	Кметство Свобода, община Камено		
5	BGS08-10	кметство Трояново, община Камено		
6	BGS08-12	кметство Черни връх, община Камено		
№	ЕККАТЕ	Наименование на населеното място	Категория	Площ/км ²
1	35883	Град Камено, община Камено, област Бургас	4	59,3
2	11096	с. Винарско, община Камено, област Бургас	6	22,7
3	12245	с. Вратица, община Камено, област Бургас	8	16,5
4	29249	с. Желязово, община Камено, област Бургас	7	8,3
5	52279	с. Константиново, община Камено, област Бургас	7	21,8
6	40381	с. Кръстина, община Камено, област Бургас	6	19,8
7	43623	с. Ливада, община Камено, област Бургас	7	26,4
8	57337	с. Полски извор, община Камено, област Бургас	6	21,4
9	63478	с. Русокастро, община Камено, област Бургас	5	47,4
10	65783	с. Свобода, община Камено, област Бургас	6	-
11	73211	с. Трояново, община Камено, област Бургас	5	55,8
12	73388	с. Тръстиково, община Камено, област Бургас	6	27,3
13	80916	с. Черни връх, община Камено, област Бургас	6	28,1

Източник: Национален регистър на населените места, 2014 г. и Заповед № РД-02-14-2021 от 14 август 2012 г. /обн. ДВ, бр. 66, 28.08.2012 г., неофициален раздел/ на МРРБ за категоризацията на населените места.

II. 8. 2. ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ НАСЕЛЕНИ МЕСТА И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ

Йерархична система от населени места

Общината е представена от град Камено, който е общински център попадащ в 5^{то} ниво на йерархичната система от градове-центрове /много малки градове и села с общинско значение за територията на съответните общини/.

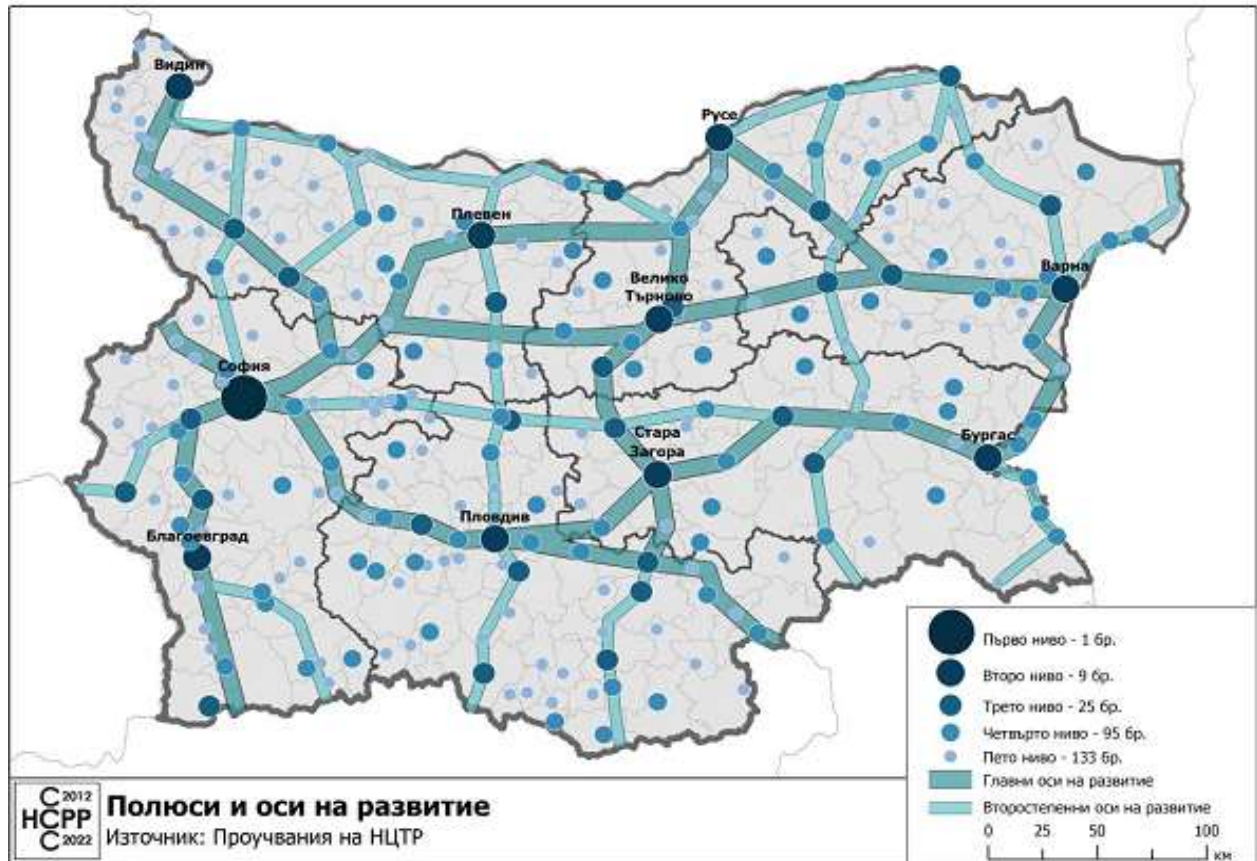

Фигура 18. Йерархична система от градове-центрове, Източник: Национална стратегия за регионално развитие на Република България.

В градоустройствената класификация на населените места по брой жители град Камено попада в категорията „много малки градове и села“. Община Камено е периферна територия с необходимост от специална национална политика за малките градове в периферните селски райони.

Оси на урбанистично развитие

Осите на урбанистично развитие следват Националната концепция за пространствено развитие, Националната стратегия за регионално развитие и Регионалния план за развитие на югоизточен регион.

Фигура 19. Полюси и оси на развитие, Източник: Национална Стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Транспортно-комуникационната осигуреност на общината е изразена в няколко направления:

- Автомагистрала - Тракия;
- VIII Паневропейски транспортен коридор – Дурас – Тирана – Скопие – Гюешево – София – Пловдив – Бургас /Варна;
- Третокласен път от републиканската пътна мрежа – „Ш-539“;
- Третокласен път от републиканската пътна мрежа – „Ш-7909“;
- Общинските пътища;
- Железопътен транспорт.

Пространственото разпределение на населените места в териториалната структура на общината

В териториалната структура на община Камено населените места са сравнително равномерно пространствено разпределени и връзките между тях са с линеарен характер, разположени по протежението на транспортно-комуникационните оси в общината. В пространствената структура на общината се открояват няколко основни направления, по които са разположени повечето селищни структури.

Основната транспортно-комуникационна ос, преминаваща в рамките на общината, е републиканският път „Ш-539“ по направление север-юг, свързващ близко разположеният общински център Айтос и община Камено с републикански път П-79. Оста преминава в западната част на общината като посредством общинската пътна мрежа обвързва населените места в общината с общинския център – град Камено.

Другата основна урбанистична ос в общината е представена от републикански път „Ш-7909“, преминаващ на изток от път „Ш-539“ към град Камено и осъществява връзките на общината с областния център – град Бургас.

През общината преминава VIII Паневропейски транспортен коридор – Дурас – Тирана – Скопие – Гюешево – София – Пловдив – Бургас /Варна/, осъществяващ връзките между Адриатическо море и страните от черноморския регион, Русия и страните от Централна Азия. Той е с важно значение за развитието на общината, като осигурява бърза връзка към черноморското крайбрежие.

Двете основни оси се допълват от вътрешно-второстепенни оси представени от общински пътища и железопътна линия, която обслужва само гр. Камено и с. Свобода / с дължина на трасето на територията на общината – 6 км/.

Така структурирани основните и второстепенни транспортно-комуникационните оси свързват всички населени места като предоставят добра транспортна достъпност и обвързаност до общинските центрове Бургас, Айтос, Средец и вътрешността на страната.

Устройство и изграденост на градската структура

Град Камено се намира в източната част на общината и изпълнява функциите на административен, културен и социално-икономически център. Той е единствената урбанистична структура с градски характер в общината. Според Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г., той попада в пето ниво на йерархичната система от градове-центрове /малки градове и села с микрорегионално значение за територията на общината/. Разположен е в Югоизточна България, в Бургаска област, на 24 км от областния център, 22 км от град Айтос и 38 км от град Средец. Градът е с компактна структура и средно до ниско застрояване на жилищните сгради. Надморската височина варира между 10-40 м. Разполага с добра транспортна осигуреност, през територията му преминават: републикански път III-5392, републикански път III-6008 и общински пътища.

В централната част са разположени обществените сгради – Общинска администрация, читалище „Просвета“, църква „Св. Георги Победоносец“, РПУ-Камено и др. Източно от града премина железопътната линия Пловдив – Филипово – Михайлово – Стара Загора – Ямбол – Зимница – Карнобат – Бургас. Западно от селото се намира защитена местност „Корията“. Западно от „Корията“ в местността „Сънър дере“ е разположен язовир „Камено“. Югоизточно от града се намира „Лукойл Нефтохим Бургас“.

Фигура 20. Сателитно изображение на град Камено.

Село Винарско е разположено на около 150 м. н. в., землището му заема 22.7 км² или 0.06% от територията на общината. Намира се на 10 км. северозападно от общинския център град Камено, северно от на АМ „Тракия“. Селището е с линейна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез републикански път III-5392. Селището се характеризира с ниско жилищно застрояване с прилежащи дворни пространства. В източната част са разположени язовир „Винарско“ и гробищният парк. В най-северната част на населеното място се намира производствената зона. Териториите около землището на селото са подходящи за развитие на земеделие.

Фигура 21. Сателитно изображение на с. Винарско.

Село Вратица е разположено на около 120-140 м. н. в., землището му заема 16.5км² или 4.65% от територията на общината. Намира се на 15 км. западно от общинския център град Камено, южно от АМ „Тракия“. Селището е с подчертана компактна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез републиканският път III-539. Селището се характеризира с ниско жилищно застрояване с прилежащи дворни пространства. Северно от населеното място е намира „Каменна кариера Вратица“ за експлоатацията на трошен камък за пътни настилки и строителни материали. В южната част на селото е разположен обширен горски масив.

Фигура 22. Сателитно изображение на с. Вратица.

Село Желязово е разположено на около 30-40 м н. в., землището му заема 8.3 км² или 2.34% от територията на общината. Намира се на 30 км югозападно от общинския център град Камено и заема периферно географско положение в общината. Селището е с подчертана компактна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез общински път, който се свързва с републиканският път III-539. Селището се характеризира с ниско жилищно застрояване с прилежащи дворни пространства. Прилежащите земи се използват предимно за земеделие. Източно от землището на селото се намира крепостта „Русокастро“.

Фигура 23. Сателитно изображение на с. Желязово.

Село Константиново е разположено на около 10-40 м. н. в., землището му заема 21.8 км² или 6.1% от територията на общината. Намира се на 25 км. южно от общинския център град Камено. Селището е с компактна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез общински път, който се свързва с републиканският път П-79. Селището се характеризира с ниско жилищно застрояване с прилежащи дворни пространства. Прилежащите земи се използват предимно за земеделие. Западно от селото е разположено селскостопанско летище, а югоизточно – яз. Мандра.

Фигура 24 .Сателитно изображение на с. Константиново.

Село Кръстина е разположено на около 70 м. н. в., землището му заема 19.8 км² или 5.58% от територията на общината. Намира се на 5 км. западно от общинския център град Камено, южно от АМ „Тракия“. Селището е с подчертана компактна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез републикански път III-5392. Селището се характеризира с ниско жилищно застрояване с прилежащи дворни пространства. Прилежащите земи се използват предимно за земеделие. Южно от землището на селото в местността „Сънър дере“ е разположен язовир „Камено“.

Фигура 25 .Сателитно изображение на с. Кръстина.

Село Ливада е разположено на около 10-30 м н. в., землището му заема 26.4 км² или 7.44% от територията на общината. Намира се на 25 км. югозападно от общинския център град Камено, между селата Русокастро и Тръстиково. Селището е с фрактална структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез общински път. Селището се характеризира с ниско жилищно застрояване с прилежащи дворни пространства. Прилежащите земи се използват предимно за земеделие. Селищната структура е разделена на западна и източна от земеделска територия и преминаващите речни потоци. В централната част е разположен православен храм „Св. Богородица“. Южно от землището на селото се намира обширен горски масив.

Фигура 26 .Сателитно изображение на с. Ливада.

Село Полски извор е разположено на 20-40 м. н. в., землището му заема 21.392 км² или 6.1% от територията на общината. Намира се на 17.1 км. от общинския център – град Камено. Селището е с компактна структура, по протежението на прави пресичащи се перпендикулярно улици. Село Полски извор осъществява връзка с другите населени места в общината чрез общинска пътна мрежа. Селището се характеризира с неясно обособен център и ниско жилищно застрояване по протежение на уличната система. Териториалната структура на земите около селището е представена от земеделски хинтерланд. В северната част на селото са разположени селскостопански постройки и гробище.

Фигура 27. Сателитно изображение на с. Полски извор.

Село Русокастро е разположено на 20-40 м. н. в., землището му заема 47.434 км² или 13.4% от територията на общината. Намира се на 30 км. от общинския център – град Камено. Селището е с линейна структура, по протежението на републикански път III-539, чрез който осъществява връзка с другите населени места в общината. Селището се характеризира с неясно обособен център и ниско жилищно застрояване по протежение на уличната система. Териториалната структура на земите около селището е представена от земеделски терени, а север от село Русокастро е разположен Социален дом – Русокастро.

Фигура 28 .Сателитно изображение на с. Русокастро.

Село Свобода е разположено на 20-40 м. н. в., разположен е на 2.1 км. от общинския център – град Камено. Селището е с компактна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез общинска пътна мрежа и железопътен транспорт. Селището се характеризира с неясно обособен център и ниско жилищно строителство по протежение на права уличната система. Териториалната структура на земите около селището е представена от земеделски терени, а на юг е разположен „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД, който е основен източник на заетост за населението и близко разположения град Камено.

Фигура 29. Сателитно изображение на с. Свобода.

Село Трояново е разположено на 20-40 м. н. в., землището му заема 55.806 км² или 15.7% от територията на общината. Намира се на 19.2 км. от общинския център – град Камено. Селището е с компактна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез републикански път III-539, който преминава през землището му. Селището се характеризира с ясно обособен център и ниско жилищно застрояване. Териториалната структура на земите около селището е представена от земеделски терени, а на североизток са разположени селскостопански постройки и горски масив. На север от село Трояново е разположена фотоволтаична електроцентрала, изградена чрез инвестиции през 2012 година и осигурява трудова заетост на местното население.

Фигура 30 .Сателитно изображение на с. Трояново.

Село Тръстиково е разположено на 20-40 м. н. в., землището му заема 27.334 км² или 7.7% от територията на общината. Намира се на 20.4 км. от общинския център – град Камено. Селището е с компактна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез републикански път III- 7909 и общинска пътна мрежа. Селището се характеризира с неясно обособен център и ниско жилищно строителство по протежение на права уличната система. Териториалната структура на земите около селището е представена от земеделски терени, а на североизток са разположени селскостопански постройки.

Фигура 31. Сателитно изображение на с. Тръстиково.

Село Черни връх е разположено на 20-40 м. н. в., землището му заема 28.101 км² или 7.9% от територията на общината. Намира се на 17.8 км. от общинския център – град Камено. Селището е с компактна структура и осъществява връзка с другите населени места в общината чрез републикански път III-7909 и общинска пътна мрежа. Селището се характеризира с ясно обособен център и ниско жилищно строителство по протежение на уличната система. Териториалната структура на земите около селището е представена от земеделски терени, а на изток е разположена птицеферма – „Авес-94“ АД.

Фигура 32. Сателитно изображение на с. Черни връх.

Жилищна осигуреност

В община Камено има изградени 5 530 жилища, което я нарежда на десето място в областта по количество на сградния фонд. По количество на панелни жилищни сгради общината е на последно място заедно с община Приморско с 31 панелни блока. Най-много са тухлените сгради в общината – 5 324 бр.

Таблица 23. Жилищни сгради към 31.12.2013 г. по материал на външните стени на сградата, статистически зони, статистически райони и по области и общини.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата				
			общо	панелни	стоманобетонни	тухлени	други
BG	BG	България	2067790	21677	54294	1649712	342107
<i>BG3</i>	<i>BG3</i>	<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>1226261</i>	<i>9725</i>	<i>27107</i>	<i>992521</i>	<i>196908</i>
BG34	BG34	Югоизточен	293357	2866	9204	236625	44662
BG341	BGS	Бургас	102409	1386	6506	88360	6157
	BGS01	Айтос	7739	70	166	7123	380
	BGS04	Бургас	20478	492	938	18401	647
	BGS08	Камено	5530	31	55	5324	120
	BGS09	Карнобат	9643	85	102	9160	296
	BGS12	Малко Търново	2824	47	20	2310	447
	BGS15	Несебър	9141	81	2773	6091	196
	BGS17	Поморие	8237	82	581	7277	297
	BGS27	Приморско	2613	31	220	2246	116
	BGS18	Руен	9249	47	61	6767	2374
	BGS21	Созопол	6954	53	991	5676	234
	BGS06	Средец	8435	123	86	7973	253
	BGS23	Сунгурларе	7308	64	29	6671	544
	BGS13	Царево	4258	180	484	3341	253

Източник: НСИ.

Община Камено се нарежда на дванадесето място в областта по полезната площ на жилищата с 425 169 м². Жилищната площ възлиза на 326 334 м², а на трето място е спомагателната площ – 55 730 м².

Таблица 24. Полезна площ на жилищата на 31.12.2013 г. по статистически зони, статистически райони и по области и общини.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Полезна площ			
			общо	жилищна	спомагателна	площ на кухни
BG	BG	България	285660119	216980005	42039064	26919213
BG3	BG3	<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>150209311</i>	<i>113682468</i>	<i>22518573</i>	<i>14216496</i>
BG34	BG34	Югоизточен	43584129	33258314	6447271	3878544
BG341	BGS	Бургас	19455265	14652148	2919751	1883366
	BGS01	Айтос	900970	714792	117816	68362
	BGS04	Бургас	7505955	5740293	1053187	712475
	BGS08	Камено	425169	326334	55730	43105
	BGS09	Карнобат	938811	723967	125922	88922
	BGS12	Малко Търново	258643	192976	44471	21196
	BGS15	Несебър	4012809	2799979	684710	528120
	BGS17	Поморие	1411374	1034376	243890	133108
	BGS27	Приморско	442790	321366	79759	41665
	BGS18	Руен	739490	589818	103444	46228
	BGS21	Созопол	912703	694912	156353	61438
	BGS06	Средец	654641	500455	88018	66168
	BGS23	Сунгурларе	508168	403236	69180	35752
	BGS13	Царево	743742	609644	97271	36827

/Източник: НСИ/.

Показателят „жилищна задоволеност“ се измерва в брой жилища на 1 000 човека от населението. По данни на НСИ за 2013 г. в община Камено на 1 000 човека се падат по 588.33 жилища, като с тази стойност тя се нарежда на едно от последните места в областта. По следващия показател /среден брой лица на едно жилище/ община Камено е със стойност 1.70, която е по-висока от тази на областта.

Таблица 25. Жилища към 31.12.2013 г. по брой на стаите, статистически зони, статистически райони и по области и общини.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Общо	Жилища по брой на стаите						Жилища на 1000 човека от населението	Среден брой лица на едно жилище
				едно-стайни	дву-стайни	три-стайни	четири-стайни	пет-стайни	с шест и повече стаи		
BG	BG	България	3918241	350508	1279982	1305886	615491	193670	172704	540,77	1,85
<i>BG3</i>	<i>BG3</i>	<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>2098693</i>	<i>175665</i>	<i>660711</i>	<i>703235</i>	<i>360563</i>	<i>113010</i>	<i>85509</i>	<i>540,77</i>	<i>1,85</i>
BG34	BG34	Югоизточен	617292	63778	217784	195941	88848	25827	25114	580,33	1,72
BG341	BGS	Бургас	278559	39117	107684	81720	31420	8808	9810	672,06	1,49
	BGS01	Айтос	12484	901	3862	4271	2444	532	474	438,96	2,28
	BGS04	Бургас	105781	10305	48034	33726	9894	1883	1939	499,52	2,00
	BGS08	Камено	6011	382	1934	1959	972	372	392	588,33	1,70
	BGS09	Карнобат	13498	630	3996	5455	2380	512	525	550,58	1,82
	BGS12	Малко Търново	3910	341	1496	1070	506	259	238	1057,04	0,95
	BGS15	Несебър	62643	18787	25002	12047	4074	1147	1586	2558,84	0,39
	BGS17	Поморие	18042	2395	6305	4969	2557	884	932	653,44	1,53
	BGS27	Приморско	5503	1078	1589	1371	808	301	356	912,60	1,10
	BGS18	Руен	10883	873	3214	3939	1642	491	724	379,86	2,63
	BGS21	Созопол	12334	1083	4184	3933	1559	722	853	976,25	1,02
	BGS06	Средец	10382	833	2925	3629	1754	620	621	698,33	1,43
	BGS23	Сунгурларе	7268	356	1756	2461	1397	636	662	599,52	1,67
	BGS13	Царево	9820	1153	3387	2890	1433	449	508	1038,82	0,96

Източник: НСИ.

Броят на жилищата в общината е 5 494 и повече от 35 % от тях са необитавани. Най-голяма концентрация на жилища и население се наблюдава в общинския център град Камено, съответно там има и най-много обитавани жилища, които възлизат на 23 % от всички жилища. Броят на жилища за временно обитаване е 68.

Таблица 26. Жилища по вид на сградата в община Камено.

Общини Населени места	Общо	Вид на сградата				Непоказано
		жилищна обитавана	жилищна необитавана	жилищна за временно обитаване	жилищна за колективно домакинство	
2011						
Общо за страната	2060745	1365228	554229	140577	694	17
Област Бургас	101259	69895	25759	5567	38	-
Община Камено	5494	3616	1809	68	1	-
с. Винарско	368	192	176	-	-	-
с. Вратица	129	56	73	-	-	-
с. Желязово	92	67	25	-	-	-
гр. Камено	1659	1267	389	3	-	-
с. Константиново	294	166	123	5	-	-
с. Кръстина	262	150	112	-	-	-
с. Ливада	437	155	277	5	-	-
с. Полски извор	313	191	122	-	-	-
с. Русокастро	511	416	85	9	1	-
с. Свобода	28	28	-	-	-	-
с. Трояново	576	414	162	-	-	-
с. Тръстиково	366	249	117	-	-	-
с. Черни връх	459	265	148	46	-	-

Източник: НСИ.

По данни към 2011 г. жилищата в община Камено са с 1 333 повече от домакинствата, което означава, че в оптималния случай, при който всяко домакинство живее в отделно жилище само около 75 % от сградния фонд е обитаван. Анализирайки по отделно всички населени места при приетата хипотеза, че всяко домакинство живее в отделно жилище могат да се направят изводи кои са населените места с най-голям брой свободен жилищен фонд. Най-висок дял на обитаван сграден фонд има в град Камено, с. Русокастро и с. Трояново, а най-нисък в с. Ливада /36.4 %/. На територията на град Камено 99 % от жилищния фонд е обитаван.

Таблица 27. Жилища и домакинства към 01.02.2011 година – община Камено.

Община, населени места	/Брой/	/Брой/
	Жилища	Домакинства
Камено	5494	4161
град Камено	1659	1654
с. Винарско	368	213
с. Вратица	129	54
с. Желязово	92	59
с. Константиново	294	179
с. Кръстина	262	157
с. Ливада	437	159
с. Полски извор	313	211
с. Русокастро	511	409
с. Свобода	28	141
с. Трояново	576	420
с. Тръстиково	366	206
с. Черни връх	459	299

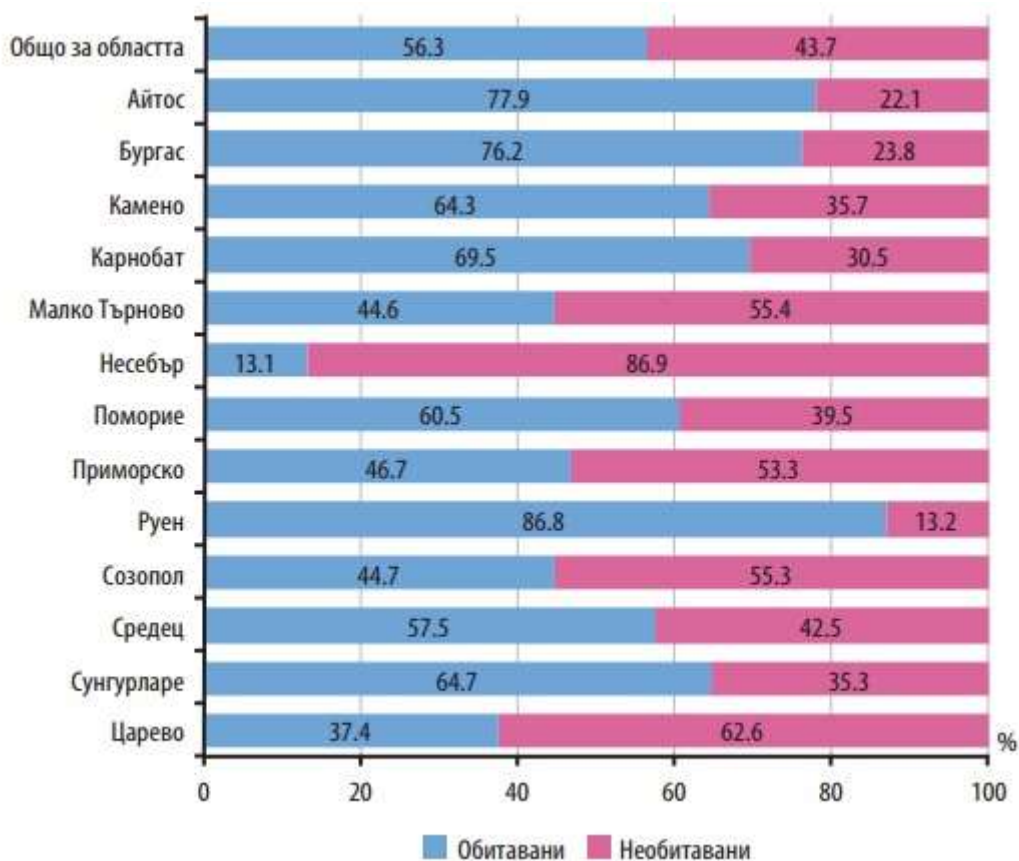
Таблица 28. Въведени в експлоатация сгради, жилища и полезна жилищна площ през 2013 година в област Бургас, по общини.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Сгради - брой			Жилища - брой	Полезна площ - м ²		
			общо	нови	разширени		общо	жилищна	обслужваща
BG	BG	България	2199	1987	212	9250	778355	493267	285088
BG3	BG3	Северна и Югоизточна България	1448	1308	140	7190	571171	358810	212361
BG34	BG34	Югоизточен	454	418	36	3130	227587	150330	77257
BG341	BGS	Бургас	322	304	18	2732	196440	129562	66878
	BGS01	Айтос	9	9	-	33	2638	1587	1051
	BGS04	Бургас	75	71	4	518	35818	21741	14077
	BGS08	Камено	9	8	1	9	866	495	371
	BGS09	Карнобат	1	1	-	1	88	61	27
	BGS12	Малко Търново	5	5	-	15	1148	958	190
	BGS15	Несебър	59	57	2	354	31006	19648	11358
	BGS17	Поморие	72	72	-	802	50772	35787	14985
	BGS27	Приморско	20	18	2	196	11337	8116	3221
	BGS18	Руен	-	-	-	-	-	-	-
	BGS21	Созопол	40	31	9	691	55323	35105	20218
	BGS06	Средец	14	14	-	14	1320	851	469
	BGS23	Сунгурларе	3	3	-	3	303	156	147
	BGS13	Царево	15	15	-	96	5821	5057	764

През 2013 година на територията на общината са въведени в експлоатация 9 нови сгради, от тях 9 жилища със 495 м² жилищна полезна площ и само 371 м² обслужваща полезна площ. През 2013 година община Камено е на осмо място в областта заедно с община Айтос по въведени в експлоатация нови сгради.

Община Камено се нарежда на шесто място в областта по показателя обитавани жилища – 64.3 %. Въпреки голямото количество на необитаван сграден фонд, ситуацията в общината е по благоприятна от същата в област Бургас.

Фигура 33. Относителен дял на обитавани и необитавани жилища по общини в област Бургас, Източник: НСИ.

Най-интензивно строителство на територията на община Камено се осъществява в периода 1960-1969 година, когато е построен около 25 % от сградния фонд на общината. Най-слаб ръст на строителството се наблюдава през последните 15 години.

Таблица 29. Жилищни сгради по период на построяване, общо за страната, област Бургас и община Камено.

Общини	Общо	Периоди на построяване							Непоказано
		до края на 1949	1950 - 1959	1960 - 1969	1970 - 1979	1980 - 1989	1990 - 1999	2000 - 2011	
Общо за страната									
Сгради	2060745	453831	367280	421267	303263	275328	132400	107359	17
Жилища	3887149	497827	429479	666166	804807	810624	301898	372696	3652
Област Бургас									
Сгради	101259	15276	15123	16933	13979	14674	10465	14809	-
Жилища	269353	17582	18455	30871	48549	39932	26462	86938	564
Камено									
Сгради	5494	682	986	1349	839	782	521	335	-
Жилища	5978	717	995	1482	929	927	579	345	4

Източник: НСИ.

Количество и качеството на жилищния фонд задоволява в значителна степен настоящите потребности на населението, но с оглед протичащите социално-икономически процеси и все по-засилващото се влияние на групата населени места около град Камено, е необходимо обособяване на нови зони за растеж и обитаване. Общината е на едно от последните места по брой жилищни сгради в областта. За по-голямата част от жилищните сгради в общината е необходима обновяване и реконструкция и повишаване стандарта на обитаване. В общинския център е необходимо да се предвидят сгради/терени за временно обитаване/настаняване, целенасочени към социалните нужди.

II. 8. 3. БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА

Територията на Република България е национално богатство. Нейното устройство гарантира устойчиво развитие и благоприятни условия за живеене, труд и отдих на населението /чл. 1, ал. /1/ от Закона за устройство на територията/.

Релефът и почвените ресурси в община Камено предразполагат развитието на селското стопанство и съответно преработвателната промишленост, свързана със земеделската продукция. Относителният дял на земеделските земи в общината е 89.9 %, което е значително над средното за страната от 58.7 %. Съпоставена с други общини, територията на община Камено има благоприятни условия развитие на земеделието. Традиционните култури, които се отглеждат в общината са пшеница, ечемик и слънчоглед. Освен тях, на места се срещат и трайни насаждения, като овощни градини, лозя и др.

Съгласно нормативните уредби на Република България основното предназначение на териториите на една община, определени с общите устройствени планове са: урбанизирани територии /населени места и селищни образувания/, земеделски територии, горски територии, защитени територии, нарушени територии за възстановяване, територии, заети от води и водни обекти, и територии на транспорта.

Общо територията на община Камено е 354 946 дка, разпределена както следва:

- Земеделски земи – 293 042 дка , от които 262 394 дка са обработваеми, представени от ниви, трайни насаждения, ливади, мери и пасища, неизползваема земеделска земя, стопански гори и земи;
- Горски площи – 16 214 дка;
- Урбанизирани територии – 18 432 дка;
- Водни площи – 19 277 дка;
- За добив на полезни изкопаеми – 5 798 дка/в общината няма регистрирани находища на рудни полезни изкопаеми, най-значими за населението от нерудните полезни изкопаеми са варовиците, които се използват главно като строителен материал/;
- Транспортна инфраструктура – 2 183 дка.

Според начина на трайно ползване и техните относителни дялове териториалните фондове са подредени, както следва:

- Земеделски – 81.9 %;
- Горски – 5.7 %;
- Урбанизирани територии - 6 %
- Транспортна инфраструктура – 0.6 %
- Води – 5.4 %
- За добив на полезни изкопаеми – 0.34 %

Таблица 30. Баланс на територията на област Бургас към 31.12.2013 година по вид територия в декари; / Източник НСИ/.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Общо		Територия по вид						
			земяделска		горска	населени места и други урбанизирани територии	водни течения и водни площи	за добив на полезни изкопаеми	за транспорт и инфраструктура		
			общо	в т.ч. обработваема площ							
				общо	в т.ч. поливна площ						
BG	BG	Общо за страната	#####	63764817	49769279	7453548	37157538	4603416	2010385	2710867	754879
<i>BG3</i>	<i>BG3</i>	<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>68330407</i>	<i>44651282</i>	<i>37116162</i>	<i>4493501</i>	<i>17790425</i>	<i>2912540</i>	<i>1303294</i>	<i>1175230</i>	<i>497636</i>
BG34	BG34	Югоизточен	19798732	11311737	9144922	1179605	6732995	573673	435349	572872	172106
BG341	BGS	Бургас	7748067	3999183	3146875	199215	3136054	182873	189453	194796	45708
	BGS01	Айтос	402866	298543	236315	0	73537	7828	4430	16072	2456
	BGS04	Бургас	512248	319422	259646	25523	40129	56713	69970	16678	9336
	BGS08	Камено	354946	293042	262394	50814	16214	18432	19277	5798	2183
	BGS09	Карнобат	806147	661522	540480	16376	83202	19312	14059	22302	5750
	BGS12	Малко Търново	783672	178560	117966	0	591874	2995	2642	5428	2173
	BGS15	Несебър	420443	168200	121606	40874	221896	15266	6919	6220	1942
	BGS17	Поморие	413189	273419	215693	35783	105037	7485	14436	10130	2682
	BGS27	Приморско	272027	58069	49620	0	196601	2381	5426	8640	910
	BGS18	Руен	689937	310420	245533	3740	336770	7400	6367	24870	4110
	BGS21	Созопол	588024	256528	203634	0	289883	6366	17342	14801	3104
	BGS06	Средец	1149878	677146	528566	0	405054	21775	8488	32210	5205
	BGS23	Сунгурларе	824288	395862	290938	26105	375438	9523	17086	22499	3880
	BGS13	Царево	530402	108450	74484	0	400419	7397	3011	9148	1977

Таблица 31.Баланс на територията на област Бургас към 31.12.2000 година по фондове в декари;/ Източник НСИ,.

NUTS	ЕКАТТЕ	Статистически зони Статистически райони Области Общини	Площ - общо		Територия по фондове											
					земяделски		горски		населени места и други урбанизирани територии		водни течения и водни площи		за добив на полезни изкопаеми		за транспорт	
					площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %	площ	относителен дял - %
BG	BG	Общо за страната	#####	65185406	58,7	37256787	33,6	5535290	5,0	1990322	1,8	330566	0,30	703531	0,6	
<i>BG3</i>	<i>BG3</i>	<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>68330407</i>	<i>45101109</i>	<i>66,0</i>	<i>17590487</i>	<i>25,7</i>	<i>3685441</i>	<i>5,4</i>	<i>1288003</i>	<i>1,9</i>	<i>219283</i>	<i>0,32</i>	<i>446084</i>	<i>0,7</i>	
BG34	BG34	Югоизточен	19798732	11380793	57,5	6748390	34,1	960467	4,9	429518	2,2	159011	0,80	120553	0,6	
BG341	BGS	Бургас	7748067	4104097	53,0	3128891	40,4	271192	3,5	189453	2,4	8726	0,11	45708	0,6	
	BGS01	Айтос	402866	297068	73,7	82485	20,5	16310	4,0	4430	1,1	117	0,03	2456	0,6	
	BGS04	Бургас	512248	323177	63,1	40729	8,0	67012	13,1	69970	13,7	2024	0,40	9336	1,8	
	BGS08	Камено	354946	290614	81,9	20342	5,7	21318	6,0	19277	5,4	1212	0,34	2183	0,6	
	BGS09	Карнобат	806147	670157	83,1	85371	10,6	29632	3,7	14059	1,7	1178	0,15	5750	0,7	
	BGS12	Малко Търново	783672	257699	32,9	514975	65,7	4965	0,6	2642	0,3	1218	0,16	2173	0,3	
	BGS15	Несебър	420443	177129	42,1	213597	50,8	20440	4,9	6919	1,6	416	0,10	1942	0,5	
	BGS17	Поморие	413189	276637	67,0	102348	24,8	16253	3,9	14436	3,5	833	0,20	2682	0,6	
	BGS27	Приморско	272027	55211	20,3	206682	76,0	3748	1,4	5426	2,0	50	0,02	910	0,3	
	BGS18	Руен	689937	300031	43,5	361735	52,4	17597	2,6	6367	0,9	97	0,01	4110	0,6	
	BGS21	Созопол	588024	270857	46,1	285082	48,5	10558	1,8	17342	2,9	1081	0,18	3104	0,5	
	BGS06	Средец	1149878	698845	60,8	403497	35,1	33446	2,9	8488	0,7	397	0,03	5205	0,5	
	BGS23	Сунгурларе	824288	391394	47,5	393093	47,7	18782	2,3	17086	2,1	53	0,01	3880	0,5	
	BGS13	Царево	530402	95278	18,0	418955	79,0	11131	2,1	3011	0,6	50	0,01	1977	0,4	

II. 9. ИНФРАСТРУКТУРНО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОСТРАНСТВОТО

II. 9. 1. Транспортна инфраструктура

II. 9. 1. 1. Пътна инфраструктура

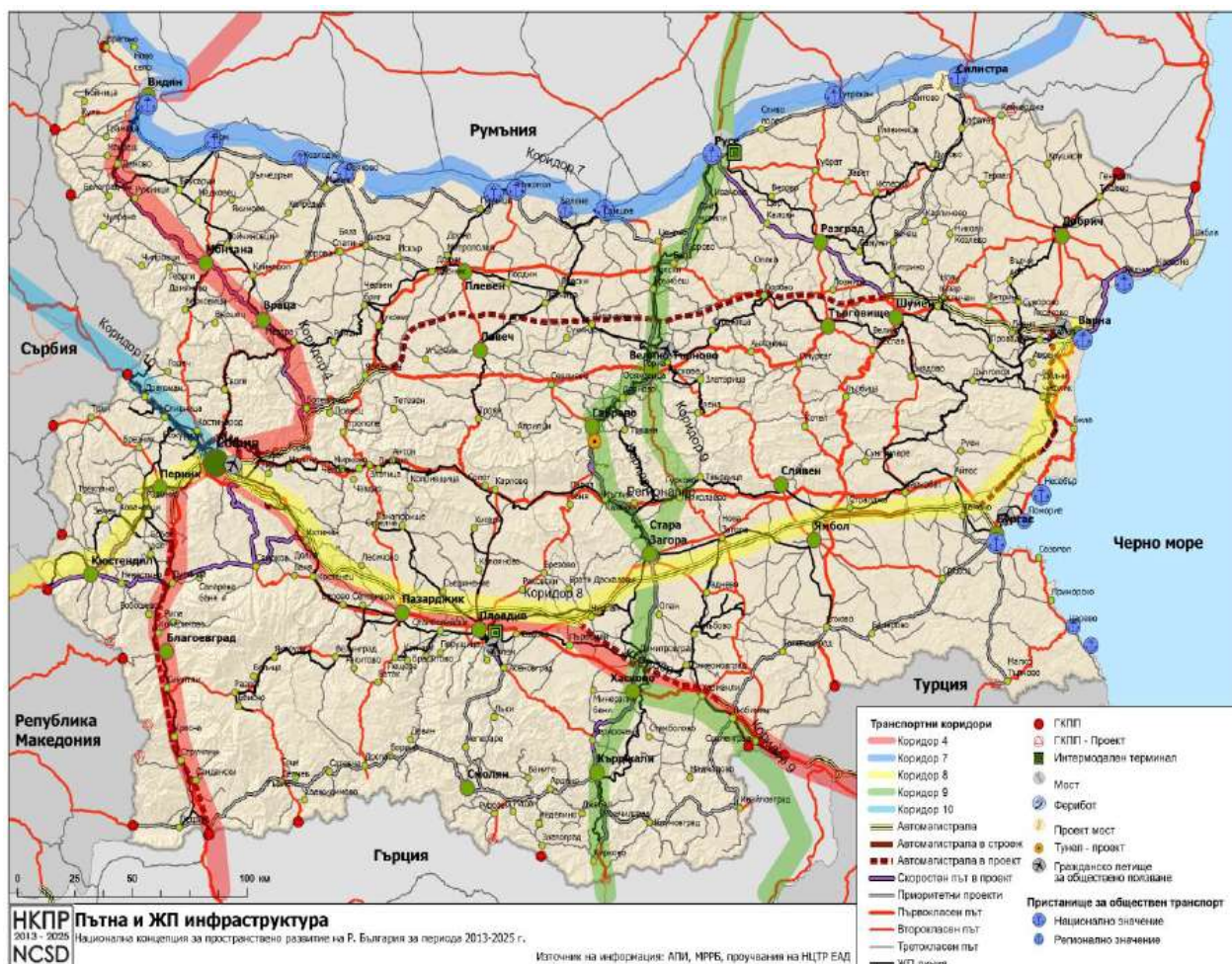
Община Камено се намира в границите на „Северна и Югоизточна България” от ниво NUTS 1, Югоизточния район за планиране от ниво NUTS 2 и е включена в административните граници на област Бургас ниво NUTS 3, съгласно общата класификация за статистически цели на териториалните единици NUTS и Закона за регионално развитие /ЗРР/ на Република България.

Териториалното разпределение на пътищата от висок клас е от решаващо значение за мобилността на населението и транспортната достъпност до услуги от по- висок ранг. Последните години са подобрили комуникациите по осите Пловдив – Стара Загора, Карнобат – Бургас. На територията на Югоизточния район се намират части от АМ „Тракия”, АМ „Марица”, АМ „Черно море”, част от VIII Паневропейски транспортен коридор и др.

Благоприятното географско положение на община Камено благоприятства за добрата транспортна осигуреност. Общата дължина на пътната мрежа в общината е 93.240 км.

През общината преминава VIII Паневропейски транспортен коридор – Дурас – Тирана – Скопие – Гюешево – София – Пловдив – Бургас /Варна/, осъществяващ връзките между Адриатическо море и страните от черноморския регион, Русия и страните от Централна Азия. Коридорът е с важно значение за развитието на общината, като осигурява бърза връзка към черноморското крайбрежие.

Автомагистрала „Тракия“ премина през северната част на общината, част е от VIII Паневропейски транспортен коридор, свързва столицата с Пловдив и Бургас, съответно с едноименното международно пристанище и летище.

Фигура 34. Пътна и жп инфраструктура. Източник: Национална концепция за пространствено развитие на Република България за периода 2013-2025.

Основната транспортно-комуникационна ос, преминаваща в рамките на общината, е републиканският път „Ш-539“ по направление север-юг, свързващ близко разположеният общински център Айтос и община Камено с републикански път П-79. Оста преминава в западната част на общината като посредством общинската пътна мрежа обвързва населените места в общината с общинския център – град Камено.

Другата основна урбанистична ос в общината е представена от републикански път „Ш-7909“, преминаващ на изток от път „Ш-539“ към град Камено и осъществява връзките на общината с областния център – град Бургас.

Двете основни оси се допълват от вътрешно-второстепенни оси представени от общински пътища и железопътна линия, която обслужва само град Камено и с. Свобода /с дължина на трасето на територията на общината – 6 км/.

Други пътища в рамките на общината:

- Републикански път III-5392: третокласен републикански път, отклонява се на юг при 33,9 км на Републикански път III-539 източно от село Винарско и се насочва на юг през северната част на Бургаската низина. Минава през центъра на селото, завива на югоизток, преминава през село Кръстина и достига до центъра на град Камено, където отново се насочва на юг. След 7,9 км в центъра на село Братово /община Бургас/ се свързва с Републикански път III-7909 при неговия 12,5 км.;

- Републикански път III-6008: третокласен републикански път, отклонява се западно при 502,0 км на Републикански път I-6 северозападно от град Бургас и се насочва на югозапад през източната част на Бургаската низина. Достига до североизточния портал на Лукойл-Нефтохим, завива на северозапад, преминава през село Свобода и след разклона за град Българово завива на юг и в центъра на град Камено се свързва с Републикански път III-5392 при неговия 10,5 км.;

- Републикански път III-7907: третокласен републикански път, отклонява се северно от 73,2 км на Републикански път II-79 в южната част на село Дебелт, преминава през центъра на селото, слиза в долината на Русокастренска река и се насочва на север през южната част на Бургаската низина. Минава през селата Тръстиково и Полски извор и източно от село Братово се свързва с Републикански път III-7909 при неговия 11,0 км.

Таблица 32. Пътища на територията на община Камено. Източник: Общински план за развитие на община Камено 2014-2020. Данни: „Изпълнителна агенция Пътища“ - Община Камено - за състоянието на републиканската пътна мрежа към 31.12.2013 год.

№ По ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ	КЛАС НА ПЪТИЩАТА	Класове на пътищата					Пътни вр. при възли.	ОБЩО
			AM	I клас	II клас	III клас	IV клас		
1.	Степен на изграждане на пътищата								
а/	пътища с настилка	км	11.620		7.900	73.720			93.240
б/	пътища без настилка	км							0.000
	Всичко пътища:	км	11.620	0.000	7.900	73.720	-	0.000	93.240
	Пътища с носимоспособност 10 т/ос	км	11.620		7.900	15.299			34.819
2.	Състояние на настилката								
а/	добро	км	11.620		7.400	2.700			21.720

б/	средно	км		0.500	7.800			8.300	
в/	лошо	км			63.220			63.220	
Всичко:			11.620	0.000	7.900	73.720	-	0.000	93.240

3. Пътища по вид настилка

а/	асфалтобетонна	км	11 620		7.900	66.120		85.640	
б/	биндер	км						0.000	
в/	асф. повърхностна обработка	км				5.900		5.900	
г/	асф. проп.субив и др.асф.покр.	км						0.0	
д	паважна	км				1.700		1.700	
/									
е/	циментобетонна	км						0.0	
ж	трошенокаменна	км						0.0	
/									
з/	баластрена	км						0.0	
Всичко:		км	11.620	0.000	7.900	73 720	-	0.000	93.240

Фигура 35. Републиканска пътна мрежа в Община Камено в км.

Най-голям дял в републиканската пътна мрежа заемат пътищата III клас- 73.2 км. От тях 63.2 км. са в лошо състояние на пътната настилка. Дължината на АМ „Тракия“ на територията на общината е 11.62 км. Пътищата II клас са 7.90 км.

Обществен пътнически транспорт се осъществява между общинския център град Камено и градовете Бургас и Айтос. Съществува редовна маршрутна линия Камено – Бургас и междуселищен транспорт по общинската транспортна схема. В общинския град Камено няма изградени линии на градски транспорт.

Уличната мрежа в общинския център град Камено е с асфалтобетонена настилка, която е в лошо техническо състояние и се нуждае от ремонт (вкл. настилката и тротоарите).

Общинската пътна мрежа и третокласната републиканска мрежа е в недобро състояние на пътната настилка и прилежащата техническа инфраструктура. Тези фактори водят и до затруднени транспортни връзки на селата с общинския/областния център. Това представлява ограничител и за инвестиционните намерения на територията на общината и възпрепятства нейното пространствено и социално-икономическо развитие.

II. 9. 1. 2. Транспортна достъпност и осигуреност

Анализът на транспортната достъпност показва, че всички села в общината са в непосредствена близост до общинския център - град Камено. Съществуват транспортни връзки с всички околни населени места, както и до общинските центрове Бургас, Айтос, Средец и вътрешността на страната. Разстоянията между селищата в общината са малки, поради това селата в общината са с добра транспортна достъпност до град Камено.

Отстоянията на някои населени места до общинския център град Камено са както следва:

Таблица 33. Транспортна достъпност.

До съседен областен център	км	Град Камено- град Карнобат	39
Град Камено- град Бургас	24	До ГКПП	
Град Камено- град Ямбол	76	Град Камено- Малко Търново	98
Град Камено- град Сливен	98	Град Камено- Капитан Петко Войвода	196
Град Камено- град Шумен	118	До населено място в общината	
Град Камено- град Варна	145	Град Камено- с. Винарско	10
До съседен общински център		Град Камено- с. Вратица	15
Град Камено- град Айтос	22	Град Камено- с. Желязово	30
Град Камено- град Средец	38		

Град Камено- с. Константиново	25	Град Камено- с. Свобода	6
Град Камено- с. Кръстина	5	Град Камено- с. Трояново	19
Град Камено- с. Ливада	25	Град Камено- с. Тръстиково	20
Град Камено- с. Полски извор	17	Град Камено- с. Черни връх	18
Град Камено- с. Русокастро	29		

Средното отстояние на населените места до общинския град Камено е 18.2 км. Югозападно от град Камено се намират най-отдалечените населени места – с. Желязово и с. Русокастро, съответно на 30 и 29 км. Най-близо разположените селища са Кръстина – на 5 км западно от общинския център и Свобода – на 6 км източно от град Камено.

II. 9. 1. 3. Железопътен транспорт

Територията на община Камено се обслужва от главната жп линия Пловдив - Филипово - Михайлово - Стара Загора - Ямбол - Зимница - Карнобат – Бургас.

Железопътната мрежа в териториалния обхват на общината е с обща дължина от 6 км и обслужва град Камено и село Свобода.

През 2011 г. ДП "Национална компания железопътна инфраструктура възложи Проект „Рехабилитация на жп инфраструктура по жп линия Пловдив – Бургас“, в който се включва подновяване на железния път в отсечката Карнобат – Бургас, включително главните коловози в гарите Карнобат и Бургас и всички гари и спирки между тях, с приблизителна разгъната дължина на железния път 122 км.

II. 9. 1. 4. Въздушен транспорт

В пространствената структура на община Камено има локализирано селскостопанско летище западно от село Константиново, на 17 км от град Камено.

На около 15 км югозападно от град Камено се намира авиобаза Равнец край с. Равнец, община Бургас. Базата е военновъздушно поделение на Българската армия и разполага с две писти (с дължина 2,6 и 2 км), с покритие от бетонови плочи и обработени със смола фуги. От 1950-те до 1990-те години базата е основна въздушна отбранителна единица на южната част на морската граница и заедно с базата в Безмер охранява югоизточната сухопътна граница. В периода от 1992 до 2001 г. техниката и пилотите са преместени в базата в Граф Игнатиево, а базата в Равнец е оставена като резервно летище за ремонти и аварийно кацане.

Летището в град Бургас е най-близко разположеното международно летище, намира се на 28 км източно от град Камено. Летище Бургас обслужва Югоизточна България и осъществява връзки до международни ключови летища. Летището се намира на Южното Черноморско крайбрежие, между град Бургас и туристическия курорт Слънчев бряг. Разполага с една писта с дължина 3200 м, през 2014г. са реализирани над 19 000 полета.

II. 9. 2. Инженерна инфраструктура

II. 9. 2. 1. Водоснабдяване и канализация

Водоснабдяването на населението се извършва от "ВиК" ЕАД – Бургас. Всички селища на територията на общината са водоснабдени.

Таблица 34. Използвана вода от фирми и население в община Камено през 2013 г. Източник: Общински план за развитие на община Камено 2014-2020 г.

населено място	м ³	м ³	м ³
	население	фирми	общо
гр. Камено	178134	16727	194861
с. Трояново	34295	1775	36070
с. Русокастро	35492	19662	55154
с. Кръстина	16293	2758	19051
с. Вратица	5924	567	6491
с. П. Извор	28553	2281	30834
с. Тръстиково	18956	2956	21910
с. Ч. връх	45298	28866	74164
с. Константиново	18517	2289	20806
с. Ливада	13160	1055	14215
с. Желязово	6880	57	6937
с. Винарско	21667	501	22168
с. Свобода	8071	6038	14109
ВСИЧКО:	939880	85532	516770

Използваната вода за питейни и битови нужди на населението в общината е общо 939 880 м³/год., а за производствени нужди на фирмите е 85 532 м³/год. Най-много изразходена вода за обществени и фирмени нужди е регистрирана в град Камено- 194 861 м³/год. общо, следвано от с. Черни Връх- 74 164 м³/год.

Изградена канализационна мрежа на територията на община Камено има в град Камено и село Кръстина. В останалите населени места няма изградена канализация. На територията на Общината има изградена само една ПСОВ /Пречиствателна станция за отпадни води/, разположена в село Кръстина.

Обитаваните жилища по наличие на канализацията и местонамиране в общината през 2011г. са 3 841 бр., като 2 198 бр. или 57.2 % от тях са свързани с обществена канализация, а 111 бр. са свързани с изгребна яма. 650 бр. жилища са свързани със септична яма или друго пречиствателно съоръжение, а 598 бр. са свързани с поливна яма. В 7.4 % /284 бр./ от обитаваните жилища не е налична канализация.

Общини	Общо	В градовете	В селата
Общо за страната	2666733	1913495	753238
Свързана с обществена канализация	1933372	1761823	171549
Свързана с изгребна яма	71192	21675	49517
Свързана със септична яма или друго пречиствателно съоръжение	153375	42816	110559
Свързана с попивна яма	432546	68096	364450
Няма канализация	76248	19085	57163
Област Бургас	151740	113687	38053
Свързана с обществена канализация	118443	107884	10559
Свързана с изгребна яма	3388	694	2694
Свързана със септична яма или друго пречиствателно съоръжение	10716	1917	8799
Свързана с попивна яма	14497	2087	12410
Няма канализация	4696	1105	3591
Камено	3841	1512	2329
Свързана с обществена канализация	2198	1328	870
Свързана с изгребна яма	111	18	93
Свързана със септична яма или друго пречиствателно съоръжение	650	95	555
Свързана с попивна яма	598	29	569
Няма канализация	284	42	242

Фигура 36. Обитавани жилища по наличие на канализация и местонамиране, 2011г. Източник: НСИ.

Обществено водоснабдяване през 2011 г. има в 3 589 бр. обитавани жилища или 93.4% от общия брой /3 841 бр./. Обитаваните жилища със собствен източник са 74 бр. 1.92%. Жилищата, които са с обществено водоснабдяване и собствен източник са 138 бр., докато тези без източник на вода са около 1 % /40 бр./.

Общини	Общо	В градовете	В селата
Общо за страната	2666733	1913495	753238
Обществено водоснабдяване	2564169	1886116	678053
Собствен водоизточник	34394	7103	27291
Обществено водоснабдяване и собствен водоизточник	50054	12862	37192
Няма източник на вода	18116	7414	10702
Област Бургас	151740	113687	38053
Обществено водоснабдяване	148571	112467	36104
Собствен водоизточник	644	146	498
Обществено водоснабдяване и собствен водоизточник	1397	495	902
Няма източник на вода	1128	579	549
Камено	3841	1512	2329
Обществено водоснабдяване	3589	1441	2148
Собствен водоизточник	74	4	70
Обществено водоснабдяване и собствен водоизточник	138	54	84
Няма източник на вода	40	13	27

Фигура 37. Обитавани жилища по източник на водоснабдяване и местонамиране, 2011г. Източник: НСИ.

Наличната водопроводна мрежа е с тръби от различен вид и диаметър /етернитови, стоманени, чугунени, полиетиленови/. Най-използваните са етернитовите /азбестоциментови/ тръби, които са амортизирани, ненадеждни и морално остарели. Те водят до чести аварии и до значителни загуби на питейна вода, както и на влошаване на нейните хигиенни характеристики. Необходима е цялостна реконструкция и подмяна на водопроводните тръби, с цел подобряване техническото състояние на ВиК мрежата, повишаване качеството на водата и ограничаване загубите ѝ.

II. 9. 2. 2. Енергийна система. Електроразпределение. Газоснабдяване

Поддържането на електропреносната и електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея, на територията на община Камено, както и електроснабдяването, се осъществява от „EVN България“. Електрифицирани са всички населени места на територията на общината, като липсват такива с режим на тока. Липсва изградена подстанция на територията на общината. Електроенергията произведена от възобновяеми енергийни източници е 18 300 MWh от 15.06.2012 г. до момента.

На територията на общината е изградена газопреносна мрежа с дължина 20 000 м., с общ брой на абонатите 160, от които 126 битови потребители и 34 стопански.

С решение на Общински съвет от 05.12.2002 г. е учредена Общинската фирма „Камено-газ“ ЕООД. Към 2010 г. общинската фирма има изградени 27 000м газопроводи и е в състояние да достигне до всички абонати на територията на град Камено и с. Свобода. През последната година „Камено-газ“ ЕООД е разпределило 7 636 000 н. м. куб. природен газ. В газопреносната мрежа са включени всички общински сгради, много битови потребители и всички промишлени обекти:

- Битови – 112 бр.;
- Промишлени – 9 бр.;
- Обществено – административни сгради – 23 бр., от които 13 са общински.

На 21 юли 2011 г. е открит вторият фотоволтаичен парк на дружеството “Натуркрафт” ЕООД на концернът EVN AG . Той се намира край село Тръстиково, община Камено и е с обща площ от 80 декара. Инвестицията в съоръжението с мощност 2000 kWp е 10 млн. лева, като планираното годишно производство на електроенергия е в обем на 2.4 млн. kWh. За изграждането на соларен парк „Тръстиково” са използвани близо

25 000 фиксирано позиционирани тънкослойни модули и централни инвертори, при което конфигурацията и дизайнът са оптимизирани максимално. Фотоволтаичен парк „Тръстиково“ е най-големият за концерн EVN AG. Той спестява 2000 t вредни емисии годишно.

II. 9. 2. 3. Телекомуникационна инфраструктура

Телекомуникационните мрежи в общината са добре развити и обхващат територията почти изцяло с покритие на цифрови апарати, мобилни оператори и интернет доставчици.

Мобилните телефонни услуги са представени от трите национални мобилни оператора /“Мобилтел“ ЕАД /МТел/, „Теленор България“ ЕАД и „БТК“ ЕАД /Виваком/ осигуряват 100% покритие със сигнал на територията на общината. Това осигурява пълен спектър на техните услуги.

Интернет достъп се предоставя в общинския център и в част от селата. БТК ADSL осигурява висококачествен интернет достъп. „Българска телекомуникационна компания“ АД Камено разполага с приемно предавателна станция с 3 бр. секторни антени за мобилна комуникация, с носещи честоти около 900 MHz, 2 броя PPA с мощност < 10W. Алтернатива е предлаганата мобилна интернет връзка.

Обитаваните жилища, имащи достъп до интернет и живеещите лица са съответно- 922 бр. и 3243 бр.

В община Камено обитаваните жилища използващи кабелна телевизия през 2011 г. са 59 % /2263 бр./, а сателитна антена 23 % /912 бр./. Осигуреността на обитаваните жилища с компютър е 26 % – 1000 жилища. Телефонни съобщения се осъществяват чрез регионалната телефонна мрежа АТЦ Бургас, обслужваща община Камено, като функционира възлова централа в общинския център Камено.

Общини	Общо		В градовете		В селата	
	жилища	живеещи лица	жилища	живеещи лица	жилища	живеещи лица
Общо за страната						
Кабелна телевизия	1440516	3984372	1186431	3257770	254085	726602
Сателитна антена	636899	1879707	352168	1043744	284731	835963
Компютър	1243006	3870800	1077969	3263730	165037	607070
Достъп до интернет	1171849	3650343	1022887	3108812	148962	541531
Област Бургас						
Кабелна телевизия	93746	252843	81941	219557	11805	33286
Сателитна антена	32692	99110	15833	48584	16859	50526
Компютър	73245	226245	64930	196736	8315	29509
Достъп до интернет	68605	211687	61754	187808	6851	23879
Камено						
Кабелна телевизия	2263	5817	1129	3092	1134	2725
Сателитна антена	912	2905	225	821	687	2084
Компютър	1000	3576	647	2287	353	1289
Достъп до интернет	922	3243	623	2199	299	1044

Фигура 38. Осигуреност на обитаваните жилища с кабелна телевизия, сателитна антена, компютър и достъп до интернет, 2011 г. Източник: НСИ.

II. 9. 3. Депа за твърди битови отпадъци

На територията на община Камено съществува едно депо за твърди битови отпадъци, което е разположено в землището на село Полски извор. Депото „Братово“ е създадено през 1982 година, като пилотно регионално депо, обслужващо общините – Камено, Бургас и Средец. Проектният капацитет на сметището възлиза на 3 000 000 м³, като през последните години се наблюдава увеличаване на приеманите количества отпадъци. Изчисленият остатъчен капацитет на депото е около 300 000 тона.

Към момента депото се експлоатира от частната фирма „Чистота“ ЕООД – Бургас, като то обслужва община Камено и община Бургас. В „Братово“ се генерират битови отпадъци, като към днешна дата няма практика за рециклиране. Създадено е планово седмично сметосъбиране във всички населени места, като генерираните отпадъци се извозват със специализирана техника. През последните години обаче общината отчита забавяне в сметосъбирането, което е последица от амортизираната и неизправната техника. Съдовете за сметосъбиране в община Камено са два вида – контейнери тип „Бобър“/с обем 1,1 м³/ и казани тип „Мева“/с обем 0,11 м³/.

На територията на община Камено предстои въвеждане в експлоатация на второ депо – „Братово – Запад“ по проект "Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас", финансиран по Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г." Проектта има за цел да се намалят депонираните отпадъци в депо „Братово“, като се предвижда разделно събиране на специфични отпадъци/отработени масла, батерии, акумулатори, строителни и др./, компостиране и сепариране на рециклируеми отпадъци, оптимизация при превоза на дълги разстояния, чрез претоварни станции и високоефективни транспортни средства за пренасяне на отпадъците. Депото е разположено в землището на село Полски извор, на 5 км от с. Братово и на 650 м западно от действащото сметище „Братово“, като то ще обслужва общините Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе. Предвижда се депонирането да се извърши върху терен с обща площ от 23 ха, на която ще се депонират 2 000 000 млн. м³ или 1 640 000 тона битови отпадъци. Депото включва - една клетка, няколко площадки за рециклиране на отпадъци, екопарк за временно съхранение на опасни отпадъци, локална пречиствателна станция за отпадни води, както и необходимото оборудване за нормалната експлоатация на депото.

1. Атмосферен въздух

Опазването на качеството на атмосферния въздух се основава на принципите на устойчиво развитие и се извършва при условията и реда на Закона за чистота на атмосферния въздух. Община Камено е част от мрежата за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Бургас, като част от Националната система за мониторинг на околната среда. Това е водещ приоритет, който цели да запази качеството на въздуха и да бъдат предотвратени опасности в обществото.

На територията на община Камено съществува един пункт за мониторинг ДООС – Камено в град Камено. Диференциалната оптична автоматична система /ДООС/ е технология, при която мониторинга се извършва по въздушни трасета с дължина 2 км от анализатора, а не в дадена фиксирана точка както следва при по старите поколения уреди. В град Камено се измерват атмосферните замърсители: серен диоксид, азотни оксиди, озон, фенол, стирен, бензен, о-ксилен, р-ксилен и толуен. Пунктът се поддържа от „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД, като основен източник на атмосферни замърсители. Замърсяванията на КАВ от предприятието обхващат по близко населените места като селата Братово, Ветрен, Равнец и гр. Българово.

Друг основен замърсител на КАВ са фините прахови частици, които се емитира директно в атмосферата. Основно произхождат от естествени или антропогенни източници. Антропогенните източници включват изгаряне на горива за производство на енергия, изгаряне на горива за битово отопление и превозни средства. Количество на $ФПЧ_{10}$ през зимата с понижаване на температурата се повишава, а през летния сезон намалява. Средните допустими норми на $ФПЧ_{10}$ не трябва да се превишават повече от 35 дни в годината. През 2014 година на територията на община Камено са се наблюдава превишаване по този показател, въпреки че превишенията са по-малко сравнение с 2013 година, броят на регистрираните превишения през 2014 година е над нормативно определеното.

Друг замърсител на качеството на атмосферния въздух в община Камено е азотният диоксид $/NO_2/$. За 2014 година са регистрирани 10 превишения на средночасовата норма $/СЧН - 200 \mu g/m^3/$, като максималната регистрирана стойност е $2132.32 \mu g/m^3 / 11$ пъти над $СЧН - 200 \mu g/m^3/$. Горно оценъчния праг на средночасовата норма на ГОП – $140 \mu g/m^3$

е превишен 16 пъти, а долно оценъчния праг на средночасовата норма ДОП – 100 µg/m³ е превишен 25 пъти.

В ДОАС Камено са регистрирани и 5 превишения на СЧН - 5 µg/m³ за показателя стирен, като това се дължи основно на автомобилния трафик, асфалтирането на пътища и широката употреба на строителни материали.

На територията на община Камено няма регистрирани замърсявания от въглероден оксид, озон, бензен, сяроводород, общи въглероди, толуен и тежки метали. Главни замърсители в общината са битовото отопление през зимните сезони, промишлеността /„Лукойл Нефтохим Бургас“ АД, „Авес – 94“ в с. Черни връх и „Бургаски захарен завод“ в с. Свобода/ и транспортът. Общината изготвя актуализирана програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух за периода 2011-2015 година, с помощта на която значително се подобрява качеството на атмосферния въздух на територията ѝ.

2. Води

Управлението на водите се осъществява на национално и басейново ниво. Териториите контролирани от РИОСВ-Бургас, попадат в обхвата на Черноморски басейнов район за управление на водите с център гр. Варна и Източнороморски басейнов район за управление на водите с център гр. Пловдив. През 2014 година са заложили няколко приоритета при извършване на контролната дейност на водите:

- *Намаляване броя на обектите, заустващи нерегламентирано отпадните води в повърхностни води;*
- *Засилване на контрола по изпълнение на условията на издадените разрешителни за заустване на отпадни води, включващи работата на изградените пречиствателни съоръжения за отпадни води;*
- *Подобряване на последващия контрол за изпълнение на дадени предписания, във връзка с изчърпени планови и извънредни проверки.*

През територията на общината преминават реките Айтоска, Русокастренска и Чакърлийска, чиято речна мрежа е 45 км. Също така, в общината функционират 27 естествени и изкуствени водоема. Снеготопенето и дъждовните води сформират

повърхностния воден отток в общината, като местните водоизточници са 3 броя каптажи. Тяхното състояние и качество се изследва един път годишно от РИОКОЗ – Бургас.

Община Камено попада в Севернобургаски речен басейн за мониторинг на повърхностните води в обхвата на РИОСВ- Бургас и контролирана от Басейнова Дирекция за управление на водите за Черноморския район. Определени са точкови източници на замърсяване на повърхностните води , по поречиетра на р. Айтоска, р. Чакърлийска и р. Русокастренска.

Поречие на река Айтоска

Към настоящия момент, отпадните води от град Камено заустват непречистени в старото корито на р. Айтоска. На територията на град Камено няма изградена ПСОВ за населеното място.

На територията на с. Свобода е налице предприятие за производство на бяла кристална захар от сурова тръстикова захар – „Бургаски захарен завод“ ЕАД. Отпадните води се пречистват в локална пречиствателна станция, намираща се на територията на „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД и се заустват в р. Айтоска. Според данни на РИОСВ-Бургас, през 2014 година при извършване на проверки не е констатирано заустване на пречиствателни отпадни води на изход от ПСОВ, поради което не е извършено пробовземане.

Поречие на река Чакърлийска

Канализационната система на с. Кръстина в община Камено има изградена ПСОВ за пречистване на отпадъчните води. ПСОВ е изградена със съоръжения за механично и биологично пречистване. През 2014 година са извършени две проверки на територията на с. Кръстина и при двете проверки е констатирано нарушение. Пречиствателните съоръжения за биологично пречистване не функционират и отпадните води от канализационната мрежа на с. Кръстина, непречистени се заустват във водния обект – дере. Предприети са съответните административнонаказателни мерки.

Поречие на река Русокастренска

На територията на с. Русокастро в община Камено е изграден пункт за производство на алкохол ЕТ „Росица – Иван Стаматов“. Обектът работи периодично, при

наличие на суровина. Пречиствателните отпадни води се заустват в р. Русокастренска. При извършена проверка през 2014 година не се констатира заустване на отпадъчни води и не е извършено контролно пробоотбиране от обекта.

Състоянието на хидротехническите съоръжения на територията на община Камено се контролират от БДУВЧР-Варна. На територията на общината за 2014 година е констатирано нарушение в с. Трояново – язовир Трояново, където се наблюдават локални улягания по мокрия откос, появили се в резултат на затихнали деформации. Въведен е контролен обем от 3.15 млн. м³. Мокрият откос има нужда от частичен ремонт.

3. Почви

Почвената покривка е един от най-важните компоненти на природната среда. Тя е незаменим ограничител и невъзстановим природен ресурс. Притежава продуктивна и филтрираща способност. Най-важното свойство на почвата е плодородието, наличието на вещества, които да удовлетворяват растенията.

На територията на община Камено, разработването на находища на подземни богатства се извършва по открит начин, което води до нарушаване на терените. Нарушени площи, по данни на РИОСВ - Бургас към 01.01.2015 година са общо 313.94 ха, а през 2014 година са с площ от 8.61 ха. Новите нарушени площи са свързани с разработването на находища за добив на пясък и скална маса. Находище за добив на пясък „Новоселци-3“ и „Калов баир“ в землището на с. Константиново, община Камено - са част от новите нарушени площи.

Контролната дейност за опазване на почвения ресурс е насочена към превантивно опазване от замърсяване. На територията на община Камено не е констатирано замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди, пестициди и устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти, също кисляване и засоляване на почвата. За доброто управление на почвите е необходимо прилагането на новия Закон за почвите, с който да се регламентират политиката и дейностите на общината за опазване на функциите на почвите. Основни приоритети трябва да са балансираното торене на отглежданите селскостопански култури, въвеждане на програми за екологосъобразно земеделие и животновъдство, използване на съвременни продукти за растителна защита, които не се акумулират в почвата и не причиняват замърсяване с пестициди и други.

4. Отпадъци

Община Камено има изработена Програма за управление на отпадъците 2015-2020 година, както и Програма за развиване на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и цветни контейнери за периода 2015-2017 година. Общината има сключен договор с ООП „Екоколект“ АД за организиране на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Фирмата е разположила общо в 14 точки на територията на гр. Камено общо 28 броя жълти контейнери тип „Ракла“ с вместимост 1100 л за хартиени и картонени, пластмасови и метални опаковки и 14 броя зелени контейнери тип „Иглу“ с вместимост 1500 л за стъклени опаковки. Отпадъците от контейнерите се транспортират за предварително третиране в село Езерово, община Белослав, област Варна.

Сключен е договор с фирма „Трансинс Батери“ ООД за организиране, изграждане и прилагане на система за събиране и съхраняване на НУБА/ Негодни за употреба батерии и акумулатори/, също за предоставяне на 16 броя места за поставяне на съдове за разделно събиране на НУБА. Поставени са съдове за събиране на портативни батерии във всички 43 населени места на общината – кметства и училища. Събират се по заявка на общината при наличие на количества.

Община Камено сключва договор с „Трансинс Технорециклираща компания“ АД за организиране на територията на общината система за разделно събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторно използване, рециклиране и оползотворяване на ИУЕЕО /излязло от употреба електрическо и електронно оборудване/ за срок от три години, както и допълнително за организиране на кампании за разделно събиране на ИУЕЕО два пъти годишно.

Сключен е договор с „Ауторек“ ЕАД, гр. Бургас за организиране на територията на общината на събиране, транспортиране, съхраняване и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на ИУМПС /излезли от употреба моторни превозни средства/ за срок от 3 години.

Сключен е договор с „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла“ ООД за създаване на система за управление на дейностите по разделно събиране и оползотворяване на отработени масла за срок от 5 години с възможност за продължаването му за неопределен срок.

Сключен е договор с „Трансинс авторециклиращ консорциум“ АД за организиране, изграждане и прилагане на система за събиране, съхраняване и предаване за последващо оползотворяване и/или обезвреждане на ИУГ, образувани на територията на общината за срок от 3 години.

На територията на община Камено 100 % от населението е обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци и 46.19 % от населението е обхванато от системите за разделно събиране, в т.ч. отпадъци от опаковки.

5. Шум

На територията на община Камено основен източник на шумово замърсяване е транспортният трафик. Основни замърсители са междуградският транспорт, леките и товарни автомобили. Характерна за шумовото замърсяване на град Камено е денонощната и седмична цикличност. Други източници на шумово замърсяване се явяват:

- Шум от битов характер /строителни и ремонтни дейности/;
- Шум от производствена дейност.

Липсват данни за определени пунктове на мониторинг и измервания на територията на община Камено. Необходимо е да се определят такива на цялата ѝ територия и особено в землището на град Камено.

6. Радиационен баланс

Радиационният контрол на територията на общината се осъществява от Изпълнителна агенция по околната среда /ИАОС/ - Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама фон. В община Камено няма данни за надвишаване на радиационния гама фон и атмосферната радиоактивност.

III. ОЦЕНКА НА ПРОСТРАНСТВЕНОТО РАЗВИТИЕ/SWOT АНАЛИЗ

На основание на изработения анализ на общината е изготвена оценка на пространственото развитие, имаща за цел да обобщи направените в анализа констатации и формулираните конкретни проблеми и предимства, които са обект на внимание в настоящата стратегическа рамка.

SWOT Анализ

Изготвеният SWOT анализ конкретизира аналитичните изводи от актуалното състояние на територията, наличните потенциали за развитие и съществуващите проблеми. Направената взаимнообвързана оценка показва вътрешните за територията силни /Strengths/ и слаби /Weaknesses/ страни, както и външните за общината възможности /Opportunities/ и заплахи /Threats/. Синтезираните изводи допринесоха за коректното определяне на Визията и Стратегическите цели на КПП на община Камено с цел постигане на балансирано и устойчиво териториално и социално-икономическо развитие.

ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none">▪ Благоприятно природо-географско положение на общината и нейният опорен център на растеж – град Камено;▪ Благоприятни почвено-климатични условия за развитие на земеделие;▪ Традиции в зърнопроизводството;▪ Достатъчно суровинни източници за хранително-вкусовата промишленост;▪ Богато разнообразие на растителни и животински видове;▪ Равнинен и слабо хълмист релеф, създаващ добри условия за развитие на земеделие и друг вид стопански дейности.	<ul style="list-style-type: none">▪ Сравнително нисък териториален обхват на горските ресурси;▪ Ограничено количество на подводните води;▪ Отсъствие на полезни изкопаеми с важно стопанско значение.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Предприемане на мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени; ▪ Усъвършенстване на водоснабдителната и мелиоративната мрежа. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Протичащи процеси по изменение на климата; ▪ Нарушение на биоразнообразието; ▪ Замърсяване на околната среда и трайно нарушение на естествения ландшафт.
ДЕМОГРАФИЯ, СОЦИАЛНА СИСТЕМА И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Запазен демографски потенциал в административния център – град Камено; ▪ Положителен механичен прираст. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Нисък дял на хората с висше и средно образование; ▪ Невисока раждаемост и относително висока смъртност; ▪ Отрицателен естествен прираст и отрицателен абсолютен прираст; ▪ Липса на детски ясли.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развитие на нови социални услуги; ▪ Създаване на условия за задържане на населението в града чрез разработване и реализация на програми и проекти; ▪ Насърчаване на спорта и спортната култура на населението чрез изграждане и реконструкция на спортната инфраструктура; ▪ Модернизация на материалната база на училищата; ▪ Повишаване на квалификацията на кадрите в образованието; ▪ Подобряване на материалната база на здравеопазването. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Влошаване на възрастовата структура на населението; ▪ Недобра образователна структура на населението, водеща до невъзможност за осъществяване на икономика базирана на знанието; ▪ Намаляване на родилния контингент; ▪ Продължаваща емиграция на хора в трудоспособна възраст.

ИКОНОМИКА	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наличие на крупни производствени предприятия, производствени мощности, материално-техническа база и квалифицирана работна ръка; ▪ Развитие и инвестиции в нефтохимическата промишленост: „Лукойл Нефтохим Бургас“; ▪ Развита хранително-вкусова и търговска дейност; ▪ Значително подобряване на икономическите показатели през последните години; ▪ Затвърждаване на икономическите позиции в областта; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Липса на утвърдени канали за реализация на селскостопанската продукция; ▪ Неорганизираност на селскостопанските производители, малък брой кооперации; ▪ Функциониране на предимно микро и малки предприятия;
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стимулиране на малкия и среден бизнес, изграждане на бизнес информационни центрове, участие в програми на национално ниво; ▪ Използване на благоприятните климатични и почвени условия и възраждане на селското стопанство, чрез обновяване, прилагане на нови и модерни технологии; ▪ Привличане на външни капитали и инвеститорски интерес; ▪ Производство на екологично чисти продукти от селското стопанство и преработвателната промишленост. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недостатъчни външни инвестиции и финансова обезпеченост; ▪ Недостатъчна активност от страна на бизнеса; ▪ Задълбочаването на световна финансова и икономическа криза значително променя приоритетите на местните и общински власти; ▪ Риск от закриване на предприятия и влошаване на бизнес средата в общината. ▪ Високи изисквания за кредитиране на земеделски производители.
ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Наличие на културно наследство в съчетание с природните дадености са добра основа за развитие на интегриран туристически продукт; ▪ Наличие на защитени територии, които са предпоставка за развитие на зони за 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Липса на актуализиран списък на недвижимите културни ценности; ▪ Липса на адекватна консервация, реставрация и адаптация на НКЦ в селищната мрежа; ▪ Липса на формирани културни зони;

<p>отдих и рекреация /ЗМ „Корията“ и ЗЗ „Мандра-Пода“/.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Липса на идентифицирани и обособени културни пейзажи; ▪ Затруднена достъпност до археологическите НКЦ извън териториалния обхват на населените места; ▪ Липса на маркетингова стратегия; ▪ Липса на достатъчно финансиране.
---	--

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
--------------------	----------------

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Адаптация на НКЦ в селищната структура и формиране на културни зони; ▪ Реставриране, опазване и адаптиране на недвижимите културни ценности на територията на общината и терените около тях; ▪ Изграждане на туристически маршрути и културна индустрия; ▪ Създаване на информационна система на културно историческите ресурси; ▪ Разработване на карта на недвижимите културни ценности на територията на общината; ▪ Изграждане на партньорства между местните общности и бизнеса; ▪ Използване на финансовите инструменти на ЕС за успешна реализация на проекти в областта на природното и културно наследство; ▪ Въвеждане на съвременните изисквания при издирване, опазване, популяризиране и разпространение на културните ценности; ▪ Въвеждане на мениджмънт и маркетинг в областта на културното наследство; ▪ Развитие на културния и научен обмен; ▪ Изготвяне на рекламни материали за популяризиране на културното наследство на общината. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Нарушаване на материалната, образната и функционалната автентичност и съхраненост на НКЦ; ▪ Понижена научна и художествена стойност на НКЦ; ▪ Нарушаване на експозиционна среда на НКЦ и понижаване на значението на обекта за средата и обществото; ▪ Невъзможност за формиране на културни зони /експозиционна среда/; ▪ Невъзможност за обвързване на нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство.
--	---

ОКОЛНА СРЕДА, ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Транспортно-комуникационна и функционална обвързаност с летищен и пристанищен комплекс в Бургас, осигуряващи достъпност до черноморския басейн и Близкия Изток, както и до вътрешността на страната; ▪ Равнинен характер на релефа в териториалната структура на общината, благоприятстващ развитието на транспортно-комуникационните връзки в рамките на общината и областта; ▪ Транспортна осигуреност с жп транспорт; ▪ Всички населени места в общината са обхванати от водоснабдителна мрежа; ▪ Електрифицирани са всички населени места на територията на общината; ▪ Добре развити телекомуникационни системи; ▪ Наличие на екологично чисти територии; ▪ Всички населени места в общината са обхванати от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване; ▪ Наличие на система за разделно събиране на отпадъци; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недобро състояние на пътната настилка на третокласната и общинската пътна мрежа; ▪ Необходимост от рехабилитация на инфраструктурата; ▪ Недостатъчно добро състояние на елементите на градската среда; ▪ Влошаващи се качества на околната среда; ▪ Проблеми свързани с качеството на атмосферния въздух.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване на пътната настилка в общината; ▪ Доизграждане на газификацията на града за битови и промишлени нужди; ▪ Реконструкция и рехабилитация на техническата инфраструктура. ▪ Възможност за присъединяване на производители на ел. енергия от възобновяеми източници; ▪ Развитие на туризма, използвайки 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недостатъчни финансови средства за поддържане на инфраструктурата и изграждане на нова; ▪ Спиране на предвидени средства по Структурните фондове и Оперативните програми на ЕС; ▪ Влошаващи се качества на околната среда;

<p>потенциала на територията на общината, свързана с културно наследство, природните дадености и близостта до черноморското крайбрежие.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Подобряване на екологичното състояние, чрез изграждане инфраструктурни проекти оказващи благоприятно влияние върху градската среда; ▪ Обогатяване и поддържане на „зелената“ градска и селищна система. 	
СЕЛИЩНА МРЕЖА, УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА	
СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Равномерно/балансирано разпределение на населените места в пространствената структура на общината; ▪ Формиран център на растеж в общината – град Камено; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формирани диспаритети/различия между центъра на растеж – град Камено и населените места в прилежащия хинтерланд; ▪ Недостатъчно добра осигуреност на територията с устройствени планове и схеми; ▪ Незадоволително състояние на междублоковите пространства в град Камено.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Град Камено има възможност да генерира растеж, който да окаже благоприятно влияние върху прилежащия хинтерланд и населените места в общината; ▪ Обособяване на вторичен център в хинтерланд на общината. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Концентрацията на население и социално-икономическа активност основно в административния център, водещи до задълбочаване на проблемите в градската среда.

Акцент на Концепцията за пространствено развитие: сравнителни предимства, потенциали и основни проблеми в развитието на територията.

Идентифицираните сравнителни предимства, ресурси и потенциали на територията са заложи в основата на настоящата стратегическа рамка на КПП на община Камено. Те следва да бъдат развивани и капитализирани на основата на интегриран устойчив модел за ползване и устройство на територията, формирано в рамките на общината. Значими в това отношение са:

- *Стратегическо местоположение на общината като основна урбанистична структура на националното пространство.*

Община Камено е със специфична пространствена конфигурация на територията поради характера на релефа, от което до голяма степен зависи добрата свързаност и достъпност на територията и обвързването на селищната структура в мрежа. Основен фактор, подпомагащ интеграционните процеси в общината и намаляване на диспаратите/различията/неравенствата между градския ареал на Бургас, общинския център Камено и периферните населени места в общината, е преминаващото трасе на стратегическия транспортен коридор № 9 по оста изток – запад /АМ „Тракия“/, който свързва Столичния агломерационен ареал с най-източния център на растеж - Бургас, осъществявайки връзка с Черно море и Близкия Изток.

В допълнение посредством връзката на коридор № 9 с коридор № 4 на юг се осъществява и по-добрата достъпност до мегаполиса Истанбул.

Поради тези причини и местоположението на летищен и пристанищен комплекс в Бургас, както и военно летище в с. Равнец, разположени в непосредствена близост до Камено, достъпността до общинската територия и съставните ѝ населени места е много добре обезпечена, както е видно на представената карта, изразяваща и достъпността до общинския център Камено и до областния център Бургас;

- *Географската специфика и основните културни и интеграционни оси на развитие са обособили територията на общината като балансирана териториална структура с равномерно пространствено разпределение на селищните образувания, което от своя страна води до намаляване на различията между град Камено и останалите периферно разположени населени места;*

- *Като основна урбанистична структура и център на растеж в територията на общината и региона се наблюдава засилена концентрация на социално-икономическа*

активност и наличие на културно-познавателен, рекреационен и административен потенциал;

- *Добрите природно-климатични условия и разнообразният поземлен ресурс, в общината, обуславят развитието на активно земеделие;*

- *В пространствения обхват на общината са налични значими природни дадености, които в съчетание с културното наследство формират *разграничим и уникален природно-културен ландшафт*, осигуряващ значителния рекреационен потенциал на населените места;*

Като основни ограничители, стоящи пред просперитета на общината в контекста на нейното развитие в рамките на националното пространство, Югоизточен район от ниво 2 и област Бургас от ниво 3, от важно значение са:

- *Сериозни затруднения към адаптирането на местната икономика на град Камено и останалите населени места в общината към формираните нови икономически модели на развитие, нов облик и нови ключови функции;*

- *Раздробена собственост и бавен процес на уедряване за по-ефективно използване на плодородните земи, което води до невъзможност за увеличаване принос на земеделието към социално-икономическото развитие на общината;*

- *Наблюдава се повишено миграционно движение на населението с цел по-добра социална и професионална реализация – от малките периферни населени места към основните полюси на растеж – град Камено и областния център Бургас;*

- *Неравномерно разпределение на пазара на труда в пространствената структура /център-периферия/ и недостатъчна интегралност между наука, образованието и бизнеса;*

- *С оглед на специфичните условия на пазара на труда и немалкия относителен дял на продължително безработните се наблюдава недостатъчна гъвкавост и ресурсна осигуреност за използването на различни форми на заетост;*

- *Деквалификация на работната сила от високите възрастови групи и групата на продължително безработните;*

- *Териториален дисбаланс по отношение на достъпа до специализирана медицинска помощ на отдалечените и периферно разположени населени места за сметка на общинския център – град Камено и населените места в агломерационния ареал на Бургас;*

- Неравномерно пространствено разпределение по отношение качеството на социалните услуги в рамките на територията на общината. Наблюдава се концентрация на социални услуги основно в града за сметка на населените места в хинтерланда;
- Териториален дисбаланс по отношение на доходите на населението и инвестиционната атрактивност на територията, които са съсредоточени в основния полюс на растеж – град Камено и областния център Бургас;
- Амортизиран сграден фонд и материално-техническа база на част от публичните сгради;
- Териториален дисбаланс по отношение на пространственото разпределение на основните икономически дейности на отделните части на територията на общината, което води до понижаване на социално-икономическата активност в малките населени места за сметка на града;
- Ненавременно обновяване и внедряване на иновации и технологии в производствената база на индустриалните зони, което води до морално и технологично остаряване.
- Амортизирана /морално и физически/ инфраструктурна база.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ /КОНЦЕПТУАЛНИ МОДЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ/

Настоящият модел на пространствено развитие на община Камено се характеризира с трайно пространствено и функционално конфигурирани и интегрирани селищни структури, със силно изявен моноцентричен характер на развитие и доминация на основния център - град Камено.

Нуждата от налагане на единен интегриран модел за устойчиво пространствено развитие на общината налага изследването в тенденциите на следните основни аспекти:

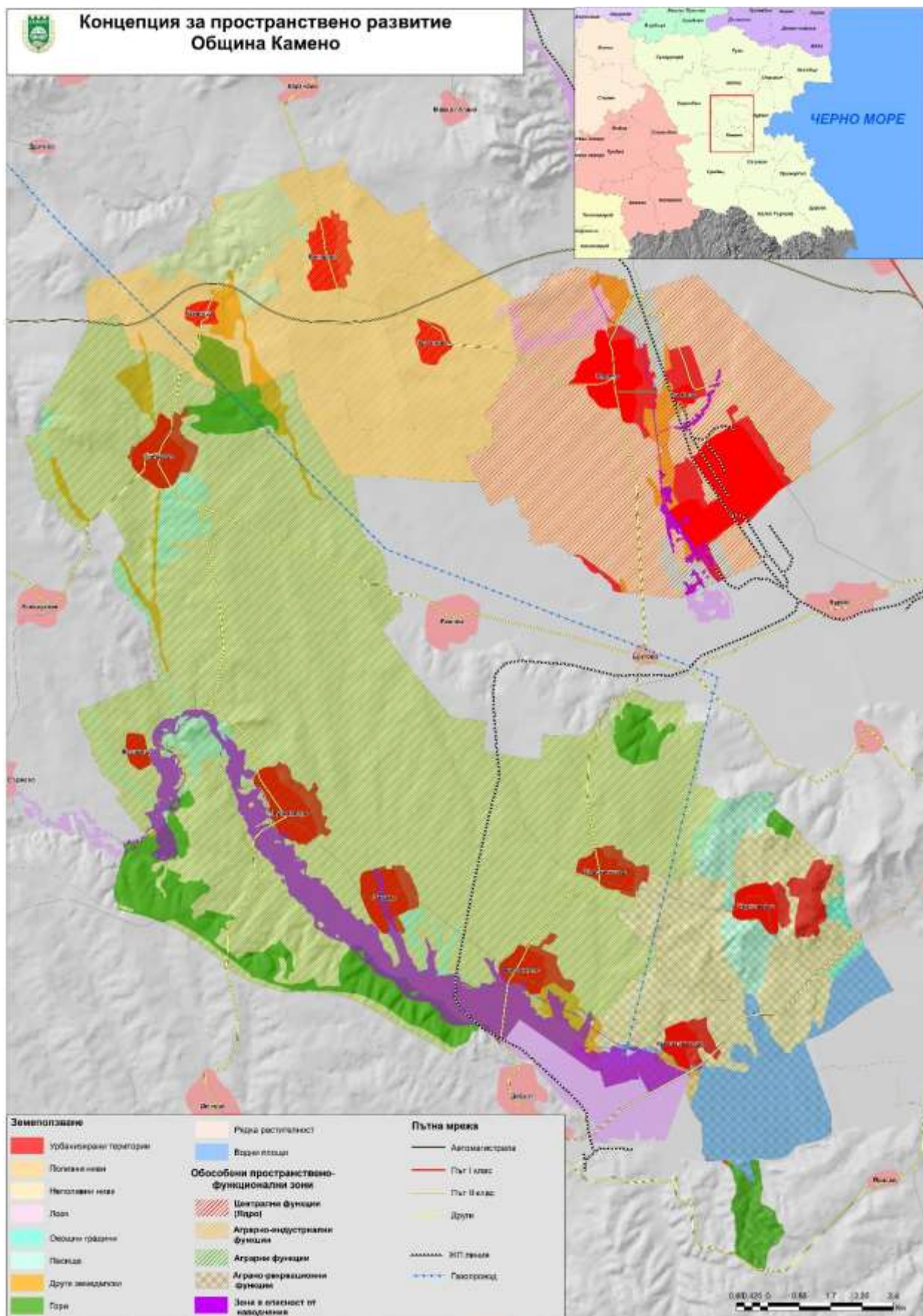
- **Обособените зони за пространствено-функционално развитие** на територията и перспективите за тяхната пространствена конфигурация;
- Моделът на центровата система на общината;
- Осите на урбанистично развитие;
- Роля на селищната мрежа на община Камено в агломерационния ареал –Бургас.

На тази основа е изготвена **интегрална схема-концепция**, която отразява очакваните перспективи в пространственото развитие на общината в средносрочен и дългосрочен план, като зададеният период от 2015-2025 г. се определя за „иницииращ“, а препоръчителният срок за действие следва да включва минимум три седемгодишни програмни периода, с оглед постигането на устойчив ефект в пространственото развитие.

На базата на интегралната схема е дефинирана обща стратегическа рамка за пространствено развитие, която следва да се има предвид при разработката и актуализацията на другите стратегически и планови документи, свързани с планирането и управлението на територията на община Камено.

Модел на пространствено-функционално зонироване на територията за периода 2014-2025 г.

Като цяло общинската територия е с добра вътрешна интеграция, за което допринася най-вече добрата степен на изграденост на транспортно-комуникационните връзки между общинския център и останалата част от общината и установеното високо ниво на транспортна достъпност. Тези фактори в съчетание със спецификата на социално-икономическото развитие на отделните части на общината, предопределят формирането на *четири основни зони*, чиито интегрален модел на развитие формира териториалната основа за развитие на общината към настоящия момент в рамките на програмен период 2014-2020г, както и в следващия след 2020 г.

Фигура 39. Формирани пространствено-функционални зони.

ЗОНА 1 – ЦЕНТРАЛНИ ФУНКЦИИ /ЯДРО/ – е формирана непосредствено около урбанистичния център на общината /град Камено – административен, културен и социално-икономически център/ и близко разположеното на изток населено място с. Свобода, които имат както пространствено-комуникационна, така и функционална обвързаност помежду си. Заедно с промишлените зони предимно на югоизток формират зона на засилени пространствени и социално-икономически процеси.

От пространствена гледна точка в структурата на зоната с най-голямо значение се явява *град Камено* и неговият непосредствен хинтерланд, които са основен център на растеж и „двигател“ в развитието на общината и останалите населени места, разположени в селскостопанския хинтерланд.

Като част от агломерационния ареал на Бургас, градът има ролята на един от основните вътрешно-агломерационни опорни центрове, около които следва да се развие пространството в североизточната част на общината. Зоната обособява бизнес и индустриални зони с регионално и местно значение на територията на община Камено, като същевременно концентрира основните транспортно-логистични инфраструктури и дейности.

В зоната са концентрирани основните административни, културни и социално-икономически обекти в общината. Като основен център на растеж тази зона прави и връзката между селскостопанския хинтерланд и населените места в агломерационния ареал на Бургас.

ЗОНА 2 – АГРАРНО-ИНДУСТРИАЛНИ ФУНКЦИИ – включва терените, разположени в землищата на селата Кръстина, Винарско и Вратица, в непосредствена близост до АМ „Тракия“, където са обособени по-голямата част от трайните насаждения в общината. В зоната северно от село Вратица е локализирана и функционираща каменна кариера.

Така обособената зона има възможност да използва растежа генериран от основното ядро разположено в непосредствена близост на изток, както и да използва повишената транспортна достъпност посредством автомагистралата за развитие на нови индустриални функции, за които има осигурен бърз и лесен достъп до националните и международни пазари. В същото време зоната се ползва от благоприятното развитие на земеделието в терените разположени на югозапад от нея, което осигурява възможността за развитие на малки хранително-вкусови предприятия и реализацията на местната продукция в Зона 1 и Зона 2.

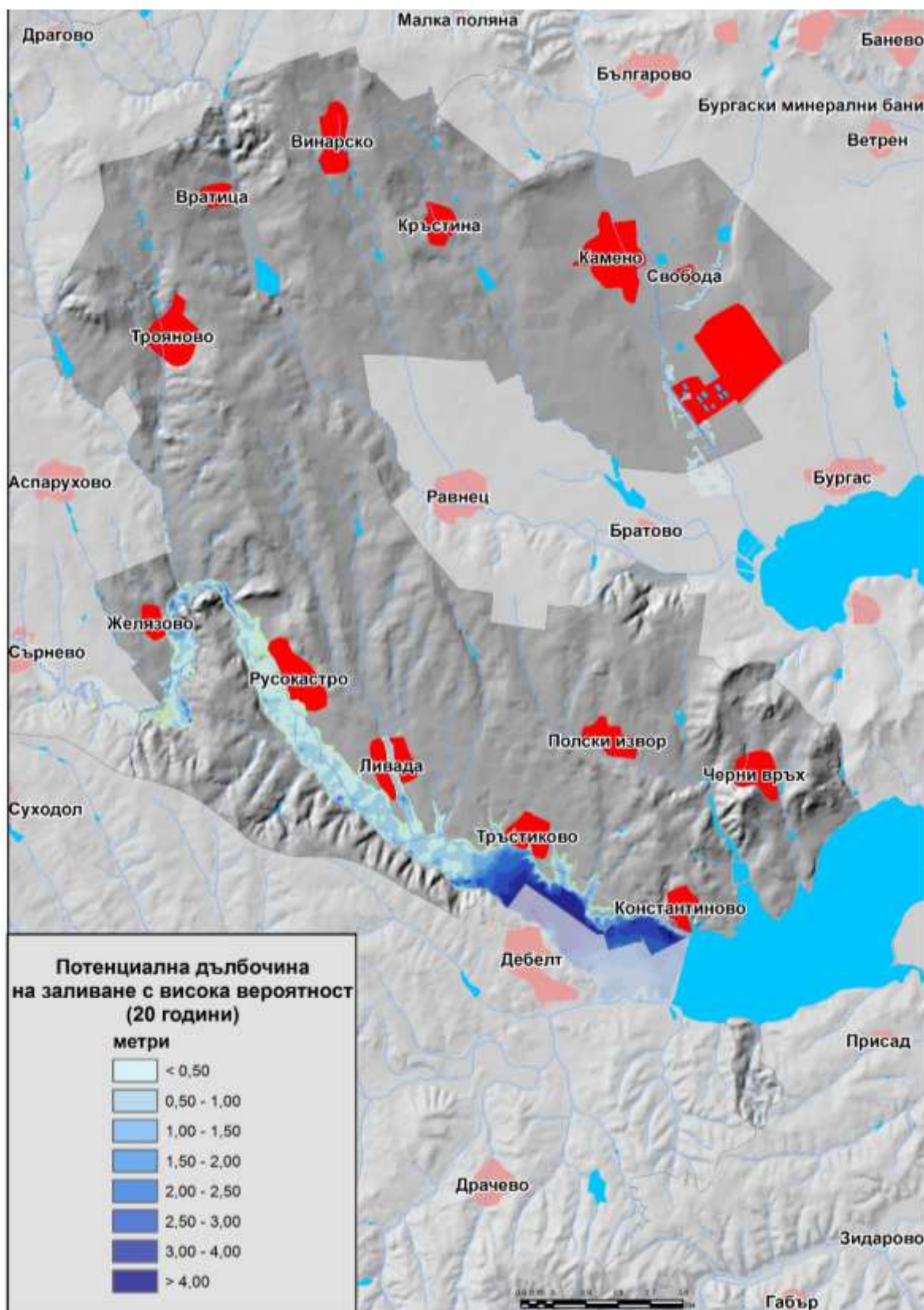
ЗОНА 3 – АГРАРНИ ФУНКЦИИ – Пространственото измерение на зоната обособява терени разположени на запад, югозапад и юг, като включва територии обект на интензивно земеделие. Зоната е формирана от спецификата на икономическия облик на тази част от общината и от локално формираните пространствено-функционални и комуникационно-транспортни връзки между населените места Трояново, Желязово, Русокастро, Ливада, Тръстиково и Полски извор.

В тази зона са разположени и основните културни обекти в близост до селищата Желязово, Трояново и Русокастро и граничния вал „Еркесия“.

В зоната са разположени и повечето, макар и малко по площ горски масиви в община, предоставящи възможност за отдих и рекреация. Обособени са лесопарковете „Еркесията“, „Трояново“ и „Русокастро“.

ЗОНА 4 – АГРАРНО-РЕКРЕАЦИОННИ ФУНКЦИИ – в зоната е концентрирано част от традиционното земеделие в общината, както и основния рекреационен ресурс в южната част на общината и в близост до Мандренското езеро и защитените зони по Натура 2000. В зоната е обособен и Лесопарк „Черни връх“.

ЗОНИ В ОПАСНОСТ ОТ НАВОДНЕНИЯ – в пространствения модел са взети предвид и две зони по поречието на реките Русокастренска и Айтоска, където има опасност от наводнения и заливане на близко разположените терени и техническа инфраструктура.

Фигура 40. Зони в опасност от наводнения.

СПЕЦИФИЧНИ ТЕРИТОРИИ – Защитени територии по ЗЗТ, Натура 2000 и Защитени територии по ЗКН.

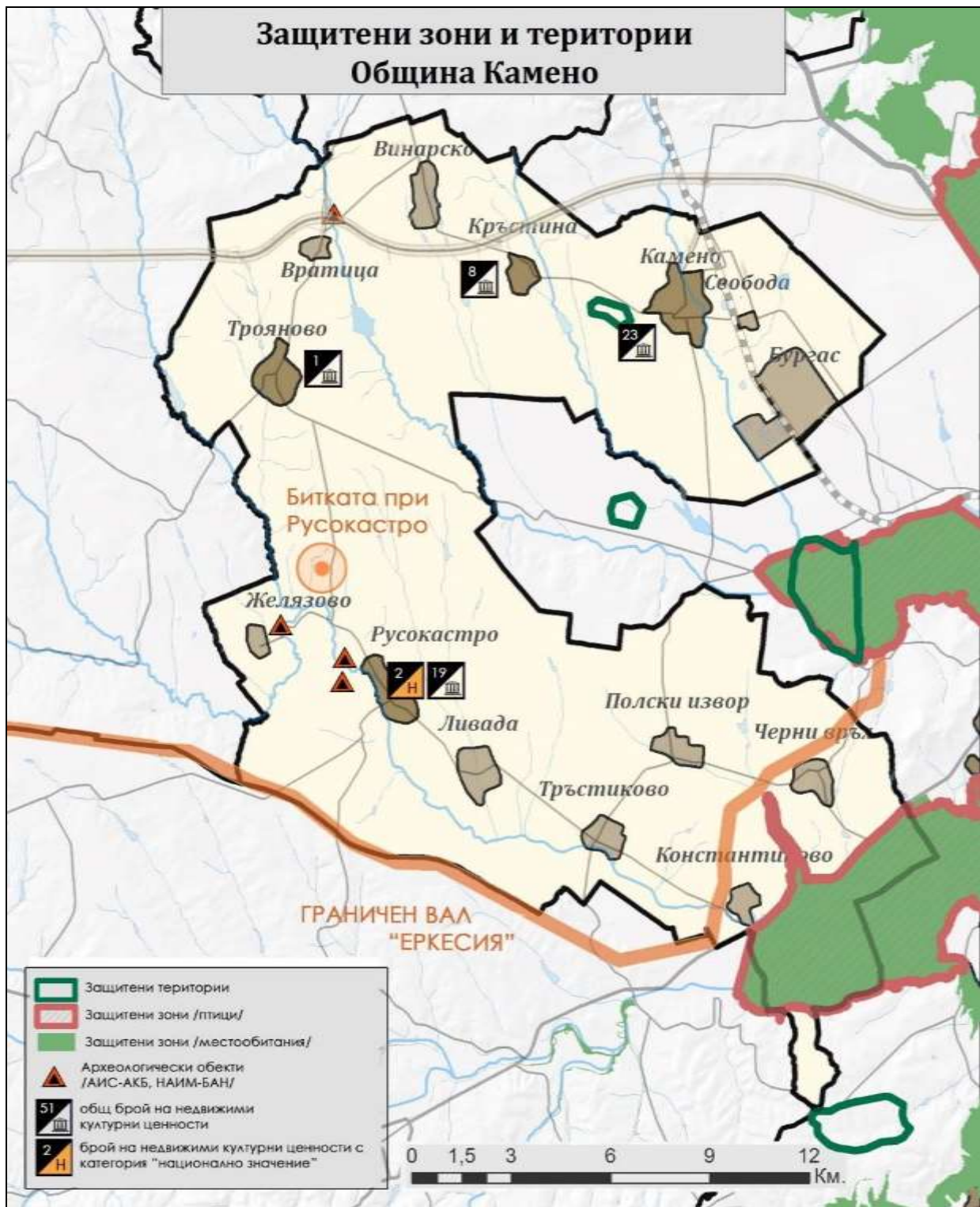
Специфични зони с устройствена защита са Защитените местности „Корията“ и ЗЗ „Мандра-Пода“/.

Зоната има за цел: Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние и Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

ЗЗ „Мандра-Пода“ е защитена територия, едно от 114 орнитологично важни места, което любители на фото-туризма, както и изследователи-орнитолози посещават, за да се запознаят с различните видове водолюбивы птици. В комплекса има 245 вида птици, от които 74 са включени в Червената книга на Република България, 109 са с европейско значение и 12 вида са световно застрашени. „Мандра-Пода“ представлява влажна зона, която включва следните защитени местности - „Пода” /100,7 ха/, „Узунгерен” /211,1236 ха/ и „Устието на река Изворска” /151 ха/. Общата площ на комплексът е 5987,96 ха, като тя включва и язовир Мандра с околните му влажни зони. През 1998 г. защитената територия е определена за КОРИНЕ място, заради европейското ѝ значение за опазване на застрашени и редки видове птици.

Другата защитена местност, намираща се в землището на град Камено, е ЗМ „Корията“. Тя е с площ 24,4 хектара, разположена е по поречието на река Айтоска, и има за цел опазване на гората от полски бряст. *Защитената местност има за цел: Опазване гора от полски бряст.*

Специфични зони, макар и малки по обхват са недвижимите културни ценности и в най-голяма степен археологическите обекти с техните охранителни зони, вкл. Граничният вал „Еркесия“.

Фигура 41. Защитени зони и територии в обхвата на община Камено.

В средносрочен и дългосрочен план промени в конфигурацията на така очертаните зони и в спецификата на включените в тях територии са възможни единствено чрез реализацията на целенасочени регионални и национални политики и промени в транспортно-комуникационна инфраструктура.

Очакван модел на развитие на центровата система на община Камено

В община Камено се наблюдава същата тенденция, както и за страната, а именно - процес на пространствена поляризация и движение към моноцентрични модели за развитие, концентриращи социално-икономическата активност в общинския център. На територията на общината няма друг център с потенциал да „разтовари“ съществено основния център Камено, макар НКПР ясно да дефинира нуждата от поэтапна трансформация от централизиран/моноцентризъм към полицентричен модел за пространствено развитие. За компенсиране в известна степен на този недостатък в центровата система на общината е необходимо стимулирането на някои от вътрешно периферните центрове, като с най-голям потенциал се явяват групата от селища, разположени в южната част /Желязово, Русокастро, Ливада, Тръстиково, Полски извор, Константиново и Черни връх/ и тези, разположени в северозападната част /Трояново, Вратница, Винарско и Кръстина/.

В този контекст урбанизираните територии на селищата и техния непосредствен хинтерланд следва да се подложат на по-задълбочени проучвания и налагането на по-перспективен модел на устройство при разработването и ОУП на община Камено.

От този модел става видно, че трудно биха могли да се обърнат тенденциите в развитието на центровата система на общината, най-вече поради ограничения демографски потенциал и липсата на пълноценно функциониращи реални вторични центрове. Съществуващите са с ограничен човешки ресурс, с висок дял на населението във високите възрастови групи и т.н.

Добрата транспортно-комуникационна система, преминаваща през общината е основен фактор за формирането на настоящия модел на центровата система.

Оси на развитие

Основните транспортно-комуникационни коридори по направление изток-запад и север-юг, преминаващи през територията на общината, се явяват и основните оси на развитие в настоящата Концепция за пространствено развитие, които имат за цел да осигурят вътрешните и външни връзки на общината и нейния административен център с останалата част от областта и региона.

От транспортно-географска гледна точка с най-голямо значение за развитието на градския ареал на Камено, както и на прилежащите територии, формиращи община

Камено, имат следните фактори, които оказват директно влияние върху пространственото и функционално оформяне на територията:

- Основните **оси на развитие** обособено по направления:

- ***Основна урбанистична ос***

Изток – запад: Паневропейски транспортен коридор № 7, АМ „Тракия“ обвързваща транспортно-комуникационно основните центрове на растеж в националното пространство и региона – София, Пловдив, Стара Загора, Ямбол – Карнобат – Камено – Бургас/Варна и прави връзката с близко разположения международни коридори № 9.

- ***Второстепенни/Вътрешно-интеграционни ос***

Север – Юг: Третокласен път от републиканската пътна мрежа – „Ш-539“ и Третокласен път от републиканската пътна мрежа – „Ш-7909“, правещ основните връзки между северните и периферно разположените южни части от общината.

- Особено внимание следва да се обърне на **свързаността на град Камено с останалите общински центрове** /Карнобат, Айтос, Бургас, и др. /в рамките на област Бургас и Югоизточен район. В това отношение приоритетно следва да се развият именно тези връзки, които ще се явяват като основни ос на развитие между общинските центрове.

- **Граничен вал „Еркесия“ – зелена културна ос.** Историко-географската характеристика е основополагащ елемент в пространственото развитие на селищната структура на общината. В основата на формиране на пространствената структура в общината стоят културните коридори и културното напластяване, които изразяват устойчивостта във времето на селищните взаимовръзки и трайно обособени културни направления. Концепцията за пространствено развитие на община Камено отчита историко-географското развитие и извежда основната културна ос – културно-исторически коридор. Тя дава възможност за изграждане на сътрудничество със съседните общини и формиране на зони за туризъм и рекреация, които в съчетание с народните традиции и културните обичаи на местната общност изграждат атрактивна културна среда.

Дефиниране на агломерационния ареал на град Камено в пространственото развитие на общината и област Бургас.

Съвременните интерпретации на термина „агломерационен ареал“ са значително по-гъвкави, като на преден план излизат преди всичко пространствено-комуникационното и функционално обвързване за сметка на физическото обвързване на урбанистичните структури.

В настоящия момент ареалът на град Камено е част от агломерационния ареал Бургас, който реално се разпростира в рамките на няколко общини /Карнобат, Камено, Айтос, Поморие и Созопол/. Градският ареал на Камено се явява вътрешно-агломерационен център на Бургаската агломерация, което е свързано както с наличието на съответните „интегриращи“ елементи, така и на протичащите в рамките на пространството социални-икономически процеси. С важно значение е добрата достъпност и свързаност в рамките на непосредствения хинтерланд на града, традиционно развиващите се и засилващи се през последните години ежедневни трудови пътувания, както и наличието на функционално обвързани икономически територии и обслужващи транспортно-комуникационни центрове.

IV. 1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

На основата на изготвения пространствен анализ, отчитайки тенденциите в развитието на територията, формираната пространствена структура, нуждите и очакванията на местната общност, е определена следната Визия за пространствено развитие на община Камено през периода 2014-2025 г.

Община Камено – развиваща се устойчиво полицентрична териториална структура, пространствено-комуникационно и функционално обвързана със селищната структура в агломерационния ареал на Бургас, основана на интегрирани модели за пространствено планиране и модерна техническа инфраструктура, като същевременно са създадени оптимални условия за устойчиво и балансирано териториално развитие, ефективно използване на наличните локални ресурси, потенциали и сравнителни териториални предимства.

На тази основа ще се създадат адекватни условия за устойчиво развитие на територията, намаляване на вътрешнообщинските диспаритети и ефективно усвояване и капитализиране на сравнителните предимства на общината, които ще повишат общата и инвестиционната ѝ атрактивност, като същевременно ще се постигнат по-добри условия за живот и бизнес на местната общност.

Представената визия е съобразена с периода на действие на КПП и НКПП 2013-2025г., като намира баланс между интересите на ключовите заинтересовани страни, наличните сравнителни предимства, ограничителните фактори и проблеми на общината.

IV. 2. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

За постигането на настоящата Визия за пространствено развитие на община Камено е необходимо да бъдат формулирани следните стратегически цели и приоритети за периода на действие на КПП 2014-2025 г. Настоящата стратегическа рамка се съобразява и със заложените стратегически цели от документите част от системата за стратегическо планиране на пространственото развитие от по-горно йерархично ниво.

Стратегическа цел 1: Балансирано и устойчиво развитие на територията на общината чрез прилагане на интегриран подход в устройството и управлението на територията.

За реализирането на така заложената стратегическа цел е необходимо осъществяването на:

- **Целенасочена политика за балансирано и устойчиво развитие на територията на общината**, като същата трябва да бъде приета и съобразена с потребностите и желанията на местната общност;
- **Адаптиране на териториалното развитие на общината** към общите тенденции в пространственото развитие на областта и региона и промените в настоящите териториални и социално-икономически условия, като се отчита мястото и ролята на общината в протичащите процеси.
- **Разработването на необходимия инструментариум**, основни документи, свързани с планирането и развитието на общинската територия при прилагане на интегриран подход за планиране и управление на териториалната система;
- **Разработване и актуализация на ОУП за територията на цялата община**, който да изследва в дълбочина предвижданията на настоящата КПП.

Стратегическа цел 2: Оползотворяване на местните сравнителни предимства, териториалните ресурси и потенциали за постигане на осезаем ръст в социално-икономическото развитие на територията на община Камено.

Постигането на тази стратегическата цел налага:

- ***Изготвяне и прилагане на политика за повишаване на инвестиционния капацитет и атрактивността*** на агломерационния ареал на територията на община Камено и съседните общини Горна Оряховица и Лясковец;

- ***Изготвяне на концептуални модели за усвояване потенциала на Ядрото и на агломерационния ареал***, зоните на влияние на основите интеграционни оси, както и териториите и хинтерланда на вторичните опорни центрове;

- ***Разработване на допълнителен концептуален модел***, които да изследва преминаването на новоизградената транспортна ос /АМ „Хемус“/, транспортно-комуникационния възел към община Камено и проследяване на въздействието ѝ върху пространствената организация и устройство на територията, което ще доведе до вътрешно пререструктуриране на пространството на общината и начините за осъществяването на комуникациите с останалата част от пространството в региона;

- ***Дефиниране на цели и мерки за ефективно развитие на четирите зони обособени за икономическо развитие - Зона 1 – „Ядро“, Зона 2, Зона 3 и Зона 4.***

Първата и втората съответно с интервенции, насочени към оползотворяване на агломерационния ефект, развитието на високотехнологични производства, модерна и компактна индустрия с висока добавена стойност, а трета и четвъртата – интервенции, свързани с ефективното използване на значителния потенциал за развитие на агробизнеса /диверсификация на производството, затваряне на агробизнес-цикъла, развитието на културно-познавателния туризъм и отдих и рекреация.

В първата и втората зона се включват територии/подзони на растеж, насочени към обществено обслужване, производство и логистика и зона за активно земеделие, включително алтернативно биоземеделие.

Третата и четвъртата зона включва територии/подзони на активно традиционно земеделие, културно-познавателен туризъм, както и зоните за рекреационен и познавателен туризъм в югоизточната част на общината.

▪ *Усвояване на рекреационния потенциал на общината* – действия по устройване на териториите около основните туристически ресурси с цел реализиране на техният атракционен потенциал, както и зоните за рекреационен и познавателен туризъм Зона 3 и Зона 4.

Стратегическа цел 3: Подобряване на вътрешнообщинската и междуобщинска интеграция между урбанистичните структурни единици и прилежащите им територии и снемчаване на диспаратите /различията/неравенствата/ по отношение на стандарта и условията на живот и бизнес.

За постигане на дефинираните стратегически цели са определени по-долу посочените приоритетни области на развитие, които са изведени на база обективно съществуващите сравнителни предимства, потенциали и проблеми в рамките на община Камено. Акцент при определянето на приоритетните области е поставен върху постигане на висока степен на интегрираност в развитието на територията, като по-скоро се търси стратегическият ефект от развитието с оглед ролята и мястото на общината в региона.

Приоритетните области в пространственото развитие на община Камено са свързани с:

▪ ***Устройствено планиране на територията:*** постигане на балансирано и устойчиво пространствено развитие чрез прилагане на интегриран подход и обща концепция за устройство;

▪ ***Техническа инфраструктура:*** подобряване на транспортната достъпност, вътрешната свързаност и интеграцията с останалите части на област Бургас;

▪ ***Социално развитие:*** намаляване на социално-икономическите различия в рамките на общината и създаване на оптимални условия за живот и бизнес в тях;

▪ ***Икономическо развитие:*** прилагане на целенасочените интегрирани териториални инвестиции в ключовите за общината зони и територии за стимулиране тяхното развитие;

▪ **Ефективно управление на териториалната структура:** прилагане на единен подход за пространствена, времева и функционална координация и интеграция на политически и управленски действия, мобилизация на ресурси и инструментариум.

V. ПРИЛАГАНЕ НА КОНЦЕПЦИЯТА

За апробацията на Концепцията за пространствено развитие и ефективно постигане на целите ѝ, е необходимо цялостно устройство на територията и интегралност между функционалните елементи както в пространствения обхват на община Камено и съставните ѝ населени места, така и близко разположените общински центрове /Карнобат, Айтос, Бургас, Поморие, Созопол/, част от агломерационния ареал – Бургас. За постигането на максимални резултати е необходимо провеждане на политика за стимулирано развитие на агломерацията, като сдружение от равнопоставени общини, чрез регламентирани и координирани общи действия за постигане на общо пространствено и социално-икономическо развитие, като се започне с изготвяне и одобряване на общи устройствени планове за целия им териториален обхват, както и общи планове и правила за развитие, благоустрояване и функционално обвързване и обогатяване на зоните им на влияние.

Това от своя страна налага и необходимостта от разработване на Регионална схема за пространствено развитие на област Бургас и прилагането на специфични модели за устройство на територията, заложи в общите устройствени планове и прилагането им в пространствения обхват на общините Камено, Карнобат, Айтос, Бургас, Поморие и Созопол.

Общият устройствен план на община Камено е основата за цялостно устройство на територията, на части от тях или на отделните населени места с техните земища. С техните предвиждания се определя общата структура и преобладаващото предназначение на териториите, видът и предназначението на техническата инфраструктура и опазване на околната среда и обектите на културно-историческото наследство³.

За постигане принципите на балансирано и устойчиво териториално развитие и постигането на основните цели на КПП е необходимо изпълнението на следните задачи:

³ Стр. 52 чл. 104 от ЗУТ

- Прилагане и реализиране на системата от стратегически документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, определени по Закона за регионалното развитие, а именно: Националният план за развитие, Националната стратегическа референтна рамка, Оперативните програми, съфинансирани от фондовете на Европейския съюз, Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Регионален план за развитие на Югоизточен район за планиране 2014-2020г., Областна стратегия за развитие на област Бургас 2005-2015 г.; Общински план за развитие на община Камено 2014-2020г.;

- Необходимо е дефиниране на устройствените проблеми, произтичащи от ОУПО, които да бъдат включени в ежегодните програми за прилагане на ОПР;

- Съгласуваност на предвижданията на ОУП с документите за стратегическото планиране на пространственото развитие, а именно: Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.; Регионалната схема за пространствено развитие на Югоизточен район; Регионалната схема за пространствено развитие на област Бургас; Концепция за пространствено развитие на община Камено 2015-2025 г.;

- Съгласно чл.104 от Закона за устройство на територията, общият устройствен план на общината има значението на основа на цялостното устройство на територията, като неговите предвиждания са задължителни за последващите подробни устройствени планове. В този смисъл в правилата за прилагането му следва да се включат конкретни изисквания към подробното устройствено планиране, съобразено със спецификата и потребностите на отделните територии и/или планираните операции.

- Планово-пространствено развитие на населените места по отношение на функционалното им предназначение и зонироване – Системи „Обитаване“, „Труд“, „Обслужване“, „Отдых“;

- Социално-икономическо развитие чрез прилагане на принципите на публично-частното партньорство и формирането на местни инициативни групи. Всяка една от стратегическите цели на КПП предполага партньорства между няколко заинтересовани страни. Така партньорствата се превръщат в абсолютно необходим инструмент за пространственото развитие;

- Опазване и съхраняване на околната среда и недвижимите културни ценности.

Стратегически насоки за пространствено развитие на община Камено

Стратегическите насоки за пространствено планиране и развитие обхващат разработването и актуализацията на системата от документи за пространствено развитие на национално, регионално и общинско ниво, определящи стратегията за интегрирано пространствено развитие при отчитане на териториалния потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие⁴.

Концепцията на общината определя средносрочните перспективи и цели за пространствено развитие на територията ѝ по отношение на йерархизираната мрежа от населени места, връзките със съседните общини и областния център, както и интегрирането на територията на общината в регионалната транспортна, енергийна и телекомуникационна мрежа⁵.

Пространствено планиране и развитие се основава на няколко основни постановки и подходите, застъпени в общоевропейските и национални документи, които служат при изработване на Концепцията за пространствено развитие на община Камено, а именно:

- ***Балансираното териториално развитие*** чрез поддържане на йерархизирана система от населени места като инструмент за намаляване на изразените териториални неравенства в икономическото развитие. Такива диспаритети се наблюдават в периферните райони на общината, където има демографски спад и населените места се обезлюдяват.

Град Камено е основен полюс/център на растеж и като такъв е център на засилена социално-икономическа активност с изградени пространствено-комуникационни и функционални взаимовръзки, които засилват все повече процеса на моноцентризъм и концентрация на население за сметка на все по-големия брой обезлюдяващи се населените места в периферията на общината.

⁴ Стр.4, Чл. 7а от ЗРР и чл. 100 от ЗУТ

⁵ Стр.7, Чл. 7д /3/ от ЗРР

▪ **Функционална обвързаност на градския ареал с периферно разположените населени места** – за успешната апробация на КПП и постигане на балансирано териториално развитие в рамките на общината е необходимо населените места да бъдат насърчавани за формиране на мрежа от градове. При така изграждащите се мрежи се търси кумулативен растеж и ефект на мултипликатора в цялата територия на общината.

Това от своя страна налага модел на засилване на връзката между ареала на град Камено и хинтерланда, чрез подобряване на достъпността като цяло и възможността за работа и планиране на специфични мерки и подкрепа на периферните и слабо развити население места в общината.

От изложеното до тук става ясно, че град Камено има основна роля като регулатор на протичащите социално-икономически процеси в пространствения обхват на общината и по-конкретно в развитието на периферните райони на общината.

В тази насока е необходимо засилване на взаимодействието и партньорство между град Камено и останалите населените места в периферията му за повишаване на ролята им в пространственото и социално-икономическо развитие на община Камено.

▪ **Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията** – за повишаване на достъпността и свързаността в териториалната структура на населените места в общината е необходимо подобряване на транспортните и комуникационните им връзки и обвързване на местната транспортна мрежа с регионалната и национална транспортна мрежа.

За модерно развиващите се, устойчиви и иновативни градове, към което развитие град Камено се стреми, е необходимо осигуряването на по-добър достъп до широколентов интернет в цялата община, което ще е важна предпоставка за повишаване на конкурентоспособността на бизнеса. Това е и условие за намаляване на цифровото разделение в пространственото разпределение на икономическите дейности, както и възможност за повишаване на квалификацията на хората в трудоспособна възраст и увеличаване на шансовете им за реализация на пазара на труда.

▪ **Устойчиво развитие на селищната структура** – решаването на икономическите, екологичните, социалните и културните проблеми на населените места в общината може да бъде постигнато чрез прилагане на интегриран подход и насочена концентрация на ресурси, които да са в основата за постигане на устойчиво и балансирано развитие.

Физическото подобряване на градската среда чрез иновативни подходи и политики трябва да се реализира успоредно с мерки за стимулиране на социалната интеграция и

сближаване с цел намаляване риска от социални неравенства и съхраняване на жизнеността на населените места.

▪ **Териториална интеграция** – има за цел пространствено и социално-икономическо развитие на периферните територии, чрез насочени териториални инвестиции в зоните, граничещи със съседните общини. За устойчивото развитие на периферните райони в общината е необходимо провеждане на целенасочена политика за съхраняване и опазване на природна среда, културното наследство, народни традиции и културни обичаи, които обогатяват природните и антропогенни ландшафти и културното многообразие в тези части на общината.

▪ **Опазване на природното и културно наследство** – е фактор, имащ позитивно влияние върху пространствената организация на територията в общината. Необходимо е опазване на идентичността на природното и културното наследство и биологичното разнообразие. Защитените територии са ограничител в пространственото развитие на територията, но от друга страна чрез ефективната им защита могат да бъдат използвани като икономически потенциал. Съхраненото природно и културно наследство изразява спецификата на местната общност и именно тези характеристики обуславят привлекателния облик на общината.

Конкретните насоки за агломерационния ареал на града /ядрото и като основен вътрешно-агломерационен център в Бургаската агломерация/ и хинтерланда са:

Агломерационният ареал на град Бургас и съставните му вътрешно-агломерационни центрове стоят в основата на просперитета на общината и са фокус на икономическата политика, внедряване на очакваните иновации и формиране на клъстери и зони на растеж. Протичащите агломерационни процеси и обвързването на населените места в мрежи са важен фактор за реализацията на Концепцията за пространствено развитие на община Камено.

Урбанизираните територии в агломерационен ареал се отличават със сравнително по-високо ниво на динамика в пространствено и социално-икономическо развитие. Същите се явяват териториални образувания с висока степен на концентрация на ресурси, дейности, но и на негативни процеси, които фрагментират територията и предпоставят развитието на негативни процеси, водещи до пространствени диспаритети на сравнително малки като размер територии.

Равнопоставеност между агломерационния ареал и хинтерланда

Необходимо е прилагане на целенасочена политика за намаляване на диспаратетите/неравенствата в териториалното развитие и оползотворяване на потенциала както на градските, така и на селските райони. Еднопосочното мнение, че селските райони обслужват градските /или обратното/, не се споделя в настоящата концепция. Запазвайки своята същност, градовете и населените места в хинтерланда следва да си сътрудничат чрез принципите на интегрираното пространствено развитие за постигане на устойчив икономически растеж, екологичен и социален баланс. Спецификата на пространственото разпределение на териториите в общината, материалните и нематериалните ресурси на населените места в агломерационния ареал или в хинтерланда на общината, следва да се въграждат в плановите документи и в прилагането на секторните политики на всички нива.

Населените места в хинтерланда имат различна структура и проблематика. Част от тях са разположени в зоната на влияние на град Камено както и в развитите туристически локализации, са трудно сравними с периферните селски райони.

Еднократните целенасочените териториални инвестиции трудно биха ги съживили, но при изграждане на нов тип партньорства с прилежащите градове, това би осигурило работни места и обслужване на място, което от своя страна ще намали ежедневните трудови пътувания. Населените места в селските райони не бива да се превръщат във функционални продължения на агломерацията. Подобрената транспортна достъпност и осигуряването на публични услуги в малките населени места в хинтерланда биха спомогнали за развитие на вътрешния потенциал на селските райони, съдържащ възможности за заетост в туризъм, земеделие и горско стопанство.

Конкретизираните основни насоки в това отношение на КПП са следните:

- Дефиниране на устройствени модели за интегрирано развитие на населените места, състоящи се от отделни, но взаимосвързани и взаимообусловени функционално-пространствени елементи;
- Създаване на условия за по-ефективна и устойчива реализация на сравнителните предимства и потенциали и ресурси на територията и населените места;
- Необходима е целенасочена политика за съхраняване и развитие на демографския потенциал и повишаване качеството на човешкия ресурс;

- Необходимо е прилагане на конкретно дефинирани мерки в рамките на урбанизираните територии и съставните им пространствено-функционални подсистеми насочени към смекчаване на най-сериозните им проблеми.

Тематичните направления, върху които се фокусира община Камено по отношение на развитието на основните центрове и в съответствие с национални и Европейски стратегически насоки са следните:

- Балансирано пространствено разпределение на територията и ефективно инфраструктурно осигуряване;
- Устойчиво и балансирано развитие на населените места и техните функционални подсистеми;
- Оптимални условия за бизнес, работа и живот на местната общност в рамките на общината и нейните съставни населени места;
- Ефективно управление на населените места и прилежащите им територии.

Определените тематични направления на Концепцията за пространствено развитие следва да бъдат конкретизирани и да бъдат изведени основни приоритети за развитие с цел постигане на оптимални резултати, които ще задават основната посока за постигане на осезаем напредък в социално-икономическото развитие на територията, на основата на еколого-устойчиво и ефективно използване на поземлените и други ресурси в пространствения обхват на общината.

Основни приоритети в развитието на урбанизираните територии:

- *Подобряване на средата за обитаване чрез внедряване на градски иновации - изграждане на иновативни публични пространства в съчетание със силуета и композиционна идентичност на градската среда;*
- *Намаляване на вътрешноградските различия чрез нов интегриран подход към функционално зониране;*
- *Повишаване на атрактивността на населените места за инвестиции и туризъм;*
- *Трайно подобряване на качеството и достъпността до здравните и образователните услуги;*
- *Дефиниране на интегрирани модели за използване на пространството, съобразени със съвременните тенденции в социално-икономическото развитие на ЕС*

Тези приоритети на КПП на община Камено следва да са отправни точки в разработването, актуализацията и прилагането на различните стратегически и планови документи, в т.ч. ОУП на община Камено, Общ устройствен план на населените места, Общински планове за развитие.

Конкретни насоки за пространствено развитие на община Камено

От ролята и мястото на Концепцията за пространствено развитие на община Камено в областната и регионалната система за планиране и управление на територията произлизат следните конкретни насоки, които са пряко насочени към:

- Общ устройствен план на община Камено, който следва да се актуализира в съответствие с Концепцията за пространствено развитие и Закона за устройство на територията;
- Общи и подробни устройствени планове на населените места в общината, които следва да се разработят в съответствие със Закона за устройство на територията.

Необходимостта от разработване на КПП на общината е вследствие от потребностите на системата на програмиране и стратегическо планиране и управление за следващия програмен период. Също така е нужно пространствено координиране на процесите, протичащи в пространствената структура на общината и създаване на пространствено-устройствена основа не само на общинско, но и на отделните секторни политики на областно и регионално ниво, в контекста на националното пространство, с цел постигане на комплексно, интегрирано планиране.

Ролята на Общия устройствен план на общината е от съществено значение за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие и управление на територията и има за цел да дефинира конкретни устройствени зони, техните граници, предназначение и устройствени режими, заложи в плановите документи от по-високо йерархично ниво.

В тази връзка, концепцията за пространствено развитие препоръчва ОУП да бъде актуализиран за територията на общината и на населените места, които са пряко свързани

с нейната реализация. Това ще предостави устройствена основа за реализиране на инвестиционните намерения и оптимална реализация на стратегическите цели на КПП.

Необходимо е Общият устройствен план на общината да следва и отчита предвижданията и дефинираните компоненти на КПП на община Камено, което ще гарантира, че се следва една обща интегрирана концепция за развитието на територията на общината, включително по отношение на моделите за устройство на територията и населените места.

ОУП следва да отчита няколко основни типа изисквания, а именно:

- Концептуалните изисквания, които са следствие от настоящата КПП и нормативните изисквания на Закона за устройство на територията, както и реалното състояние на територията на община Камено и съставните ѝ населени места.

- Нормативни изисквания – ОУП на общината следва да се актуализира в съответствие с действащото законодателство и актуалната нормативна уредба на Република България - Закон за устройство на територията, Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени схеми, Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, Закон за регионалното развитие, Закон за опазването на околната среда и др.

Необходимо е да се следват и прилагат предвижданията, залегнали в стратегическите и планови документи и устройствени схеми, разработени на различни йерархични нива /съгласно изискванията на Закона за регионално развитие/ при бъдещата актуализацията на ОУП с цел оптимално развитие на общината.

Концептуални насоки

При бъдеща актуализацията на ОУП на общината, е необходимо да се следват принципите на балансирано и устойчиво териториално развитие, като се цели равнопоставеност между различните видове територии и тяхната цялост като единна пространствена структура. В проектното решение е необходимо в по-голяма степен да бъдат заложени предпоставки за намаляване на териториалния дисбаланс между общинския център и периферията на общината. Необходимо е да се постигне равномерно териториално разпределение чрез подобро устройствено планиране на различните

видове територии, като едновременно с това да се създадат оптимални условия за оползотворяване на наличните ресурси.

От важно значение е да се създадат условия и механизми за запазване на ценните земеделски земи и земи от горския фонд и да не се допуска смяната на тяхното предназначение за нуждите на урбанизацията и икономическото развитие. При актуализирането на ОУП на общината следва да се създадат условия за развитие на социалната и техническата инфраструктура отговаряща на съвременни нужди и тенденции на общината.

Следва да бъде отчетена икономическата ситуация и да бъдат създадени условия за развитие насочени към икономически просперитет на общината, а така също и насочени към стимулиране на публично-частното партньорство в дейности осигуряващи по-ефективно и по-целесъобразно използване на поземления фонд общинска собственост.

Екологични насоки

Насоките на КПП в тази област са свързани със:

- Създаването на предпоставки за опазване на чистотата на въздуха, водите и почвите и за опазване на подземните богатства на общината;
- Създаване на условия за ограничаване и намаляване на увреждането на основните компоненти на околната среда – геоложка основа, земите и почвите, подземните и повърхностните води, трансграничните води и водни системи, растителния и животинския свят и техните хабитати, ландшафта, природните и културни ценности;
- Създаване на условия за намаляване на физичните фактори - шума, вибрациите и лъченията и подобряване на санитарно-хигиенните условия на средата и гарантиране на здравето на хората;
- Създаване на условия за съхраняване и обогатяване на биологичното разнообразие, опазване на характерните природни и културни ландшафти и възстановяване на такива увредени от антропогенната дейност;
- Създаване на условия за адаптиране към изменението на климата и намаляване на риска за недвижимите културни ценности и за здравето и живота на хората.
- Създаване на условия за обвързване на социално-икономическото развитие, на изграждането и организацията на транспортните и инфраструктурни коридори, развитието на градовете и селата с целите на политиката по околна среда са задължително, включително и за политиката по устройство на територията.

Предвижданията на ОУП на общината следва да не влошават екологичното равновесие, като при това документът се съобразява и отчита ограничителните режими на защитени територии. Необходимо е да се предвидят мерки за безпроблемно интегриране в околната среда на неурбанизираните територии при тяхната урбанизация, без това да увреди общата система.

Насоки към устройството на отделните видове територии

Съгласно Закона за устройство на територията - чл. 7 от ЗУТ и чл. 4 от Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии, основното предназначение на териториите на една община, определени с концепциите и схемите за пространствено развитие и районните устройствени схеми и общите устройствени планове са: урбанизираните територии /населени места и селищни образувания/, земеделски територии, горски територии, защитени територии и нарушени територии за възстановяване.

Съгласно чл. 111 от ЗУТ за земеделски, горски и защитени територии, за нарушени територии за възстановяване и за територии със специално предназначение и друго при необходимост могат да се разработват специализирани подробни устройствени планове, които да решават отделните устройствени проблеми и да обхващат структурни части от територията на общината.

Устройство на урбанизираните територии – Този вид територии се явяват специфични пространствени образувания, при които динамиката в развитието се отличава със сравнително по-малка степен на инерционност на процесите и тенденциите, като от друга страна, въпреки сериозната обвързаност на компонентите, се характеризира с висока степен на вътрешна фрагментираност на зони с различен потенциал, ресурси и проблеми на сравнително малка като размер и площ територия. Това прави тези територии изключително сложни за управление, изискващи прецизно интегрирано пространствено планиране, които същевременно са силно чувствителни към очакванията и нуждите на местната общност.

Необходимо е при актуализацията на ОУП да се дефинират конкретни насоки за развитието на селищната мрежа, като същевременно се вземат предвид изискванията за съхранение на околната среда и природното и културно наследство. При усвояване на

територии трябва да се имат предвид демографските и социално-икономически прогнози и природо-географския потенциал, който притежават населените места.

В устройството на урбанизираните територии следва да се отчита актуалното състояние и мястото им в йерархичната структура на селищната мрежа на общината, като е необходимо да се създадат условия за обвързване и повишено взаимодействие на функционалните системи на населените места и формирането на мрежа както в общината, така и със съседните общини.

Устройство на земеделските територии – устройственото планиране на териториите за земеползване трябва да бъде разглеждано като инструмент за запазване на стратегическия ресурс – обработваеми земи и да ограничи прекомерната смяна на предназначението на този вид територии за сметка на урбанизираните такива.

Необходимо е да бъдат отчитани различните видове категории на земеделските земи и да бъдат зонирани спрямо текущото състояние и нуждите от земеползване в територията на общината. От основно значение за земеползването е да се създадат условия за окрупняване на земеделските земи с цел повишаване на ефикасността от използването им.

С приоритет трябва да бъдат разглеждани висококатегорийните земи и възможностите, които предоставят за развитие на нови селскостопански производства и зони за развитие на активно земеделие. От друга страна нискокатегорийните и хълмисти земи имат възможност за развитие на нетрадиционни за общината алтернативни земеделски услуги.

Устройство на горски територии – Управлението на горите е важен фактор за опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие в териториалния обхват на общината. Необходимо е при устройството на горските територии да бъдат взети предвид нормативно определените изисквания към устройството на горите със стопанско и специализирано предназначение, както и предвижданията на лесоустройствения план.

Устойчивото управление на горите и опазването на биоразнообразието създава допълнителни възможности за поддържане атрактивността на периферно разположените населени места основно в южната част на общината и развитието на дейности, създаващи заетост, чиито потенциал все още не е използван пълноценно.

Особеностите на горския фонд и ролята, която имат за опазването на биологичното разнообразие, дърводобива и дървопреработването в общината трябва да бъдат съхранени и доразвити.

Устройство на защитени територии – Планирането на този вид специфични територии е сложен процес, който има за цел да създаде оптимални условия за тяхната защита, при които следва да се предвидят устройствени режими и правила за тяхното управление. Подходящ инструмент, който обогатява и съхранява в по-голяма степен специфичните територии е обособяването на буферни зони със специфичен устройствен режим.

Устройство на нарушени територии за възстановяване – при тяхното устройствено планиране е необходимо да се вземат предвид броят, видът, локацията и обхватът на териториите за възстановяване, специфичен устройствен режим за периода на функционирането им, както и условията за прекратяване на експлоатацията и последваща рекултивация, където е възможно.

Необходимо е да се формират предпоставки и да се проведат мероприятия за повторно използване на засегнатите територии в околната среда и предвиждане на ново функционално предназначение.

Устройство на друг вид територии – с реализацията на ОУП и на заложените предвиждания в основните стратегически документи могат да се определят устройствени зони и самостоятелни терени с устройствен режим, включително и територии без право на промяна на предназначението, територии - рискови зони с потенциал за свлачища, абразия и наводнения, територии за разполагане на съоръжения за производство на енергия от ВЕИ /с и без промяна на предназначението/, територии със специално предназначение, територии за активно прилагане на активни ландшафтно-устройствени мероприятия; сервитутни зони за електропроводи и др.

VI. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И АКТУАЛИЗАЦИЯ

За успешната реализация на Концепцията за пространствено развитие на община Камено е необходимо създаването на система за наблюдение и контрол на изпълнението на заложените в документа цели и приоритети от една страна, и наблюдение на промените и тенденциите в развитието на сложните компоненти на териториалната структура – центрове на растеж /ядро и вътрешноагломерационни центрове/, агломерационен ареал, специфични територии и зони от друга.

Една от основните цели на системата за наблюдение и контрол е да се определи доколко са реализирани заложените стратегически цели и има ли необходимост от актуализацията им вследствие на промяна на социално-икономически, политически и др. условия, оказващи влияние върху успешното изпълнение на КПП в пространствената структура на община Камено.

Съгласно българското законодателство, системата за наблюдение на Концепцията за пространствено развитие има за цел постигане на по-голяма ефективност и ефикасност на териториалното планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на общинско развитие⁶. Тя трябва да отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на съответните документи за стратегическо пространствено планиране. Обект на системата за наблюдение и контрол са:

- Органите за наблюдение и контрол;
- Системата за докладване и осигуряване на информация и публичност;
- Индикаторите за измерване на напредъка;
- Източници, начини и периодичност за събиране, обработка и анализиране на информация.

Съгласно чл. 23 от Закона за регионалното развитие, кметът на общината организира изработването и актуализирането на Концепцията за пространствено развитие, като в своята дейност той следва да бъде подпомаган от цялата общинска администрация. Специализираните звена на администрацията са отговорни за оперативното управление на

⁶ Чл. 30 от ЗРР

концепцията - административно и финансово управление, финансов контрол и вътрешен одит. Общинската администрация следи и за сключените споразумения за сътрудничество с други общини в страната и извън нея за осъществяване на съвместни дейности по пространственото развитие и териториалното сътрудничество.

В тази връзка, ролята на общинската администрация и на кмета е свързана не само с оперативното управление на концепцията, но също и с мониторинг и съгласуваност с дейностите на общината и ежегодното планиране на средствата и мерките за реализация на проектите в райони за целенасочена подкрепа. От значение е и управленските тела, в лицето на кмета и общинска администрация Камено да предлагат инициативи и схеми за ресурсно осигуряване при мониторинга и актуализацията на концепцията.

Както повечето стратегически документи, концепцията за пространствено развитие на община Камено трябва да бъде актуализирана при настъпване на промени в териториално-административните граници на територията и при промени в социално-икономическите условия в общината. В допълнение, актуализацията се извършва в съответствие с актуализацията на Регионалната схема за пространствено развитие на област Бургас и Регионалната схема за пространствено развитие на Югоизточен район, както и с Националната концепция за пространствено развитие. Актуализацията следва да се подготви и в случай на промени в релевантното национално законодателство или в това на ЕС, както и при настъпили промени в секторните стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на Концепцията за пространствено развитие.

В процеса на изработване, актуализация и реализиране на КПП е необходимо включване и на всички **заинтересовани страни**, които обхващат представители на областната и общинската администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, професионалните общности, заедно с гражданите на община Камено. Разработването на КПП се проведе в условията на коректна и креативна комуникация между всички заинтересовани страни, обменящи гравивни идеи.